

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**RAČUNOVODSKI VIDIK SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA -
PRIMERJAVA SLOVENIJE IN FRANCIJE**

Ljubljana, julij 2015

ŠPELA KASTELIC

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Špela Kastelic, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Računovodski vidik socialnega podjetništva - primerjava Slovenije in Francije, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Slavko Kavčič.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
  - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
  - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 15. 7. 2015

Podpis avtorice:

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA IN ZNAČILNOSTI SOCIALNEGA PODJETJA	3
1.1 Opredelitev socialnega podjetništva in podjetja	3
1.2 Značilnosti socialnega podjetja	10
2 RAZVOJ SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA	15
3 UREDITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA V SLOVENIJI, VKLJUČNO Z RAČUNOVODENJEM	18
3.1 Zakonska ureditev in delovanje socialnega podjetništva v Sloveniji.....	18
3.2 Računovodske in davčne rešitve socialnih podjetij v Sloveniji.....	34
3.2.1 Slovenski računovodski standard 40.....	34
3.2.2 Mednarodni računovodski standard 20.....	37
3.3 Pomanjkljivosti in možne rešitve ter izboljšave pri izvajanju zakona o socialnem podjetništvu	38
3.4 Primerjava socialnega podjetja in komercialnega podjetja v Sloveniji ter krajši povzetek letnih poročil.....	41
3.4.1 Podjetje CPU, d. o. o., so. p.	41
3.4.2 Komercialno podjetje – podjetje XY, d. o. o.	45
4 UREDITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA V FRANCIJI, VKLJUČNO Z RAČUNOVODENJEM	49
4.1 Socialno podjetništvo v Franciji.....	49
4.2 Socialna podjetja v Franciji in njihova ureditev	56
4.3 Primerjava socialnega podjetja in komercialnega podjetja v Franciji	61
4.3.1 Podjetje Juratri	61
4.3.2 Podjetje Pernod Ricard S.A.	63
5 PRIMERJAVA MED DRŽAVAMA.....	66
SKLEP.....	68
LITERATURA IN VIRI	71

KAZALO SLIK

Slika 1: Umestitev socialnega podjetništva.....	4
Slika 2: Socialno podjetje.....	5
Slika 3: Prikaz korakov merjenja družbenih učinkov socialnega podjetja po metodi SROI.....	6
Slika 4: Postopek merjenja družbenega vpliva socialnih podjetij v Sloveniji	8
Slika 6: Skupine akterjev v sklopu socialnega podjetništva	51
Slika 7: Prikaz delitve francoskih organizacij socialne ekonomije.....	55

KAZALO TABEL

Tabela 1: Mere finančne uspešnosti nepridobitnih podjetij	9
Tabela 2: Primerjava treh vrst podjetij	13
Tabela 3: Razlika med računovodenjem pridobitnega in nepridobitnega podjetja	14
Tabela 4: Izbrana podjetja prvega javnega razpisa in znesek dodeljenih sredstev glede na vir	19
Tabela 5: Razpisana višina sredstev po letih od 2012 do 2015.....	22
Tabela 6: Izbrana podjetja drugega javnega razpisa in znesek dodeljenih sredstev glede na vir	22
Tabela 7: Ustanavljanje in brisanje socialnih podjetij iz evidence socialnih podjetij.....	25
Tabela 8: Kriteriji za razporejanje mikro in malih podjetij.....	27
Tabela 9: Razvrščenost socialnih podjetij v Sloveniji glede na njihovo dejavnost na dan 20. 11. 2014	28
Tabela 10: Izkaz poslovnega izida za leto 2013.....	42
Tabela 12: Izkaz poslovnega izida za leto 2013.....	45
Tabela 13: Bilanca stanja na dan 31.12.2013.....	47
Tabela 14: Viri sredstev glede na obliko oziroma tip vira sredstev in njihovi deleži	57
Tabela 15: Viri sredstev glede na plačnika in njihovi deleži	57
Tabela 16: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013 - Aktiva.....	62
Tabela 17: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013 - Pasiva.....	62
Tabela 18: Izkaz poslovnega izida za leto 2013.....	63
Tabela 19: Konsolidirani izkaz poslovnega izida na dan 30. 6. 2013 in 30. 6. 2014 (v mio €)64	
Tabela 20: Konsolidirana bilanca stanja na dneva 30.6.2013 in 30.6.2014 (v mio €).....	65

UVOD

Socialno podjetje (v Sloveniji oznaka so. p.) je novejša oblika podjetništva, katerega primarni cilj ni ustvarjanje dobička, kot je to cilj klasičnih oblik podjetij, ampak je njegov najpomembnejši cilj zadovoljstvo njegovih članov in zadovoljitev njihovih potreb, poleg tega pa tudi zadovoljstvo javnosti v širšem smislu in zadovoljitev njenih potreb. Z njegovo uvedbo je mogoče reševati socialni problem, ki je v zadnjih nekaj letih, predvsem v trenutni vsesplošni krizi, vse bolj pereč. To je brezposelnost. Predvsem brezposelnost oseb, ki najtežje najdejo zaposlitev. Mednje prištevamo iskalce prve zaposlitve, invalide, brezposelne nad 55. letom starosti, dolgotrajno brezposelne osebe, invalide, člane romskih skupnosti, bivše kaznjence in tako naprej.

V Sloveniji je socialno podjetništvo v zakonsko ureditvenem smislu še precej novo, saj se je zakonsko uredilo šele z zakonom o socialnem podjetništvu in slovenskim računovodskim standardom, namenjenim socialnim podjetjem, sprejetima leta 2011 in veljavnima od 1. 1. 2012. Zaradi vsesplošne krize v zadnjem obdobju se socialno podjetništvo, ki je del socialne ekonomije, vse bolj razvija. A ne samo v državah v razvoju, temveč tudi v industrializiranih, razvitih državah, kjer se loteva najpomembnejših družbenih težav.

Francoski ekonomist Charles Dunoyer je socialno podjetništvo kot pojem prvič uporabil že leta 1830 v svoji objavi *Treatise on Social Economy*. V tistem času je bila socialna ekonomija prav tako kot ob današnji krizi rešitev nekaterih težav, ki so se pojavljale v svetovnih gospodarstvih (Črnak Meglič, Slapnik & Magajna, 2010, str. 1).

Socialna podjetja dandanes predstavljajo zanimivo tržno nišo.

Andreja Črnak Meglič, ki je kot poslanka Državnega zbora Republike Slovenije leta 2010 skupaj s kolegi v Sloveniji podala predlog zakona o socialnem podjetništvu, navaja tri temeljne cilje socialnih podjetij. To so proizvodnja dobrin ali storitev, ki so v javnem interesu, da taka podjetja skušajo vključevati tiste družbene skupine, ki se težko vključijo na trg dela, in da podjetja pri svojih dejavnostih ne zasledujejo dobička (Integrator, 2010, str. 28).

Magistrsko delo ima namen ugotoviti:

- kakšne organizacijske oblike izvajajo socialno podjetništvo v Sloveniji in kakšne v Franciji ter kakšni pogoji morajo biti izpolnjeni za ustanovitev socialnega podjetja v eni in drugi državi;
- kakšne so zahteve glede računovodenja v podjetjih, ki opravljajo socialno podjetništvo v obravnavanih državah.

Temeljna hipoteza magistrskega dela je, da socialno podjetništvo v Sloveniji in Franciji računovodsko urejeno enako.

Cilji magistrskega dela so prilagojeni namenu. Tako so cilji iz strokovne in znanstvene literature naslednji:

- opredeliti pojem socialno podjetništvo;
- predstaviti razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji in Franciji;
- definirati organizacijske oblike socialnega podjetništva v obravnavanih državah;
- ugotoviti pogoje za opravljanje socialnega podjetništva ter omejitve pri pridobivanju prihodka, njegovi uporabi in razdelitvi dobička;
- ugotoviti posebne zahteve glede računovodenja v eni in drugi državi.

Cilj magistrskega dela je tudi s primerjavo temeljnih računovodskih izkazov podjetij v Sloveniji in Franciji ugotoviti razlike in podobnosti v izkazovanju gospodarskih kategorij, ugotavljanju dobička in njegovi uporabi.

V magistrskem delu je uporabljenih več znanstvenih metod, ki so med seboj tudi kombinirane. S kombinacijo metode opisovanja, proučevanja in analiziranja so opisani: razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji in Franciji, slovenska in francoska zakonodaja o socialnem podjetništvu ter posebnosti računovodenja socialnega podjetništva. Primerjalna analiza je uporabljena za prikaz razlik v pogojih za opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva, v prikazovanju gospodarskih kategorij v temeljnih računovodskih izkazih ter v omejitvah glede uporabe dobička v eni in drugi državi. V sklepu so z metodo sinteze povzeta spoznanja in ugotovitve analize.

Magistrsko delo ima poleg uvoda, sklepa ter seznama literature in virov pet poglavij, razdeljenih na dva vsebinska sklopa. Prvi vsebinski sklop zajema štiri poglavja, razdeljena na podpoglavja prvega in drugega reda, ter je namenjen predstavitvi socialnega podjetništva z razvojnega, zakonskega in računovodskega vidika v Sloveniji in Franciji. Drugi sklop je namenjen predstavitvi in analizi temeljnih računovodskih izkazov, za analizo pa so uporabljena letna poročila in izkazi podjetij v Sloveniji in Franciji, katerih dejavnost je tudi socialno podjetništvo. V tem delu ugotavljam tudi, koliko se letna poročila skladajo z zakonskimi zahtevami ene in druge države. V sklepu so povzete glavne ugotovitve, do katerih sem prišla s študijem literature in zakonodaje ter analizo letnih poročil organizacij socialnega podjetništva v Sloveniji in Franciji.

Na izbiro evropske države za primerjavo s Slovenijo, torej Francije, so imeli glavni vpliv: stanje socialnega podjetništva v tej državi, znanje francoskega jezika in dejstvo, da z državo na omenjenem področju še ni bilo narejene primerjave. Poleg omenjenega je bila Francija ena izmed prvih evropskih držav, v kateri se je začelo socialno podjetništvo, kot ga razumemo sedaj. Zaradi zapletene in zato težje razumljive francoske zakonodaje o tem področju je del, povezan s Francijo, napisan z manj podrobnostmi kot v primeru Slovenije. Je pa zato malce več poudarka na prvem delu, v katerem je poleg socialnega podjetništva predstavljenih tudi

nekaj modelov ugotavljanja poslovne uspešnosti socialnih podjetij, ter poglavju o socialni ekonomiji v Franciji, ki vključuje tudi ukrepe, s katerimi so želeli in še želijo širiti znanje o socialnem podjetništvu in zanimanje zanj.

1 OPREDELITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA IN ZNAČILNOSTI SOCIALNEGA PODJETJA

1.1 Opredelitev socialnega podjetništva in podjetja

Socialna ekonomija je pojem, ki sega v 19. stoletje. Že takrat je bila odgovor na težave v gospodarstvu. Njen del je tudi socialno podjetništvo, ki deluje kot relativno nov pojem in se je začelo hitro širiti v 20. stoletju. Prvi zametki socialnega podjetništva so bili sicer opazni že prej.

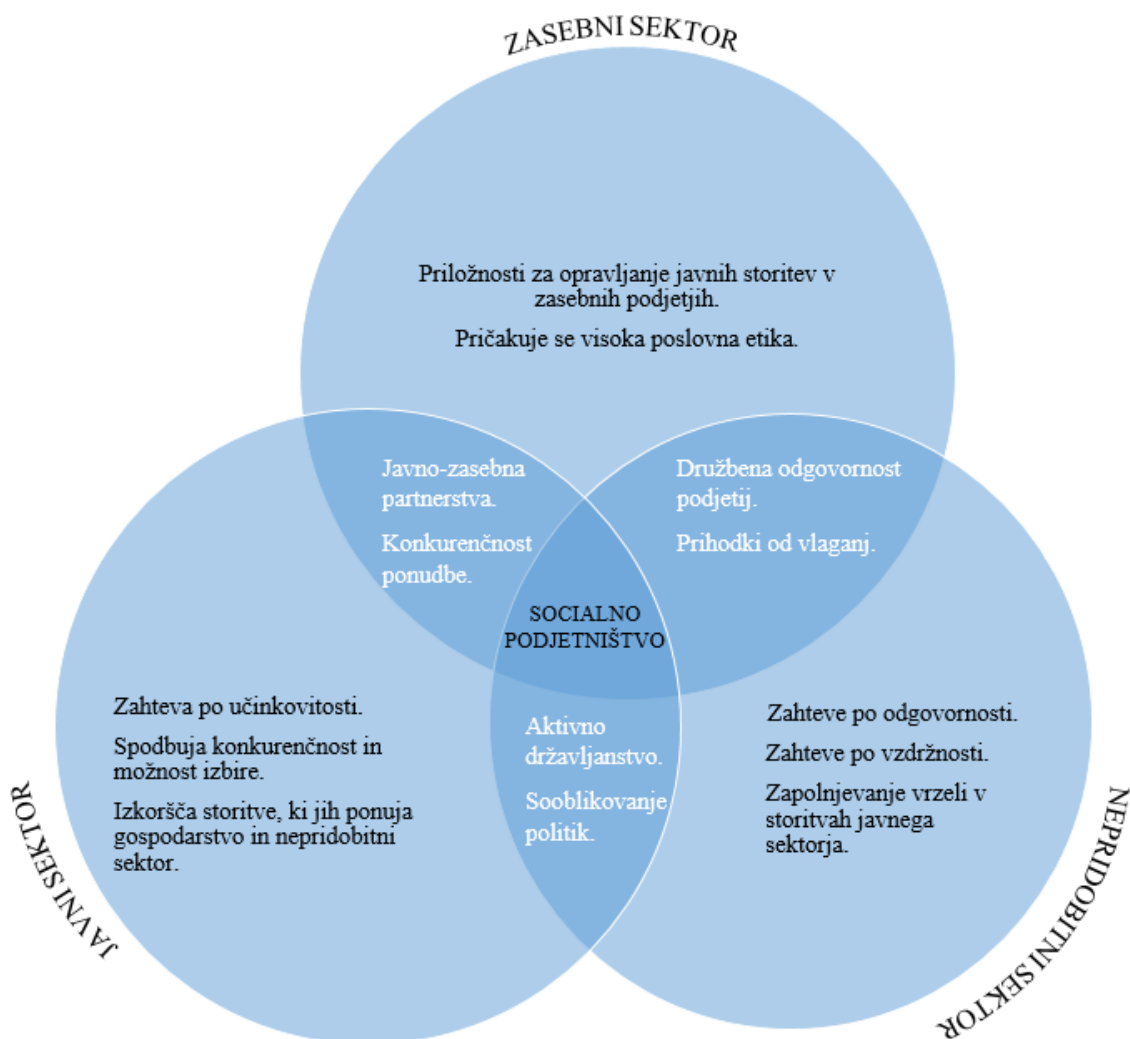
Poglavitna vzroka za razvoj socialnega podjetništva sta bila predvsem naraščajoča brezposelnost ter družbena izključenost nekaterih skupin, kar pomeni, da sta ljudi že takrat vodili vzajemnost in solidarnost.

Sektor socialnega podjetništva, del socialne ekonomije, je eden izmed treh podsektorjev, ki z ekonomskega vidika tvorijo tako imenovani tretji sektor, ki ga uvrščamo med državo, trg in civilno družbo ter je eden izmed najperspektivnejših sektorjev glede zaposlovanja (Slika 1). Temelji na vedno bolj naraščajočih skupnostnih potrebah, ki jih trg in država ne izpolnjujeta. Omenjene potrebe so vedno bolj vidne na področju izobraževanja in zdravstvenih storitev ter na področjih, kot so raziskovanje, šport in kultura. Cilj socialnega podjetništva je krepitev družbene blaginje in ustvarjanje tako imenovanega socialnega kapitala. Tako njegovo poslanstvo ni le trženje ustvarjenega kapitala, ampak predvsem njegovo ustvarjanje. Iz tega izhaja, da morajo podjetja, ki jih štejemo v tretji sektor, pri delovanju najprej postaviti poslanstvo, ki je nepridobitno in uresničuje poslanstvo podjetja, ki je pridobitno. Naj poenostavim – s sledenjem in uresničevanjem nepridobitnega poslanstva podjetja izpolnjujejo tudi pridobitno poslanstvo.

Podjetja znotraj sektorja socialnega podjetništva postajajo vedno pomembnejši del gospodarstev, predvsem to velja za kooperative/zadruge, ki so v omenjenem sektorju v Evropi najbolj razširjene (Integra, 2009, str. 6).

V Evropi med organizacijskimi oblikami socialnih podjetij prevladujejo nepridobitna, ki jih je kar 70%, na drugem mestu so zadruge s 26% (potrošniška zadruga Coop v Italiji in Kooperativa Förbundet na Švedskem), na tretjem pa združenja s 3%. Dejavnosti socialnih podjetij so zelo različne, v grobem pa bi jih lahko razdelili na tiste, ki niso novost na trgu in bi jih lahko poimenovali kar klasične, ter tiste, ki so novejšje, nekatere izmed njih pa vključujejo tudi raznovrstne socialne inovacije (Zidar, 2012, str. 1).

Slika 1: Umestitev socialnega podjetništva

Vir: T. Mesojedec et al., *Socialno podjetništvo*, 2012, str. 13.

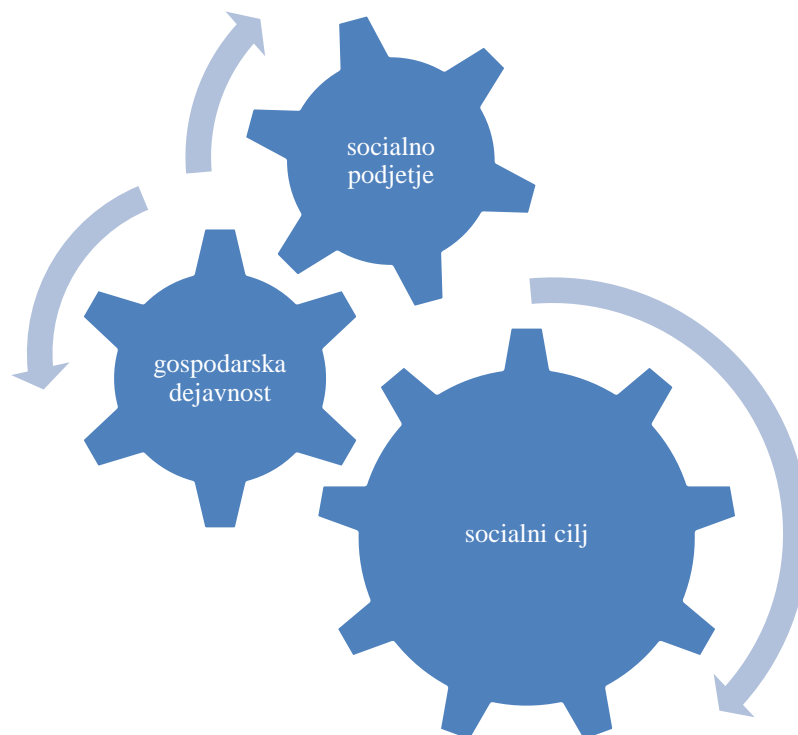
Definicija socialnega podjetja po CEFEC (Confederation of European Social Firms, Employment initiatives and Social Co-operatives) je: »Socialno podjetje je neprofitna, samostojna dejavnost, katere namen je zagotavljati zaposlitev marginalnim skupinam ljudi, ki so zaradi svojih specifičnosti nekonkurenčni na prostem delovnem trgu.« (Pavel & Štefanič, 2005, str. 13-15).

Definicij socialnega podjetja in socialnega podjetništva je veliko. To je pri natančni analizi lahko težava, saj si pojem socialno različni ljudje predstavljajo različno. Predvsem lahko pride do razlik med različnimi državami ter tako pojmovanje povzroči težavo pri primerjavah med analizami podjetij, predvsem pa med analizami med državami v smislu, koliko je takih podjetij oziroma koliko je v njih zaposlenih ljudi, saj so v nekaterih državah socialna podjetja le majhen delček socialne ekonomije, ki pa jo precej držav pri razlagi in analizah jemlje kot celoto.

Prepletenost gospodarske dejavnosti in družbenega oziroma socialnega delovanja znotraj socialnega podjetja prikazuje Slika 2.

Slika 2: Socialno podjetje

Vir: Social return on investment, 2014

Socialno podjetništvo je tržni odgovor na reševanje socialnih, okoljskih, lokalnih in drugih težav ter ima za primarni cilj zagotavljanje družbenega blagostanja. To je tudi razlog, da so se za merjenje uspešnosti podjetij razvile posebne mere. Ena izmed njih je socialni donos na investicijo kot metoda vrednotenja družbeno učinkov (SROI – angl. *social return on investment*). Začeli so jo razvijati v ZDA v drugi polovici devetdesetih let v podjetju, ki socialnim podjetjem omogoča pridobitev subvencije. Leta 2003 se je mera SROI začela poskusno uvajati tudi v nekaterih evropskih državah. Kot sama mera je precej podobna socialnemu računovodstvu, saj je iz njega razvita, kljub temu pa se od njega razlikuje, in sicer pri pripisovanju denarne vrednosti (Social return on investment, 2014).

Mera je opredeljena:

$$\text{SROI} = \frac{\text{neto sedanja vrednost koristi}}{\text{neto sedanja vrednost investicije}} \quad (1)$$

Socialni donos na investicijo je mera, ki je namenjena za merjenje tako imenovane izredne finančne vrednosti (okoljska in socialna vrednost) glede na investirana sredstva. Uporablja se za ocenitev vpliva na različne interesne skupine, opredelitev načina za izboljšanje delovanja in povečanje učinkovitosti naložb. Je analitično orodje za merjenje in predstavlja zelo širok pojem vrednosti, saj vključuje tako socialne kot tudi okoljske in ekonomske stroške ter koristi v proces odločanja, s čimer zagotavlja prikaz popolnejše slike o tem, kako je vrednost ustvarjena ali uničena. Neto sedanja vrednost investicije ni tako problematična, kot je določitev neto sedanje vrednosti koristi. Ta je namreč težje določljiva ravno zaradi dela koristi, ki ga ne moremo denarno ovrednotiti. Socialni donos na investicije torej ni v celoti objektivna mera, temveč zaradi ocenjenega dela koristi subjektivna mera (Slika 3). Nekdo bi namreč koristim prisodil višjo vrednost kot drugi. To pomeni tudi, da mera SROI ni najboljša mera za primerjavo socialnih donosov na primer dveh različnih projektov.

Slika 3: Prikaz korakov merjenja družbenih učinkov socialnega podjetja po metodi SROI

Vir: A. Hrast, S. Kojc & M. Mulej, Študija in model merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij v Sloveniji, 2014, str. 57.

Z vključevanjem socialne (družbene) in okoljske vrednosti v odločanje lahko z mero SROI pripomoremo k zmanjšanju neenakosti, preprečevanju degradacije okolja in izboljšanju blaginje. Poleg omenjenega nam SROI daje možnost merjenja družbene koristi le za del podjetja ali pa za celotno podjetje (Social return on investment, 2014).

Mera SROI temelji na naslednjih načelih (The SROI Network, 2012):

- vključuje družbenike – določajo, kaj in kako se vključeno vrednoti;
- upošteva spremembe – vrednotenje sprememb in prepoznavanje učinkov;
- vsebuje le vrednost, ki jo je ustvarilo podjetje samo;
- ocenjuje samo relevantno;
- vsebuje finančne približke – razlika v primerjavi s socialnim računovodstvom;
- je transparentna – poročanje tako o rezultatih kot tudi predpostavkah;
- preverja rezultat – potrebna neodvisnost preverjanja.

Poznamo dva tipa SROI. Prvi vrednoti že izvedeno in ovrednoti že nastale učinke oziroma družbene koristi, drugi pa poskuša napovedati višino družbene koristi glede na predvidene ustvarjene učinke dejavnosti podjetja (Hrast, Kojc & Mulej, 2014, str. 36).

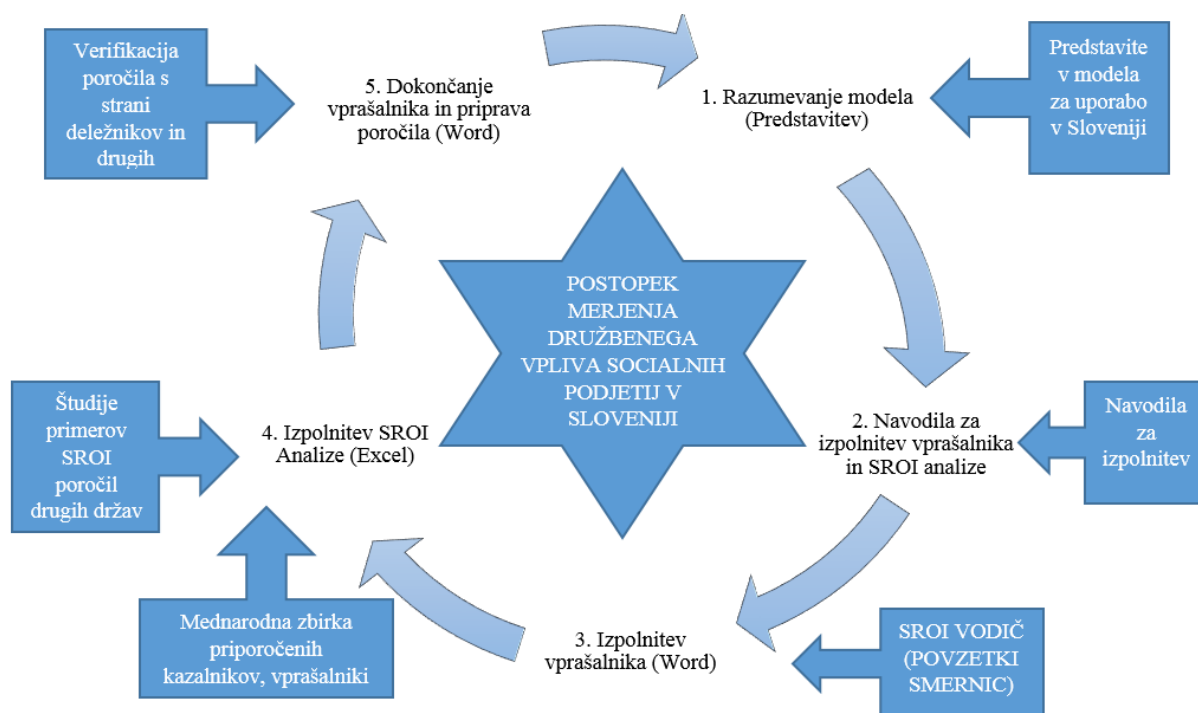
Kljub pomanjkljivostim metoda SROI podjetjem omogoča oblikovati sistem za zagotavljanje potrebnih informacij, ki jim nato pomaga pri razvoju strategij za dvig ustvarjene socialne in okoljske vrednosti, uravnava aktivnosti s primerjavo rezultatov s predvidevanji ter jim pomaga pri komunikaciji med ustanovitelji in tistimi, ki se jih ustvarjen rezultat tiče (The SROI Network, 2012).

V Sloveniji so leta 2014 na Inštitutu za razvoj družbene odgovornosti (IRDO) razvili model merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij. Ker posebnega imena nima, bi ga lahko imenovali kar slovenski model merjenja družbenih učinkov. Metoda je bila oblikovana na izhodiščih Evropske unije, a prilagojena za porabo v slovenskih socialnih podjetjih, dopolnjuje pa jo do sedaj že poznana in v tem magistrskem delu že omenjena metoda merjenja družbenih učinkov SROI. Raziskava je potekala med aprilom in junijem 2014 (Slika 4). K podrobnejšemu sodelovanju je bilo povabljenih devet socialnih podjetij, ki so do 21.5.2014 delovala vsaj pol leta. Med njimi so bili štirje zavodi, eno društvo, dva d. o. o.-ja in ena zadruga. Poslani so jim bili pripravljene obrazci in vprašalniki. Izkazalo se je, da sta le dve podjetji izpolnili vse poslane obrazce, vprašalnike in ostalo gradivo. Nato je bila junija 2014 organizirana tudi delavnica, na katero so bila povabljena vsa do takrat ustanovljena socialna podjetja, a se je je udeležilo le 12 socialnih podjetij oziroma slabih 30 %. Razlogov za slabo sodelovanje je več. Eden izmed njih je razpršenost podjetij po državi, drugi pa premalo zaposlenih oziroma pomanjkanje časa zaposlenih, ki bi bili relevantni predstavniki na delavnici. Vzroki, zakaj se socialna podjetja v Sloveniji ne ukvarjajo kaj dosti z izračunom družbene koristnosti, pa so: nezadostno znanje in neinformiranost o omenjeni temi, pomanjkanje kadrov za ukvarjanje z njo in pomanjkanje sredstev v podjetjih. Za osnovni izračun družbenih učinkov je podjetjem torej na voljo brezplačen slovenski model. Merjenje posrednih učinkov delovanja socialnih podjetij je povezano tudi z načeli družbene odgovornosti podjetij. Hrast, Kojc in Mulej (2014, str. 12) jih omenjajo sedem (etičnost, preglednost, vladavina prava, mednarodne norme, človekove pravice, odgovornost in spoštovanje do deležnikov). Na tem mestu je vidna ena izmed razlik med socialnimi in tržno usmerjenimi podjetji: socialna poskušajo čim bolj upoštevati vse deležnike, tržno usmerjena s ciljem dobička pa so bolj ali manj usmerjena le k dobrobiti dela deležnikov, k lastnikom. Obstaja tudi že model (model »družbeno odgovornega« podjetja ali »model deležnikov«), ki zagovarja zmanjšanje vpliva delničarjev na poslovodstvo ter s tem povečuje pomen in vpliv ostalih deležnikov, kot so upniki, dobavitelji, zaposleni, kupci in različne s podjetjem povezane skupnosti.

Osebno podpiram iniciativo MDDSZ (ministrstva za delo, družino in socialne zadeve) in njegovo sodelovanje z inštitutom IRDO v zvezi z razvojem slovenskega modela, vendar menim, da je bila raziskava narejena prehitro in s premajhnim številom sodelujočih podjetij. Podpiram tudi dejstvo, da je model dostopen vsem in je brezplačen, saj si v trenutni fazi razvoja socialnih podjetij v Sloveniji le-ta plačevanja modela še ne morejo privoščiti. Predlagala bi, da se trenutni model ponovno predstavi vsem ustanovljenim socialnim podjetjem, skupaj z natančno razlago in vsemi njegovimi pozitivnimi lastnostmi. Podjetja pa

bi nato lahko prosili, da ga uporabijo, in če dobijo zamisli za njegovo prilagoditev, jih pošljejo inštitutu IRDO ali MDDSZ, da bi model lahko razvijali naprej in ga s tem izboljšali.

Slika 4: Postopek merjenja družbenega vpliva socialnih podjetij v Sloveniji

Vir: A. Hrast, S. Kojc & M. Mulej, *Študija in model merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij v Sloveniji*, 2014, str. 55.

Kljub velikemu pomenu nefinančnih kazalnikov uspešnosti socialnih podjetij moram na koncu omeniti še mere finančne uspešnosti nepridobitnih podjetij, med katera lahko prištevamo tudi socialna podjetja (Tabela 1). To so: upravna učinkovitost (angl. *administrative efficiency*), programska učinkovitost (angl. *program efficiency*), učinkovitost zbiranj sredstev (angl. *fundraising efficiency*) in druge finančne mere finančne uspešnosti (angl. *other financial performance measures*). Nepridobitna podjetja vseh mer iz tabele ne morejo uporabljati za primerjavo med seboj, tudi ne za primerjavo uspešnosti podjetij v istem sektorju. Razlog je v različnih organizacijskih strukturah, strategijah itd. Z analizo nepridobitnih podjetij pa lahko kljub temu pridobimo pomembne informacije o učinkoviti porabi pridobljenih sredstev, višini nastalih stroškov, rasti prihodkov in tem, kako finančno uspešno je podjetje s svojimi programi. Omenjeno nam ponovno potrди pomembnost združevanja finančnih in nefinančnih podatkov, mer, kazalnikov itd. za kar najboljši prikaz dejanske uspešnosti nepridobitnih podjetij, socialnih podjetij. Finančni kazalniki nam namreč dajo informacijo o finančnem zdravju podjetja (organizacijska učinkovitost in sposobnost) (Epstein & McFarlan, 2011, str. 34; Epstein & Buhovac, 2009, str. 7).

Tabela 1: Mere finančne uspešnosti nepridobitnih podjetij

Kategorija	Mere/ukrepi uspešnosti in učinkovitosti
Administrativna/upravna učinkovitost	<ul style="list-style-type: none"> • Razmerje med administrativnimi stroški in celotnimi stroški podjetja. • Odstotek prihodkov, porabljen za administrativne/upravne stroške.
Učinkovitost programa	<ul style="list-style-type: none"> • Program za podporo ali dobrodelna predanost (odstotek stroškov v dobrodelne namene). • Razmerje med stroški programa in celotnimi stroški. • Rast stroškov programa. • Trenutni faktor porabe (razmerje med stroški in prihodki). • Kazalnik programskega izločka (razmerje med dejanskimi enotami izločka (število fizičnih enot) in celotnimi stroški programa). • Stopnja produktivnosti (razmerje med vložki in izločki).
Učinkovitost zbiranja sredstev	<ul style="list-style-type: none"> • Odstotek donacij po odštetju stroškov, ki so nastali za njihovo pridobitev. • Odstotek prihodkov, ki jih podjetje porabi za zbiranje sredstev. • Razmerje med stroški zbiranja sredstev in celotnimi stroški. • Odvisnost od donatorjev (razmerje med presežkom po odštetih donacijah in vsemi donacijami).
Drugi ukrepi finančne uspešnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Rast prihodkov. • Razmerje med obratnim kapitalom in celotnimi stroški. • Gotovina.

Vir: M. J. Epstein & F. W. McFarlan, *Measuring the efficiency and effectiveness of a nonprofit's performance*, 2011, str. 33.

Slovenski računovodski standard SRS 30 (2006), katerega vsebina je računovodsko informiranje, opredeljuje nekatere finančne kazalnike, ki jih podjetja lahko izračunavajo in vključijo v poročila za namen zunanjega poročanja. Ti kazalniki so: kazalniki stanja

financiranja (stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolgoročnosti financiranja), kazalniki stanja investiranja (stopnja osnovnosti investiranja in stopnja dolgoročnosti investiranja) ter kazalniki vodoravnega finančnega ustroja (koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, hitri koeficient, pospešeni koeficient, kratkoročni koeficient).

1.2 Značilnosti socialnega podjetja

Socialno podjetje (so. p.) je, kot napisano že v uvodu, novejša oblika podjetništva, katerega primarni cilj ni ustvarjanje dobička, kot je to cilj klasičnih oblik podjetij, ampak je njegov najpomembnejši cilj zadovoljstvo članov socialnega podjetja in javnosti v širšem smislu ter zadovoljitev njihovih potreb. Čeprav tako vrsto podjetništva uvrščamo v skupino nepridobitnih podjetij, je vseeno lahko zasebno podjetje in lahko ustvarja dobiček.

Na splošno najpogosteje opravljajo dejavnosti socialnega in družinskega varstva ter varstva invalidov (invalidska podjetja), zagotavljanja socialne vključenosti, pri čemer se spodbujata poklicno usposabljanje oseb in zaposlovanje najbolj ranljivih brezposelnih oseb, trgovine za socialno ogrožene osebe (socialna trgovina), kulturne dejavnosti, ekološko proizvodnjo hrane ter varstvo okolja in zaščite živali, dejavnost športa – predvsem amaterskega – ter nenazadnje tudi dejavnost socialnega turizma in še mnoge druge dejavnosti, ki pa so morda za zdaj še malce bolj zapostavljene.

Posamezne države Evropske unije imajo različen razvoj socialnega podjetništva in tudi različne pravnoorganizacijske oblike.

Na splošno se uporablja eden od treh modelov pravne organiziranosti socialnih podjetij ali pa njihova kombinacija (Kavčič, 2012, str. 2):

- kooperativni model, v katerem so socialna podjetja urejena s posebnim zakonom kot posebne kooperative/zadruge s socialnimi cilji;
- model socialnih podjetij, ki se naslanja na sicer pridobitna podjetja, ki pa izkazujejo svoj socialni značaj predvsem pri delitvi dobička; in
- model odprtih formalnih oblik, za katerega je značilno, da je pomemben glavni, socialni namen, ki ga zasleduje podjetje, ni pa določena obvezna pravnoorganizacijska oblika.

Pravnoorganizacijska oblika socialnih podjetij je največkrat odvisna od dejavnosti, ki jo opravlja socialno podjetje, prav tako pa tudi od zakonodaje in trga države, v kateri je ustanovljeno (Integra, 2009, str. 4).

Socialna podjetja naj bi poslovala po enajstih načelih, ki jih Črnak Megličeva, Slapnik in Magajna omenjajo v Predlogu Zakona o socialnem podjetništvu (Črnak Meglič, Slapnik & Magajna, 2010, str. 17).

Ta načela so:

- zasebne pobude za ustanovitev socialnega podjetja;
- nepridobitni in socialni namen ustanovitve socialnega podjetja: to je tudi ključni pogoj za pridobitev naziva socialno podjetje ter tudi bistvo njegovega delovanja;
- neodvisnost socialnega podjetja: socialna podjetja si morajo z delovanjem kljub začetnim spodbudam države in drugih akterjev čim prej zagotoviti finančno neodvisnost; to dosežejo z vlaganjem vsega zaslužka v nadaljnji razvoj svoje dejavnosti; neodvisnost podjetja se poleg na finančno lahko nanaša tudi na neodvisnost delovanja in vodenja podjetja; pri omenjenem je mišljena predvsem izključitev vpliva države;
- tržna naravnost socialnega podjetja: je ključna za potrebno finančno neodvisnost socialnega podjetja in njegov nadaljnji razvoj – tako dejavnosti kot števila zaposlenih;
- vključevanje prostovoljnega dela: je eden od načinov ter po mojem mnenju najenostavnejši način, da bi družbeno izključenim in težje zaposljivim ljudem pomagali ponovno vstopiti na trg dela, povečati produktivnost ter razširiti njihova znanja in veščine;
- enakopravnost članstva: socialna podjetja morajo delovati po načelu en član – en glas, torej je mnenje vsakega člana v podjetju pomembno in se upošteva;
- sodelovanje deležnikov pri upravljanju socialnega podjetja;
- nepridobitnost delovanja socialnega podjetja: nepridobitnost v tem primeru pomeni, da socialno podjetje svoj zaslužek vложи v nadaljnji razvoj in širitev svoje dejavnosti ter se člani sami ne okoriščajo z dobičkom, če ga podjetje ustvari;
- preglednost poslovanja socialnega podjetja: omenjeno načelo skrbi za to, da ima lahko vsak od tako ali drugače vključenih v podjetje vpogled v njegovo poslovanje; in
- družbena koristnost socialnega podjetja: socialno podjetje se mora ukvarjati z dejavnostjo, ki bo ožjemu ali širšemu krogu ljudi oziroma družbi prinašala družbeno korist; to lahko doseže z urejanjem okolice, raznoraznimi storitvami itd. Omenjene dejavnosti so podrobneje navedene v Prilogi 1.

Za socialna podjetja je značilno, da v njih največkrat deluje malo ljudi oziroma članov podjetja. Med njimi je le peščica za svoje delo plačana, medtem ko večina v socialnih podjetjih dela prostovoljno – brez plačila.

Od ostalih podjetij se socialna ločijo v več značilnostih. Ena od njih je notranje odločanje. V ostalih podjetjih največkrat odločajo ljudje, ki so vanj vložili svoj denar oziroma so lastniki kapitala podjetja, v socialnih pa ni tako. V njih imajo namreč pravico odločati vsi člani oziroma zaposleni. Druga značilnost, po kateri se socialna podjetja razlikujejo od ostalih, je ta, da njihov glavni namen in cilj ni ustvarjanje dobička, ampak družbena korist. Ta značilnost je ključna. Iz tega izhaja tudi način financiranja socialnih podjetij. Če podjetja ne ustvarjajo dobička ali če je le-ta zelo majhen, ga ne morejo uporabiti za financiranje svojega delovanja.

Zato se morajo socialna podjetja financirati iz drugih virov sredstev. Največkrat so to državne subvencije in donacije prostovoljcev. Prav tako lahko socialna podjetja do finančnih sredstev pridejo s prijavo na javne razpise.

Omenjene značilnosti se uporabljajo kot merila, ki jih morajo vsaj v določenem obsegu socialna podjetja izpolnjevati zato, da imajo lahko tak naziv. Razdeljena so med ekonomska in socialna merila, najpomembnejša med njimi pa so, da socialna podjetja delujejo v javno dobro, da kljub nepridobitnemu poslovanju delujejo podjetniško in da večinski del potencialno ustvarjenega dobička porabijo oziroma ga reinvestirajo v nadaljnje poslovanje. V enem izmed prispevkov, ki so bili predstavljeni na strokovni tematski konferenci Socialno podjetništvo – izzivi in perspektive, jih je poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, Tadej Slapnik, zelo dobro razvrstil, zato bom omenjeno razvrstitev oziroma delitev kar povzela.

Slapnik značilnosti socialnih podjetij razdeli med ekonomska in socialna merila na naslednji način (2010, str. 15-16):

- ekonomska merila:
  - konstantna dejavnost socialnega podjetja, naj si gre za proizvodnjo in/ali prodajo blaga ali storitev,
  - visoka stopnja avtonomnosti: člani (npr. ustanovitelji) podjetje ustanovijo sami, ga sami upravljajo, imajo enake pravice pri glasovanju in odločanju,
  - gospodarsko tveganje: poslovanje (mišljeno predvsem v finančnem smislu) podjetja je odvisno od aktivnosti njegovih članov; če člani zagotavljajo potrebne finančne vire, podjetje deluje, če pa potrebnih finančnih virov ni, podjetje ne more več delovati,
  - minimalno število delavcev, ki za svoje delo prejmejo plačilo (socialno podjetje lahko kombinira plačano in prostovoljno delo, in to največkrat tudi naredi);
- socialna merila:
  - družbena korist, ki je eden izmed najpomembnejših ciljev socialnega podjetja in tudi pogoj za njegovo ustanovitev,
  - državljanska pobuda: socialna podjetja ustanavljajo ljudje z enakimi cilji ali pa ljudje iz določene skupnosti,
  - odločanje po načelu en član – en glas, kar daje vsakemu članu v podjetju enakovrednost pri odločanju,
  - participativna narava: poleg ustanoviteljev podjetja in njegovih članov so pomemben člen tudi kupci proizvodov ali uporabniki storitev, ki jih proizvaja oziroma ponuja socialno podjetje,

- o razdelitev dobička je omejena: socialno podjetje lahko doseže dobiček, ki pa ne sme biti v celoti razdeljen med lastnike podjetja, temveč mora biti v večini vložen v nadaljnji razvoj podjetja.

Tabela 2 prikazuje glavne značilnosti dveh skrajnih vrst podjetij, torej prikazuje razliko med popolnoma tržno usmerjenim (komercialnim) in na drugi strani popolnoma »človekoljubnim« podjetjem oziroma popolnoma nekomercialnim in nepridobitnim. Socialno podjetje ima značilnosti obeh; v Tabeli 2 je prikazano na sredini med obema.

Tabela 2: Primerjava treh vrst podjetij

POGLED NA SOCIALNO PODJETNIŠTVO				
Socialno podjetje				
Povsem človekoljubno ←————→ Povsem komercialno (tržno)				
Motivi, metode in cilji		<ul style="list-style-type: none"> • Stremljenje k dobrobiti. • Poslanstvo je gonilna sila. • Družbena vrednost. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mešani motivi. • Kombinacija tržne usmerjenosti in usmerjenosti k poslanstvu. • Socialna in tržna vrednost. 	<ul style="list-style-type: none"> • Delo za lasten interes. • Tržno usmerjeno. • Ima tržno/ekonomsko vrednost.
Ključni deležniki	Upravičenci	Ni plačil.	Subvencije ali kombinacija tistih, ki so plačali, in tistih, ki niso.	Tržne cene.
	Kapital	Donacije, darila.	Kombinacija donacij in denarja, pridobljenega na trgu.	Tržna vrednost kapitala.
	Delovna sila – zaposleni	Prostovoljci.	Kombinacija prostovoljcev in polno plačanega osebja/zaposlenih.	Tržna vrednost kompenzacij.
	Dobavitelji	Donacije so v fizični obliki/naturalijah.	Posebni popusti ali kombinacija donacij v naturalijah in običajnih donacij.	Tržne cene.

*Vir: J. G. Dees, *Enterprising nonprofits*, 1998, str. 60.*

Naj na tem mestu omenim razliko med socialnim in klasičnim podjetjem pri njunih virih idej, namenu ustanovitve in donosnosti. Vir ideje pri obeh je prepoznana tržna niša ali celotni nov trg, vendar je razlika v tem, da socialna podjetja omenjeno tržno nišo prepoznajo v družbenih problemih. Namen ustanovitve se pri socialnem in klasičnem podjetju razlikuje: namen socialnega podjetja je določena družbena sprememba in sprememba (povečanje) družbenega kapitala, namen ustanovitve klasičnega podjetja pa je ustvarjanje dobička. Skupen namen jima je le rast podjetja. Razlika je tudi v donosnosti. Klasično podjetje namreč dobiček ustvarja z namenom razdelitve med lastnike, dobiček socialnega podjetja je ustvarjen z namenom

vlaganja v nadaljnji razvoj dejavnosti podjetja in posledično z namenom zmanjšati določen družbeni problem (Mesojedec et al., 2012, str. 21).

Epstein in McFarlan v svojem prispevku (2011, str. 32) v tabeli (Tabela 3) na kratko predstavita glavne razlike med računovodenjem pridobitnega in nepridobitnega podjetja, med katera lahko prištevamo tudi socialno podjetje.

Tabela 3: Razlika med računovodenjem pridobitnega in nepridobitnega podjetja

RAČUNOVODENJE V PRIDOBITNIH OZ. TRŽNO USMERJENIH PODJETJIH	RAČUNOVODENJE V NEPRIDOBITNIH PODJETJIH
<ul style="list-style-type: none"> • Prihodke in odhodke prilagaja v prid končnemu rezultatu – dobičku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ne gleda se na dobiček.
<ul style="list-style-type: none"> • V bilanci je nabavna vrednost (sredstev, zemljišč in opredmetenih sredstev) lahko podcenjena. 	<ul style="list-style-type: none"> • V bilanci je nabavna vrednost (sredstev, zemljišč in opredmetenih sredstev) lahko podcenjena.
<ul style="list-style-type: none"> • Enostavno razumevanje finančnih tokov. • Poudarek je na organizacijski rentabilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prenosi med sredstvi prikrivajo organizacijsko rentabilnost.
<ul style="list-style-type: none"> • Računovodstvo po načelu nastanka poslovnega dogodka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Amortizacija ni obvezna. • Neobvezne časovne razmejitev. • Zakonito prejemanje daril. • Prerazporeditev sredstev je omejena.
<ul style="list-style-type: none"> • Pomen številke je ponavadi razumljiv le finančnikom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomen številke večini skupnosti ni razumljiv.

Vir: M. J. Epstein & F. W. McFarlan, Measuring the efficiency and effectiveness of a nonprofit's performance, 2011, str. 32.

Nova oblika podjetja (so. p.) v družbi predstavlja predvsem nekaj pozitivnega, zato je pomembno, da izpostavim nekaj njenih pozitivnih lastnosti. Najpomembnejša pozitivna lastnost je zagotovo dejstvo, da omogoča zaposlitev težje zaposljivim osebam na trgu dela, ki največkrat sodijo tudi v skupino manj produktivnih ljudi. S tem omenjeni skupini ljudi pomagajo do boljše družbene in socialne vključenosti. Mednje pa ne sodijo le manj produktivni ljudje (invalidi itd.), ampak tudi tisti, ki so zaradi propada zasebnega podjetja pristali na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje in se posledično znašli v slabem socialnem položaju. Z ustanovitvijo socialnih podjetij lahko država olajša razvoj regij, kjer je brezposelnost velika, in s tem zmanjša velike razlike med regijami. Kot primer v Sloveniji lahko omenim Pomurje, o katerem je več govora v naslednjem poglavju tega magistrskega dela. Naslednja značilnost je vezana predvsem na dejstvo, da brezposelne osebe iščejo delo, ne glede na to, ali bo njihova zaposlitev legalna ali ne. Socialna podjetja, ki bi take osebe lahko zaposlila, bi na trgu dela na ta način zmanjšala količino sive ekonomije in dela na črno. Kot zadnjo pozitivno lastnost socialnih podjetij pa naj omenim še javna sredstva, ki so jim namenjena. Kakor vemo, mora država plačevati določen znesek denarja brezposelnim ljudem. Taka sredstva so v večini primerov nepovratna. Če se ustanovi socialno podjetje in s tem

zaposlijo brezposelne osebe oziroma težje zaposeljive osebe, pa država sredstva, ki bi jih namenila tem brezposelnim, lahko prispeva oziroma preda ustanovljenemu socialnemu podjetju, ki jih nato porabi za vlaganje v svoje nadaljnje delo (Zakon o socialnem podjetništvu Ur. l. RS, št. 20/2011; Ambrožič, 2011, str. 35-40).

V Evropskem parlamentu je bil leta 2011 podan predlog za sprejetje tako imenovanih evropskih skladov za socialno podjetništvo. Skladi, ki bi jih uvrščali mednje, bi morali imeti najmanj 70% naložb namenjenih v socialna podjetja. Ker bi se imenovali evropski skladi za socialno podjetništvo, bi vlagatelji vedeli, da so njihove naložbe namenjene socialnim podjetjem. Po omenjenem predlogu je bila 17. 3. 2013 sprejeta Uredba (EU) št. 346/2013 o evropskih skladih za socialno podjetništvo (Novi ukrepi za spodbujanje financiranja socialnih podjetij, 2012; Vlada sprejela stališče RS do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskih skladih za socialno podjetništvo, 2012).

2 RAZVOJ SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

Pojem socialnega podjetništva se je v evropskem prostoru bolje razvil v 90. letih prejšnjega stoletja. V Sloveniji se je že kar nekaj časa govorilo o taki obliki podjetništva in veliko število organizacij in podjetij je že poslovalo po takem načelu – društva, zavodi itd., vendar pa se je z uvedbo Zakona o socialnem podjetništvu, ki je stopil v veljavo 1.1.2012, to področje še zakonsko uredilo (Slapnik, 2010, str. 14; Repovž, 2010, str. 191).

Francoski ekonomist Charles Dunoyer je leta 1830 v svoji objavi *Treatise on Social Economy* prvič uporabil pojem socialna ekonomija. V tistem času je bila socialna ekonomija prav tako kot danes, ko v svetu vlada vsesplošna kriza, rešitev nekaterih težav, ki so se pojavljale v svetovnih gospodarstvih. Po Dunoyerje socialna ekonomija poglobljena politična ekonomija, hkrati pa tudi nekaj, kar skupnost bogati. Prav tako so se v tistem času oblikovale tudi osnovne vrednote socialne ekonomije, kot so demokratično združevanje, vzajemnost in kooperativizem (Slapnik, 2010, str. 14).

V 19. stoletju ustanovljena socialna podjetja so delovala na področju nege vojnih ranjencev in širjenja krščanskih nauk med revne ter drugih področjih za pomoč sočloveku, ne glede na njegovo narodnost ali raso. Na prestopu v 20. stoletje so se začela socialna podjetja spogledovati z urejanjem in naravo. Tako je bilo v Ameriki v tistem obdobju po ideji Fredericka Lawa Olmsteada oblikovanih precej mestnih parkov, pa tudi narodni parki po celotnih Združenih državah Amerike, omenjeni predvsem po zaslugi Johna Muirja in takratnega predsednika ZDA Franklina Delana Roosevelta. Začelo se je gledati tudi na cenejše vire energije, kot je npr. voda (reke). Iz 19. stoletja in začetka 20. stoletja izhaja tudi nekaj primerov dobrih praks, ki so pripomogle h kasnejšemu razvoju: Robert Owen je bil z odprtjem trgovine za tovarniške delavce s proizvodi po zelo nizkih cenah eden od začetnikov kooperativ/zadrag, Florence Nightingale pa je odprla prvo šolo za zdravstveno nego (Nayab, 2011).

V Franciji se je socialno podjetništvo v 19. stoletju kazalo predvsem v obliki kooperativ/zadrug in podobnih podjetij, ki niso bila ustanovljena z namenom doseganja velikega zaslužka in dobička, temveč so želela omogočiti dostop do storitev in nekaterih dobrin večji množici ljudi. Kasneje se je tako kot v ostalih evropskih državah tudi v Franciji socialno podjetništvo razvijalo naprej. Kljub temu pa je pojem socialnega podjetništva (fr. *enterprise social*) v Franciji še dokaj nov koncept, vsaj bil je do leta 2008. Je pa videti, da se razvija, saj je vsako leto organiziranih več različnih konferenc na temo socialnega podjetništva, prav tako pa tudi v tako imenovanih šolah za podjetništvo temo socialnega podjetništva vse bolj vključujejo v študijske programe. Iz tega se je v Franciji razvila tudi ena izmed študijskih organizacij na EDHEC Business School (v mestih Lille in Nica), imenovana Develop, ki po načelih Nobelovega nagrajenca za mir Muhammada Yunusa promovira socialno podjetništvo ter na to temo organizira večje mednarodne forume in konference (Defourny & Nyssens, 2008; Develop, 2012).

Osnovna ideja Yunusa je bila ustanoviti banko, ki bi omogočala najrevnejšim ljudem na splošno pot do kredita, kar se je začelo širiti konec 80. let 20. stoletja, predvsem v Združenih državah Amerike. Ponavadi kredit dobijo tisti, ki denar za odplačevanje imajo, banke pa jim zaračunavajo visoke obresti. Poleg tega morajo z bankami skleniti pogodbo za odplačevanje. Pri bankah, ki bi posojale manjše vsote denarja oziroma tako imenovane mikrokredite, pa se po Yunusovem modelu z ljudmi ne sklepajo pogodbe, ampak ima banka z njimi ustni dogovor. Prav tako so obresti veliko nižje kot pri običajnem kreditu (banki) ter prilagojene posamezniku in njegovi možnosti odplačevanja. To je eden od primerov socialnega podjetništva – s podjetništvom se rešuje težava ljudi. Yunus namreč živi v prepričanju, da se okrog vsake težave lahko zgradi socialno podjetništvo (Megla, 2012).

Yunus pa ni edini, ki je pojem socialnega podjetništva približal širši množici ljudi. Za to je zaslužen tudi William Drayton, ki je v začetku 80. let po potovanju po Indiji dobil inspiracijo za ustanovitev Aschoke, prve organizacije, ki je začela promovirati socialno podjetništvo (Nayab, 2011).

Trendi iz preteklih desetletij kažejo, da so se socialni podjetniki izvili iz tradicionalnih človekoljubnih in dobrodelnih privezov ter našli učinkovitejše in trajnostne rešitve za socialne probleme, in to z uporabo orodij iz poslovnega sveta.

Skozi celotno zgodovino socialnih podjetij so njihovi ustanovitelji ali zaposlili prazne niše ali tesno sodelovali z javnimi organizacijami tako na nacionalni kot tudi na lokalni ravni za skupno dobro. Z združitvijo poslovnih načel in socialnih podvigov so ustvarili veliko sinergij ter koristi.

Zaradi različne tradicije in razvoja socialnega podjetništva lahko na svetu najdemo različne pravnoorganizacijske oblike socialnih podjetij. Kljub temu obstaja nekaj prevladujočih. V tujini, predvsem v Evropski uniji, imajo socialna podjetja največkrat obliko kooperativ/zadrag ali zadrug, ki delujejo v različnih dejavnostih, v Sloveniji pa zadruge večinoma povezujejo

obrnike in kmete, zato se oblika zadrug na drugih področjih ni razvila. Poleg njih so pogoste tudi vzajemne družbe, nepridobitna združenja ali društva in različne ustanove.

V letu 2011 so socialna podjetja v Evropski uniji zaposlovala približno 9 milijonov ljudi, kar pomeni 10% zaposlenih, in k BDP-ju v državah Evropske unije v povprečju prispevala 10%. V Sloveniji je odstotek ljudi, zaposlenih v socialnih podjetjih, mnogo nižji, približno 0,7 %. Pregled podatkov nam pove, da bi se brezposelnost, če bi se v Sloveniji stopnja zaposlenih v socialnih podjetjih zvišala na 2 %, lahko bi rekli tudi za enkrat, zmanjšala za približno 70.000. Naj pri tem opomnim, da je bilo v času predstavljenega izračuna (februar 2012) brezposelnih v Sloveniji 116.000 ljudi (Cetinski Malnar, 2012).

V večini držav Evropske unije je, kot že omenjeno, socialno podjetništvo veliko bolj razvito kot v Sloveniji. V njih so poleg že omenjenih organizacijskih oblik razvite tudi mnoge druge, kot npr. zadržne zavarovalnice in zadržne banke. V Sloveniji ti dve obliki še nista prisotni na trgu. Najboljši približek je sicer zavarovalnica Vzajemna, ki pa ne deluje popolnoma tako kot socialno podjetje, v katerem naj bi bili vsi zavarovanci hkrati tudi lastniki zavarovalnice.

Evropska komisija si zelo prizadeva za večji poudarek na razvoju socialnega podjetništva, predvsem v sklopu Evropskega socialnega sklada. Z njim podpira raznorazne projekte, ki imajo namen širiti znanje in pripraviti različna izobraževanja o socialnem podjetništvu. Ustanovili so celo enoto za socialno ekonomijo, ki skrbi za osredotočenost na razvoj socialne ekonomije v Evropski uniji. Poleg tega se Evropski parlament trudi za čim večjo oziroma popolno enakost obravnavanja podjetij socialne ekonomije v vseh državah članicah Evropske unije (Črnak Meglič, Slapnik & Magajna, 2010, str. 19).

Evropska unija ima po Strategiji EU 2020 tudi s socialnim podjetništvom do leta 2020 cilj zmanjšati odstotek socialno izključenih, zmanjšati brezposelnost za 25% in povečati zaposlenost na 75%. To bi lahko dosegli tudi z ustanavljanjem socialnih podjetij. Leta 2009 se je izvedla raziskava, katere rezultate so predstavili v GLOBAL Entrepreneurship Monitor Report on Social Entrepreneurship (GEM je longitudinalni raziskovalni projekt). Raziskava je pokazala, da bi se lahko v Evropi četrtnina podjetij uvrstila med socialna podjetja, kar kaže na večjo produktivnost in konkurenčnost socialnega podjetništva, kot si večina ljudi predstavlja glede na skupine ljudi, ki so v veliki večini vključeni v socialna podjetja. Rast produktivnosti in konkurenčnosti socialnih podjetij najverjetneje izhaja iz osebne zavzetosti delavcev v podjetjih ter pogojev dela, ki so velikokrat celo boljši od delovnih pogojev v drugih podjetjih. To daje upanje, da imajo socialna podjetja v prihodnosti vsaj nekaj možnosti, da se približajo temu, da bodo konkurenčna tradicionalnim podjetjem, saj bodo glede na miselnost veliko ljudi težko popolnoma konkurenčna (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 5; Mesojedec et al., 2012, str. 29).

Evropska unija uvaja nekaj iniciativ, od katerih nekatere neposredno, druge pa posredno vplivajo na razvoj socialnega podjetništva. To so: Akt za enotni trg, Unija za inovacije, Evropska platforma za boj proti revščini ter Nove veščine za nova delovna mesta in tako naprej. Ustanovila je tudi pobudo, ki jo je poimenovala Evropska socialna inovacija oziroma

SIE, katere namen je izmenjevanje izkušenj med ljudmi in pomoč pri iskanju enostavnejšega načina pridobivanja virov financiranja. Prioriteta Evropske unije pri vsem tem je najti rešitev za spopad s socialno izključenostjo ljudi in odpravljanje revščine (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 5; Mesojedec et al., 2012, str. 27).

3 UREDITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA V SLOVENIJI, VKLJUČNO Z RAČUNOVODENJEM

3.1 Zakonska ureditev in delovanje socialnega podjetništva v Sloveniji

Nekateri trdijo, da v Sloveniji socialno podjetništvo sega že v 13. in 14. stoletje, se pravi v čas srednjega veka, ko naj bi se začeli oblikovati verske dobrodelne organizacije in obrtniški cehi, zadruge ter razni skladi. Vendar so bili to le prvi zametki, ki so se bolje razvili v 19. stoletju. V drugi polovici 19. stoletja se je na pobudo Janeza Evangelista Kreka razvilo predvsem zadružništvo, kot so npr. obrtne, mlekarske, šiviljske, vinarske in druge zadruge. Namen je bil z združitvijo več manjših proizvajalcev uspešno konkurirati velikim podjetjem, ki so že bila uspešno prisotna na trgu. Najbolj pa se je socialno podjetništvo razvilo v drugi polovici 20. stoletja, predvsem po letu 1974, ko je država ponovno začela spodbujati razvoj organizacij civilne družbe. Njihovo širjenje se je nadaljevalo nekje do konca 80. let, ko je bilo konec socialističnega družbenega sistema. Po tem je bilo razvoja na tem področju malo manj, dandanes pa se zopet pojavlja (Česen, 2012, str. 34; Slapnik, 2010, str. 14).

O socialnem podjetništvu se v Sloveniji torej govori že kar nekaj časa, se je pa šele v zadnjem času uredilo tudi zakonsko. Razlog za to so bile predvsem slabe razmere na trgu dela. Tako kot v tujini je tudi v Sloveniji brezposelnost od leta 2007 do danes vsako leto rasla. Iz tega so se razvili novi socialni problemi, ki jih vsaj delno lahko rešujemo z novo sprejetim zakonom. Do njegove uvedbe je bilo izmed naštetih skupin ljudi, ki jih uvrščamo med težje zaposljive, zakonsko najboljše poskrbljeno za delo invalidov. Področje je bilo urejeno z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki je bil sprejet leta 2007 (Ur. l. RS, št. 16/07).

Naj omenim, da je bila junija 2011 v Sloveniji prva konferenca o socialnem podjetništvu, ki sta jo skupaj organizirala JAPTİ (Javni zavod Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije) ter Klub evropskih žensk (Jaksetič, 2011).

Ministrstvo, ki je bilo do letošnjega leta (2015) najbolj povezano s socialnim podjetništvom oziroma je pozorno bedelo nad njim v Sloveniji, je bilo ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Ko se je začelo podrobneje govoriti o ideji zakona o socialnem podjetništvu, je omenjeno ministrstvo leta 2009 izvedlo prvi javni razpis, na katerem so zbrali devet projektov, ki so bili tako imenovani pilotni projekti socialnega podjetništva v Sloveniji. V Tabeli 4 so prikazani zneski, ki so bili dodeljeni posameznim izbranim podjetjem glede na vir (prispevek Slovenije 15% in Evropske unije 85%). Po dveh letih izvajanja projektov se je pokazalo, kakšne bodo morale biti spremembe in s kakšnimi izzivi se bodo morali soočiti tako

podjetja socialnega podjetništva kot tudi državni organi pri pripravljanju omenjenega zakona (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 4).

Tabela 4: Izbrana podjetja prvega javnega razpisa in znesek dodeljenih sredstev glede na vir

Izbrano podjetje	Namenska sredstva slovenske udeležbe (15 %)	Namenska sredstva EU (85 %)	Sredstva skupaj v EUR
ŠENT - Slovensko združenje za duševno zdravje	34.217,62	193.899,85	228.117,47
Mozaik, društvo za socialno vključenost	29.432,40	166.783,60	196.216,00
BSC, Poslovni podporni center, d.o.o., Kranj	37.432,50	212.117,50	249.550,00
Društvo Projekt človek	35.753,26	202.596,14	238.349,40
Okoljsko raziskovalni zavod	37.425,00	212.075,00	249.500,00
Kralji ulice	28.002,04	158.678,25	186.680,29
ZIK Črnomelj	30.000,00	170.000,00	200.000,00
Centerkontura	37.380,15	211.820,85	249.201,00
Biotehniška šola Rakičan	30.358,03	172.028,81	202.386,84
Skupaj v EUR	300.001,00	1.700.000,00	2.000.001,00

Vir: Javni razpis za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva, 2013.

Socialno podjetništvo je s 1. 1. 2015 prešlo v pristojnost ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, torej pod novo ministrstvo.

Poleg zakona o socialnem podjetništvu je v Sloveniji za področje socialnega podjetništva pomembna tudi zakonska ureditev računovodskih rešitev socialnih podjetij. Ta del ureja Slovenski računovodski standard (SRS) 40, ki sta ga podpisala Slovenski inštitut za revizijo skupaj z ministrstvom za gospodarstvo in za finance. Tudi ta je začel veljati leta 2012. SRS 40 je povezan tako s splošnimi računovodskimi standardi kot tudi z mednarodnimi računovodskimi standardi (npr. MRS 20).

Socialna podjetja so lahko v Sloveniji različnih pravnoorganizacijskih oblik. Večina od njih je bila že pred uvedbo zakona o socialnem podjetništvu vsaj delno zakonsko urejena. Tako smo pred letom 2012 poznali Zakon o društvih (Ur. l. RS št. 61/2006), Zakon o zavodih (Ur. l. RS št. 12/1991), Zakon o ustanovah (Ur. l. RS št. 60/1995) in Zakon o zadrugah (Ur. l. RS št. 13/1992). Je pa socialno podjetništvo s svojim delovanjem in razlogi za ustanovitev povezano tudi z dvema drugima zakonoma. To sta Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Ur. l. RS št.36/2000) ter Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS št.54/2000). Vsak od omenjenih zakonov nosi vsaj nekaj elementov socialnega podjetništva. Le zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov je do sedaj vseboval skoraj vse elemente socialnega podjetništva (Kavčič, 2012, str. 3).

Omenjeni zakoni so z zakonom o socialnem podjetništvu povezani vsak na svoj način oziroma vsak z določeno tematiko, tako je:

- Zakon o društvih je s socialnim podjetništvom povezan tako, da poudarja nepridobitnost, torej da ne daje prednosti pridobivanju dobička. Poudarja pa prostovoljstvo.
- Zakon o zavodih poudarja poslovanje v javno korist in sodelovanje vseh zaposlenih oziroma, bolje rečeno, vseh vpletenih pri odločanju. Prav tako pa so zavodi največkrat ustanovljeni za opravljanje dejavnosti, povezane s socialno ekonomijo.
- Zakon o ustanovah prav tako kot zakon o društvih poudarja javno korist ustanove. Se pa ustanove največkrat ne ustanavljajo za opravljanje določene dejavnosti in zaradi pridobivanja prihodkov, razen če drugače svojih nalog ne morejo opravljati.

Zakon o zadrugah poudarja prostovoljstvo in enakopravnost sodelovanja med člani oziroma vpletenimi v zadrugi.

Če s področja organizacijskih oblik preidemo na davčno področje, je pred uvedbo zakona o socialnem podjetništvu podobna področja urejalo nekaj ostalih zakonov, ki pa so se nato delno združili v novem zakonu glede na specifične socialnega podjetja. Na davčnem področju so do leta 2012 veljali naslednji zakoni: Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Ur. l. RS št.117/2006), Zakon o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS št.117/2006) in Zakon o javnem naročanju (Ur. l. RS št.128/2006).

V leta 2011 sprejetem Zakonu o socialnem podjetništvu (ZSocP) sta v tretjem členu napisani opredelitvi socialnega podjetništva in njegovih ciljev:

»Socialno podjetništvo predstavlja trajno opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva ali trajno opravljanje drugih dejavnosti pod posebnimi pogoji zaposlovanja, s proizvodnjo in prodajo proizvodov ali opravljanjem storitev na trgu, pri čemer ustvarjanje dobička ni izključni niti glavni cilj opravljanja dejavnosti.«

»Socialno podjetništvo krepi družbeno solidarnost in kohezijo, spodbuja sodelovanje ljudi in prostovoljsko delo, krepi inovativno sposobnost družbe za reševanje socialnih, gospodarskih, okoljskih in drugih problemov, zagotavlja dodatno ponudbo proizvodov in storitev, ki so v javnem interesu, razvija nove možnosti zaposlovanja, zagotavlja dodatna delovna mesta ter socialno in poklicno reintegracijo najbolj ranljivih skupin ljudi na trgu dela (cilj socialnega podjetništva).« (Zakon o socialnem podjetništvu Ur. l. RS, št. 20/2011)

Konec aprila 2014 je bilo število registriranih brezposelnih že nekoliko višje, in sicer 126.730, kljub temu da se je število socialnih podjetij in ostalih organizacij, ki težje zaposljivim osebam dajejo vsaj začasno delo, v omenjenem času povečalo. Razlog je v vedno večjem številu propadajočih podjetij, še posebno na področju industrije. Poleg tega je brezposelnih

vedno več mladih z visokošolsko izobrazbo. Njihovo število se povečuje hitreje, kot se povečuje število podjetij in organizacij za pomoč pri njihovi zaposlitvi. Poudariti moram tudi to, da se vsi brezposelni ne prijavijo na zavod za zaposlovanje in zato niso šteti v število registriranih brezposelnih ter da so ustanovljena socialna podjetja v večini majhna podjetja, ki kljub želji po zaposlitvi večjega števila ljudi nimajo ne sredstev ne delovnih kapacitet za njihovo zaposlitev.

V Sloveniji je zakonsko opredeljen model odprtih formalnih oblik, kar pomeni, da lahko pridobi status socialnega podjetja katera koli pravnoorganizacijska oblika. Tako ima lahko socialno podjetje poleg klasičnih pravnoorganizacijskih oblik, kot so d. o. o., d. n. o., k. d., d. d. itd., ali je ustanovljeno kot zavod ali društvo. Socialno podjetništvo lahko torej opravlja socialno podjetje, ki pa mora pridobiti status socialnega podjetja. To pomeni, da je ustanovitelj socialnega podjetja lahko le nepridobitna pravna oseba, zakon pa dovoljuje povezovanje z gospodarskimi družbami.

Zakon o socialnem podjetništvu loči socialni podjetji tipa A in tipa B. Socialno podjetje tipa A je ustanovljeno za trajno opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva na način, da bo trajno zaposlovalo najmanj enega delavca v prvem letu in najmanj dva delavca v nadaljnjih letih poslovanja. Ta tip socialnega podjetja ima torej na izbiro eno izmed v zakonu navedenih dejavnosti socialnega podjetništva. Ni pa pri socialnem podjetju tipu A obvezujoče zaposlovanje oseb iz v zakonu naštetih ranljivih skupin ljudi (Zakon o socialnem podjetništvu, Ur. l. RS, št. 20/2011).

Socialno podjetje tipa B je ustanovljeno za zaposlovanje oseb iz 6. člena zakona, na način, da bo določeno dejavnost opravljal s trajnim zaposlovanjem najmanj tretjine teh delavcev od vseh zaposlenih. Pri tem tipu socialnega podjetja pa dejavnost, ki jo bo omenjeno podjetje opravljal, ni določena (Zakon o socialnem podjetništvu, Ur. l. RS, št. 20/2011).

Poleg zakona o socialnem podjetništvu, ki opredeljuje socialno podjetništvo, navaja njegove cilje in načela ter določa dejavnosti in pogoje delovanja ter zaposlovanja, je pomembna še zakonska ureditev računovodskih rešitev v socialnih podjetjih. Ta del ureja SRS 40. Tudi ta je začel veljati leta 2012. Poseben računovodski standard za socialna podjetja je zakon predpisal iz dveh razlogov: 1. zaradi posebne dejavnosti, to je dejavnosti socialnega podjetništva, in 2. zaradi posebnega statusa, ki ga pridobijo podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva. Podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev statusa socialnega podjetja, morajo v pravnem prometu uporabljati firmo ali ime z dostavkom »socialno podjetje« ali okrajšavo »so. p.« (Kavčič, 2012, str. 1).

Država se težave vse večjega števila brezposelnih vse bolj zaveda. Vsaj tako je videti, glede na to, da je bil sprejet zakon o socialnem podjetništvu inje bila razpisana vsota denarja za financiranje nekaj projektov na področju socialnega podjetništva. Treba pa je priznati, da vsota ni prav velika. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je namreč leta 2012 razpisalo v sklopu drugega razpisa (prvi leta 2009) 4,5 mio € (Tabela 5 prikazuje razpisane višine sredstev po letih) za financiranje projektov na temo socialnega

podjetništva, kar so razdelili med 17 takih projektov, ki jih je komisija uvrstila med najboljše projekte, prijavljene na razpis. Tabela 6 prikazuje zneske, ki so bili dodeljeni posameznim izbranim podjetjem glede na vir (prispevek Slovenije 15% in Evropske unije 85%). Ostala podjetja, ki so na razpis prijavila svoje projekte, pa se bodo morala znajti kako drugače in sredstva poiskati drugje. Izmed izbranih jih je bilo devet iz osrednje Slovenije, tri iz Pomurja, eno iz Podravja, eno iz Gorenjske, eno iz Dolenjske, eno iz Posavja in eno iz Koroške. Ta razpis je bil že drugi tak razpis. Kot že omenjeno, je bil prvi razpis izveden leta 2009. Razpisa iz leta 2012 ni v celoti krila Slovenija, ampak je del denarja preko Evropskega socialnega sklada prispevala Evropska unija (B. D., 2012; Hribar, 2012).

Tabela 5: Razpisana višina sredstev po letih od 2012 do 2015

Viri razpisanih sredstev v EUR	2012	2013	2014	2015	Sredstva skupaj v EUR
Namenska sredstva slovenske udeležbe (15 %) v EUR	60.000	255.000	240.000	120.000	675.000
Namenska sredstva EU (85 %) v EUR	340.000	1.445.000	1.360.000	680.000	3.825.000
Skupaj v EUR	400.000	1.700.000	1.600.000	800.000	4.500.000

Vir: Javni razpis za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva II, 2012.

Tabela 6: Izbrana podjetja drugega javnega razpisa in znesek dodeljenih sredstev glede na vir

Izbrano podjetje	Namenska sredstva slovenske udeležbe (15%) v EUR	Namenska sredstva EU (85%) v EUR	Sredstva skupaj v EUR
Dobrote, z .b. o. – proizvodnja, predelava in prodaja kmetijskih izdelkov	43.936,50	248.973,50	292.910,00
KORENIKA, zavod za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb, Šalovci	44.887,91	254.364,84	299.252,75
DOBROVITA PLUS, družba za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o.	44.656,20	253.051,80	297.708,00
Slovensko združenje za zmanjševanje škodljivih posledic drog – DrogArt	29.984,27	169.910,88	199.895,15
Zavod za globalno učenje in razvoj projektov	44.968,80	254.823,20	299.792,00
ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje	44.997,44	254.985,51	299.982,95

se nadaljuje

nadaljevanje

Izbrano podjetje	Namenska sredstva slovenske udeležbe (15%) v EUR	Namenska sredstva EU (85%) v EUR	Sredstva skupaj v EUR
LOKALPATRIOT	44.460,15	251.940,85	296.401,00
Fundacija Vincenca Drakslerja za odvisnike - ustanova za zdravljenje odvisnikov, pomoč odvisnikov in njihovim svojcem	44.979,56	254.884,19	299.863,75
NSK Zavod za spodbujanje kulture Sevnica	24.759,52	140.303,93	165.063,45
PAN-NUTRI, kmetijsko živilski tehnološki center, d. o. o.	44.868,73	254.256,12	299.124,85
EPeKa	44.997,65	254.986,66	299.984,30
Zavod za delovanje, razvoj in izobraževanje socialnega podjetništva KARO	44.853,45	254.169,55	299.023,00
Zveza paraplegikov Slovenije	24.469,50	138.660,50	163.130,00
REGIONALNI SKLAD DELA ZA POMURJE, ustanova za izvajanje aktivne politike zaposlovanja	43.753,20	247.934,80	291.688,00
Zavod Mama	29.761,75	168.649,90	198.411,65
Zavod Pelikan - Karitas, zavod za socialno-varstveno, preventivno, vzgojno-izobraževalno in zdravstveno delo	44.942,85	254.676,15	299.619,00
DRUŠTVO SLOVENSKO-MAKEDONSKEGA PRIJATELJSTVA	29.617,52	167.832,63	197.450,15
Skupaj v EUR	674.895,00	3.824.405,00	4.499.300,00

Vir: Javni razpis za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva II, 2012.

Kljub veliko pozitivnim lastnostim socialnega podjetništva ter ukrepom, ki so bili izvedeni in se še izvajajo za njegov razvoj, so se pri izdelavi analize SWOT, ki je omenjena v osnutku strategije, poleg prednosti in priložnosti pokazale tudi slabosti in nevarnosti, med katerimi bi izpostavila slabo razumevanje socialnega podjetništva in koristi, ki jih to prinaša, med širšim krogom ljudi. Poleg tega je občutek, da se nekateri državni organi, kot so npr. ministrstva, ne zavedajo svoje vloge pri razvoju socialnega podjetništva, kar se kaže na širši ravni v neusklajenosti slovenske zakonodaje – dobili smo nov zakon, vendar je povezan z drugimi

zakoni, ki bi jih bilo treba ustrezno prilagoditi, a jih ne. Razvoj poleg naštetega zavira tudi slovenska davčna zakonodaja, ki prav nič ne spodbuja ljudi k ustanavljanju socialnih podjetij (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 14-15).

Ena najbolj problematičnih regij v Sloveniji je Pomurje. Eden izmed razlogov je ta, da je v tej regiji vsako leto manj delovno aktivnega prebivalstva, saj se hitreje povečuje tako število starejših nad 64. letom starosti kakor tudi število mlajših prebivalcev, starih 15 let in manj. Kot drugi razlog pa lahko omenim vsakoletno povečevanje števila brezposelnih, ki najtežje najdejo zaposlitev. To so dolgotrajno brezposelni, težje zaposljive osebe, iskalci prve zaposlitve, ženske, begunci, člani romskih skupnosti, bivši kaznjenci/zaporniki in mnogi drugi. Omenjeni se uvrščajo med manj konkurenčne osebe na trgu dela, ki so jim namenjena socialna podjetja.

Med prvimi podjetji in/ali projekti v Sloveniji, ki so delovali na področju tako imenovanega tretjega sektorja, v katerega sodijo nevladne organizacije, nepridobitne organizacije in javno koristne organizacije, so najbolj poznani: Kralji ulice, Društvo za socialno vključenost Mozaik, Zavod Kontura in Zadruga Pomelaj (Mala Polana). Poleg naštetih je pred letom 2012 (pred sprejetjem zakona) v Sloveniji delovalo še veliko drugih društev, zavodov in ustanov, ki najpogosteje delujejo na področju športa oziroma rekreacije na splošno ter kulture in umetnosti (Črnak Meglič, Slapnik & Magajna, 2010, str. 6).

V Sloveniji so bila v prvem letu, to je v letu 2012, od januarja do avgusta, ustanovljena oziroma pravilneje povedano preoblikovana v socialno podjetje tri podjetja. Dve izmed njih sta Center ponovne uporabe, izvajanje postopkov za ponovno uporabo rabljene opreme, d. o. o., so. p., v Rogaški Slatini in Zadruga Kooperativa Rog, z. b. o., so. p., v Ljubljani. Zadruga Kooperativa Rog pa je bila v letu 2014 izbrisana iz evidence socialnih podjetij (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve - AJPES, 2012; AJPES, 2014; Avšič, Šalamun & Šubic, 2012).

Center ponovne uporabe (v nadaljevanju Center) je bil ob ustanovitvi leta 2010 prvi tak v Sloveniji (Odprli prvi Center ponovne uporabe v Sloveniji, 2010). Ustanovili so ga v sklopu zbirnega centra Tuncovec v Rogaški Slatini in ga financira tudi Evropski socialni sklad. V Center ljudje lahko pripeljejo stvari, ki jih ne potrebujejo več, a so le-te še uporabne. S tem poskušajo v ljudeh spodbuditi občutek okoljske ozaveščenosti, hkrati pa ima Center tudi svoje socialne učinke, saj se je z njegovo ustanovitvijo odprlo kar nekaj novih delovnih mest, ki so v zadnjih nekaj letih zaradi vsesplošne krize zelo potrebna.

Od avgusta 2012 do 20. novembra 2014 je bilo ustanovljenih oziroma preoblikovanih v socialno podjetje še devetinpetdeset novih socialnih podjetij, vendar je bilo v tistem času pet podjetij izbranih iz evidence, tako da jih je 20. novembra 2014 dejansko obstajalo sedeminpetdeset. Od omenjenih jih ima največ (20) kot osnovno pravnoorganizacijsko obliko zavoda, eno manj (19) obliko društev oz. zvezo društev, nekaj je družb z omejeno odgovornostjo (7) in zadrug (10), le eno pa ima obliko ustanove oz. fundacije. Izmed petih iz evidence socialnih podjetij izbranih sta bili dve zadrugi, dva zavoda in ena družba z

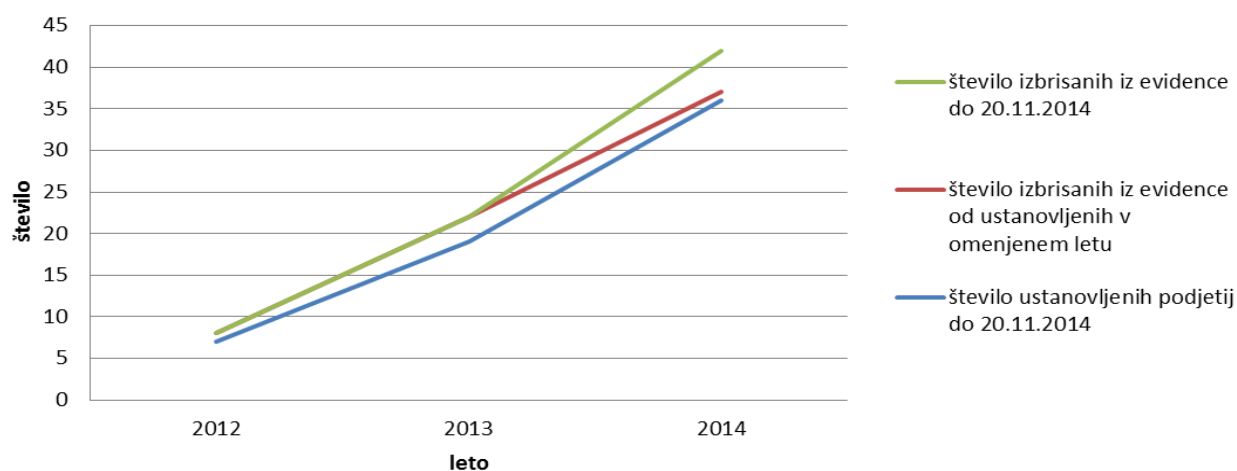
omejeno odgovornostjo (d. o. o.). Tabela 7 in Slika 5 predstavljata gibanje ustanavljanja socialnih podjetij od leta 2012 do 20. 11. 2014 ter njihovo potencialno brisanje iz evidence socialnih podjetij (Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014, 2014).

Tabela 7: Ustanavljanje in brisanje socialnih podjetij iz evidence socialnih podjetij

Leto	2012	2013	2014	skupaj
Število ustanovljenih podjetij do 20. 11. 2014	7	19	36	62
Število izbranih iz evidence od ustanovljenih v omenjenem letu	1	3	1	5
Število izbranih iz evidence do 20. 11. 2014	0	0	5	5

Vir: Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014, 2014.

Slika 5: Gibanje ustanavljanja in brisanja socialnih podjetij iz evidence socialnih podjetij

Dejavnosti socialnih podjetij so v Sloveniji različne: ravnanje z odpadki, poslovno svetovanje, izobraževalna dejavnost, raziskovalne in razvojne dejavnosti, kmetijstvo, trgovina, socialno varstvo, humanitarna/dobrodelna dejavnost, športna dejavnost itd.

V Sloveniji sicer socialnih podjetij s pravnoorganizacijsko obliko d. o. o. ni veliko (sedem), vendar se mi zaradi večjega števila podjetij s to pravnoorganizacijsko obliko socialnih podjetij v Franciji na tem mestu vseeno zdi smiselno omeniti nekaj značilnosti družb z omejeno odgovornostjo v Sloveniji. Družbo z omejeno odgovornostjo oziroma d. o. o. po zakonu o gospodarskih družbah (ZGD) lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, vendar je število družbenikov omejeno na največ 50. Njen osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Minimalni vložek za ustanovitev d. o. o. je 7.500 €. Njena značilnost je ta, da je samostojna pravna oseba, kot taka je lastnik premoženja in kot taka tudi odgovarja v razmerju

do tretjih oseb (pravnih ali fizičnih). Ta pravnoorganizacijska oblika je najverjetneje najpogostejša oblika podjetij v Sloveniji.

Poleg d. o. o. je v Franciji ena novejših pravnoorganizacijskih oblik delniška družba oziroma d. d. V Sloveniji je delniška družba oblika podjetja, ki jo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb. Ustanovitelj/i sprejme/jo statut. Osnovni kapital je razdeljen na delnice, ki se lahko glasijo na prinosnika ali pa na ime. Najnižji ustanovitveni kapital znaša 25.000 €. Pri tej obliki so v nasprotju z d. o. o. zakonsko predpisane kapitalske rezerve, in sicer v višini 10 %, lahko pa so tudi višje, če je to določeno v statutu družbe. Če minimalne višine 10 % ne dosežajo, mora družba od čistega dobička, znižanega za znesek, ki je bil uporabljen za kritje prenesene izgube, odvesti 5 %, vse dokler kapitalske rezerve ne dosežejo potrebne ravni (10 % ali več).

Delniška družba v Sloveniji ima lahko enotirni ali dvotirni sistem upravljanja (253. člen ZGD). Enotirni sistem upravljanja pomeni upravljanje družbe z upravnim odborom, dvotirni pa z upravo in nadzornim svetom. V obeh primerih se dolžina mandata opredeli v statutu, ne sme pa biti daljša od šestih let. Mandat se lahko ponovi.

Evidenca socialnih podjetij 20. 11. 2014 je v Prilogi 2.

Iz evidence socialnih podjetij v Sloveniji (Priloga 2) je razvidno, da je večina ustanovljena na vzhodnem in severovzhodnem delu Slovenije (Štajerska, Prekmurje), kar je pričakovano, saj je to področje najbolj kritično glede zaposlovanja ljudi, predvsem zaradi velikega števila večjih propadlih podjetij, ki so v veliki večini dajala zaposlitev celotnim družinam ali večjemu številu družinskih članov posamezne družine. Zaradi odročnosti krajev se nova podjetja niso razvila. Mislim, da morda tudi zato, ker veliko mladih, ki odhajajo na študij v bolj razvite dele države – v večja mesta, kjer so univerze/fakultete –, tam kasneje tudi ostane, saj jim le-ta dajejo širše možnosti kasnejšega razvoja in zaposlitve. Nekaj socialnih podjetij deluje na Primorskem in Gorenjskem ter v Ljubljani in njeni okolici.

Iz podatkov iz evidence socialnih podjetij, ki jo je do letošnjega leta vodilo MDDZS, potencialnih spletnih strani podjetij in ostalih podatkov, povezanih s socialnimi podjetji v Sloveniji, sem ugotovila, da bi večino od njih lahko označili kot malo ali pa celo kot mikro podjetje. Veliko socialnih podjetij podatkov o številu zaposlenih nima navedenih niti na spletni strani (večina jih spletne strani sploh nima), prav tako jih ni bilo mogoče pridobiti iz AJ PES-a ali neposredno od podjetij (e-pismo, telefon itd.), zato sem svoje ugotovitve naredila na podlagi podatkov tistih podjetij, o katerih sem podatke o velikosti, zgodovini itd. lahko pridobila.

Za uvrstitev podjetij v mikro ali mala sem uporabila tabelo s spletne strani http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_sl.html, iz katere sem za razporejanje nato upoštevala le število zaposlenih (Tabela 8).

Tabela 8: Kriteriji za razporejanje mikro in malih podjetij

Kategorija podjetja	Št. zaposlenih	Letni promet	ali	bilančna vsota
Srednje veliko	< 250	= 50 milijonov EUR		= 43 milijonov EUR
Malo	< 50	= 10 milijonov EUR		= 10 milijonov EUR
Mikro	< 10	= 2 milijona EUR		= 2 milijona EUR

Vir: What is an SME?, The main factors determining whether a company is an SME, b.l.

Analiziranje in razporejanje socialnih podjetij glede na tipa, ki ju določa zakon, nista bili najbolj enostavni. Ovira je bila namreč pomanjkanje podatkov o posameznem podjetju. Če socialno podjetje na spletu nima svoje strani ali predstavitve in se ne odzove na elektronsko sporočilo ali telefonski klic, je razporejanje podjetij na tipa A in B težko. Za dobro polovico podjetij, ki so še v evidenci, sem informacije o tipu našla hitro. Izkazalo se je, da je bila razporeditev med tipom A in B praktično enaka – polovico bi lahko razporedila med socialna podjetja tipa A, preostalo polovico med socialna podjetja tipa B. Za socialna podjetja, katerih tip sem lahko glede na pomanjkanje podatkov o podjetjih le predvidela, pa lahko rečem, da bi jih večino (npr. 75 %, ne vsa) osebno glede na njihovo dejavnost (razvidna iz imena podjetja) uvrstila med socialna podjetja tipa A, torej med podjetja, ki izvajajo eno izmed dejavnosti, ki jih lahko opravljajo socialna podjetja, ni pa njihov namen zaposliti težje zaposeljive ljudi.

Dejavnosti socialnih podjetij so različne: od varstva starejših oseb, izobraževanja, športa, kulture, kmetovanja do tehničnega svetovanja in tako naprej (Tabela 9). Od podjetij iz tabele, kot že omenjeno, nekatera ne obstajajo več (pet podjetij), razvrščena pa so bila v naslednje dejavnosti: 70.220 drugo podjetniško in poslovno svetovanje, 71.129 druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje, 88.109 drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe, 71.111 arhitekturno projektiranje in 01.500 mešano kmetijstvo.

Tabela 9: Razvrščenost socialnih podjetij v Sloveniji glede na njihovo dejavnost na dan 20. 11. 2014

Dejavnost	Število podjetij
01.240 Gojenje pečkatnega in koščičastega sadja	1
01.280 Gojenje začimb., arom. in zdr. rastlin	1
01.500 Mešano kmetijstvo	1
32.400 Proizvodnja igrač in rekvizitov za igre in zabavo	1
38.110 Zbiranje in odvoz nenevarnih odpadkov	1
39.000 Saniranje okolja in dr. ravnanje z odpadki	1
47.110 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah, pretežno z živili	1
46.190 Nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov	1
47.290 Druga trg. na drobno v spec. prod. z živili	1
47.790 Trgovina na drobno v prodajalnah z rabljenim blagom	2
55.201 Počitniški domovi in letovišča	1
56.101 Restavracije in gostilne	1
70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje	1
71.111 Arhitekturno projektiranje	0
71.129 Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje	1
72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike	1
74.900 Druge nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti	1
82.300 Organiziranje razstav, sejmov, srečanj	1
85.590 Druge nerazvrščene izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	4
85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje	1
87.100 Dejavnost nastanitvenih ustanov za bolniško nego	1
88.109 Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	3
88.991 Dejavnost humanitarnih dobrodelnih organizacij	2
88.999 Drugo druge nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	4
91.030 Varstvo kulturne dediščine	1
91.040 Dejavnost botaničnih in živalskih vrtov, varstvo naravnih vrednot	1
93.110 Obratovanje športnih objektov	1
94.120 Dejavnost strokovnih združenj	4
94.991 dejavnost invalidskih organizacij	1
94.999 Dejavnost druge nerazvrščenih članskih organizacij	15
96.090 Druge storitvene dejavnosti, druge nerazvrščene	1

Vir: Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014, 2014.

V Sloveniji je razvoj socialnega podjetništva zajet v strategijah, ki se oblikujejo za štiri leta ter zajemajo analizo potreb in smeri možnega razvoja socialnega podjetništva ter njegove cilje in bistvena področja razvoja. Seveda pa pri tem ne moremo izpustiti vloge države in njenih podpornih institucij, ki so bistvene pri izvajanju določene politike razvoja in doseganju zastavljenih ciljev.

Prva taka strategija je bila narejena leta 2011 – Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2012–2015 (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011), leta 2013 pa je bila pripravljena že nova – Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016.

Strategijo razvoja določa Zakon o socialnem podjetništvu v 2. odstavku 29. člena, ki opredeljuje naslednje vsebine strategije (Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, 2013, str. 3):

- analizo potreb in smeri možnega razvoja socialnega podjetništva,
- strateške razvojne cilje in glavna področja razvoja socialnega podjetništva,
- temeljne politike razvoja ter
- vlogo države, njenih institucij in občin pri izvajanju določene politike in doseganju razvojnih ciljev.

Iz strategije izhajajo strateški cilji, ki se uporabljajo kot podlaga za pripravo programa ukrepov za izvajanje strategije razvoja socialnega podjetništva, v katerem so zapisani ukrepi za doseg omenjenih strateških ciljev.

Kot del priprave Strategije razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016 je bila pripravljena analiza SWOT, iz katere bi poudarila nekatere prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, 2013, str. 8-10).

Prednosti: sprejetje zakona o socialnem podjetništvu in ustanovitev Sveta za socialno podjetništvo, naraščajoče število nevladnih organizacij, vedno boljša seznanjenost z možnostjo ustanovitve socialnega podjetja ter močan čut za medsebojno solidarnost.

Slabosti: negativen prizvok izraza socialno podjetništvo – mnenje mnogih je, da bi bil pravilnejši izraz družbeno podjetništvo, nezadostno razumevanje pomena, umestitve in koristi socialnega podjetništva, neusklajen in razpršen zakonodajni okvir ter zelo pomanjkljiva usposobljenost vodilnih v socialnih podjetjih.

Priložnosti: prepoznavnost potenciala socialnega podjetništva in finančna podpora (prilagojeni finančni instrumenti in programi) na evropski ravni, prilagoditev zakonodaje (podporno okolje), skrb za večjo prepoznavnost področja ter primernost okolja za socialno in delovno vključenost ranljivejših skupin prebivalstva.

Nevarnosti: neprepoznavanje potenciala socialnega podjetništva državnih organov (ministrstva), ki skrbijo za izvajanje politik tudi na področju socialnega podjetništva, ter enačenje socialne politike in nevladnega sektorja s socialnim podjetništvom.

Iz analize SWOT v strategiji, narejeni za obdobje 2013–2016, izhajajo naslednji trije strateški cilji, ki se postavljajo v ospredje: povečanje prepoznavnosti socialnega podjetništva, nadgradnja obstoječega podpornega okolja za podjetništvo in spodbujanje zaposlovanja ranljivih skupin na trgu dela (Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, 2013, str. 11).

Za izvedbo strategije so pristojni predvsem ministrstva in občine. Ministrstva, ki imajo največjo vlogo pri izvedbi strategije, so: ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, ministrstvo za finance ter ministrstvo za kmetijstvo in okolje, svojo vlogo pa imajo tudi ostala ministrstva, odvisno od področja njihovega dela. Pri njihovem delovanju je bistvena predvsem dobra usklajenost ministrstev, občin, gospodarstva, nevladnih organizacij itd.

Slovenija je v začetku lanskega poletja dobila članico strokovne skupine Evropske komisije za socialno podjetništvo, imenovane GECES. To je postala Dolores Kores, direktorica zavoda Premiki, in je hkrati tudi predstavnica evropskih socialnih podjetij. Njen zavod se ukvarja s turizmom in v večini zaposluje invalide. Turizem tako poskušajo narediti dostopnega vsem. Slovenija si je predstavnicu v skupini pridobila s pomočjo Slovenskega združenja za duševno zdravje oziroma ŠENT, ki je ustanovitelj šestih tako imenovanih socialnih podjetij, med katere sodi tudi zavod Premiki (Pavlin, 2012).

Cilj Slovenske strategije za obdobje 2014–2020 je, da bi socialno podjetništvo doseglo vsaj 10 % delovnih mest ter prispevalo 10 % k slovenskemu BDP-ju. Za razvoj pa bo država morala do leta 2020 prispevati 330 mio EUR (Slovenski forum socialnega podjetništva, 2015).

O zakonu o socialnem podjetništvu se je razmišljalo že kar nekaj let. V drugih državah Evropske unije je omenjena oblika podjetništva dobro razvita že dalj časa. Leta 2010 je bil v parlamentu predstavljen predlog zakona o socialnem podjetništvu in bil glede na razmere precej hitro tudi sprejet. Parlamentu sta ga predlagali stranki SD in Zares. Glavna pobudnica je bila Andreja Črnak Meglič. Sama je socialna podjetja za članek Silve Čeh (2010) opisala tako: »Socialna podjetja ali subjekti na trgu skušajo doseči tri temeljne cilje: proizvajajo dobrine ali opravljajo storitve, ki so v javnem interesu, drugič, poskušajo vključevati tiste družbene skupine, ki se težko vključujejo na trg dela (na primer teže zaposljive), in tretjič, pri teh dejavnostih ne zasledujejo dobička.« (Čeh, 2010)

Zakon je bil predlog kot delna rešitev težav na trgu dela, ki so nastale kot posledica vsesplošne krize v državi. Med večjimi težavami so propadanje večjih podjetij ter s tem veliko število velikokrat manj kvalificiranih delavcev, veliko število mladih, ki iščejo prvo redno zaposlitev, in ostale v magistrskem delu že omenjene skupine ljudi, ki težje najdejo

zaposlitev. Težavo v Sloveniji predstavlja tudi zelo nefleksibilen trg delovne sile, saj je v ljudeh še vedno zasidrano prepričanje, da je edino zaposlitev za nedoločen delovni čas prava zaposlitev. To pa nato za seboj povleče veliko drugih težav, kot je omogočanje najema kreditov v bankah le ljudem z zaposlitvijo za nedoločen čas in tako naprej.

V Sloveniji je do uvedbe zakona delovalo že precej društev in drugih ustanov, ki so dejavnost opravljali kot socialno podjetje, vendar se do leta 2012 niso imeli možnost pravno ustanoviti oziroma preoblikovati v socialna podjetja.

Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP) je bil v Državnem zboru Republike Slovenije razglašen 7. 3. 2011 in v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen 18.3.2011. Sestavlja ga devet poglavij, ki so razdeljena na skupaj 51 členov:

- I. Splošne določbe (7 členov),
- II. Socialno podjetje (14 členov),
- III. Posebni pogoji poslovanja socialnih podjetij (7 členov),
- IV. Podporno okolje za razvoj socialnega podjetništva (7 členov),
- V. Posebne spodbude za socialno podjetništvo, ki vključuje posebne spodbude za zaposlovanje (2 člena) ter druge posebne spodbude (3 členi),
- VI. Evidence (1 člen),
- VII. Nadzor (2 člena),
- VIII. Kazenske določbe (3 členi),
- IX. Prehodne in končne določbe (4 členi).

V prvem delu so zajeti: vsebina zakona, pomeni izrazov, ki se pojavljajo v besedilu, opredelitev socialnega podjetništva in njegovih ciljev, načela in zahteve socialnega podjetništva, področja in dejavnosti socialnega podjetništva, posebni pogoji zaposlovanja ter pristojnosti na področju socialnega podjetništva. Od naštetega se mi zdijo zelo pomembna zapisana načela, ki so: družbena koristnost podjetja, nepridobitnost njegovega delovanja, vključenost prostovoljnega dela, enakopravnost članov in njihova enakopravna vključenost v odločanje, tržna naravnost socialnega podjetja, neodvisnost v smislu, da socialno podjetje ni odvisno od kateregakoli drugega podjetja ali organizacije, ter dobra preglednost poslovanja podjetja (Zakon o socialnem podjetništvu Ur. l. RS št. 20/2011).

V nadaljevanju je napisano, kdo lahko posluje kot socialno podjetje, kaj mora izpolnjevati za pridobitev takega statusa in kako le-tega ohrani. Prav tako so določene omejitve, ki jih ima lahko pridobitna gospodarska dejavnost pri ustanavljanju socialnega podjetja in pridobitvi statusa le-tega. V zvezi z nepridobitnostjo delovanja socialnega podjetja je napisano, da mora socialno podjetje dobiček in presežke prihodkov nad odhodki iz dejavnosti socialnega podjetja namenjati za opravljanje teh dejavnosti oziroma za druge, s tem zakonom določene namene. Po pridobitvi statusa socialnega podjetja mora podjetje svojemu nazivu na koncu dodati še okrajšavo »so. p.«, ki pomeni socialno podjetje.

Socialno podjetje je dolžno poročati pristojnemu ministrstvu, o začetku poslovanja, zaposlitvah glede na podjetje tipa A in B, nedoseganju predpisanega obsega prihodkov od dejavnosti socialnega podjetništva, nedoseganju predpisanega števila ali strukture delavcev, pri čemer mora s tem v zvezi predložiti načrt prestrukturiranja, ter porabi javnih sredstev, ki jih je pridobilo z njim namenjenimi olajšavami oziroma oprostitvami in spodbudami.

Eden od členov zakona govori o računovodstvu. Z zakonom računovodske značilnosti oziroma naloge socialnih podjetij niso zelo natančno določene, saj je že takoj na začetku zapisano, da je Slovenski inštitut za revizijo s soglasjem ministrstva za gospodarstvo in ministrstvom za finance predpisal za socialna podjetja poseben slovenski računovodski standard. Pomembnejše določbe v zvezi z računovodstvom v zakonu so, da če ne v zakonu ne v SRS 40 ni napisane določene določbe, mora socialno podjetje pripravljati računovodske izkaze in voditi poslovne knjige po standardih, ki veljajo za vrsto nepridobitne pravne osebe, ki je enaka posameznemu socialnemu podjetju, ter mora nadzorni organ socialnega podjetja skrbeti tudi za pripravo in ustreznost podatkov v letnem poročilu podjetja, spremljati uresničevanje zastavljenih ciljev podjetja ter spremljati oziroma odločati o delitvi dobička, če ga socialno podjetje v poslovnem letu ustvari. Nadzorni svet mora na koncu poslovnega leta zbrati omenjene podatke in pripraviti svoje poročilo, ki ga nato kot prilogo odda skupaj z letnim poročilom ustreznim državnim organom (Zakon o socialnem podjetništvu Ur. l. RS št. 20/2011).

Na tem mestu moram omeniti še enega izmed povezanih zakonov, to je Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Ur. l. RS, št. 117/2006 z vsemi spremembami in dopolnitvami). Ta zakon namreč vključuje določitve o znižanjih davčnih osnov podjetjem, ki zaposlujejo invalide. Ker to niso le invalidska podjetja, ki jih načeloma ureja zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ampak tudi socialna podjetja, mora veljati splošna olajšava tudi za take delodajalce, in sicer, da so do nje upravičeni v višini 50–70% bruto plače za težje invalide. Omenjeno olajšavo bi lahko šteli tudi za neko vrsto državne pomoči podjetjem, ki zaposlujejo invalide, predvsem težje.

S tem ko država spodbuja k razvoju socialnega podjetništva, se oblikuje ugodnejše okolje za razvoj omenjenega tipa podjetništva in se s tem omogoči lažji dostop do potrebnih sredstev financiranja. Največkrat je kar precej sredstev namenjenih iz proračuna Republike Slovenije, pa tudi iz drugih slovenskih in tujih – predvsem evropskih virov sredstev. Tudi Evropska unija namreč daje vse več poudarka na razvoj socialnega podjetništva in ima za ta namen pripravljenih kar nekaj sredstev. Denar pa se ne vlaga samo v ustanavljanje in delo socialnih podjetij, temveč tudi v storitve, ki so povezane z delom podjetij, kot so izobraževanje članov in tako naprej. Upravičenci do takih sredstev so socialna podjetja sama, pa tudi posamezniki, ki naj bi se v njih zaposlili. Vsi upravičenci svoje pravice uveljavljajo pri pristojnih ministrstvih za posamezno področje. Kar se nanaša na omenjen razvoj in njegovo povezavo, v zakonu najdemo med 32. in 35. členom.

Evidenca socialnih podjetij je javna, prav tako so javni glavni podatki (tudi osebni) ustanoviteljev podjetij. Do letošnjega leta jo je vodilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, na katere spletni strani je tudi objavljena. Vpis v evidenco in izpis iz nje se nanašata na izpolnjevanje pogojev delovanja socialnega podjetja.

Ali socialna podjetja v Sloveniji upoštevajo določbe zakona o socialnem podjetništvu, je treba preverjati. Institucij, ki vsaka s svojega področja dela izvaja nadzor, je precej: Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Davčna uprava Republike Slovenije, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, AJPES, Slovenski inštitut za revizijo ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Te državne institucije so v mejah svojih pristojnosti tudi tisti organi, ki ukrepajo tudi ob ugotovljenih prekrških (43. in 44. člen Zakona o socialnem podjetništvu Ur. l. RS št. 20/2011).

Podjetje, ki nima statusa socialnega podjetja, vendar kljub temu pri svojem imenu uporablja kratico so. p., se kaznuje. Kaznujejo se tudi drugi prekrški, kot so deljenje dobička, nedoseganje števila zaposlenih in/ali pogojev glede strukture zaposlenih, če letnemu poročilu socialno podjetje ne priloži ocene nadzornega sveta, v kolikor računovodske izkaze ne socialno podjetje ne vodi skladno z zakonom in tako naprej. Zakon o socialnem podjetništvu vsakemu od ministrstev, ki imajo kakorkoli opraviti s socialnim podjetništvom, daje določene naloge. Poleg ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), od začetka leta 2015 socialno podjetništvo prehaja pod okrilje ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, so s socialnimi podjetji povezana tudi ministrstvo za gospodarstvo (MG), ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter ostala manj povezana ministrstva (za šolstvo in šport, za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, za okolje in prostor, za obrambo, za kulturo, za zdravje ter Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko). MDDSZ je tisto, ki se mora povezovati z ostalimi ministrstvi glede izvajanja ukrepov za nadaljnji razvoj socialnega podjetništva v državi.

Drugo pomembno ministrstvo, ki je leta 2015 prevzelo glavno vlogo v zvezi s socialnim podjetništvom, je bilo do letos ministrstvo za gospodarstvo oziroma novo ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Omenjeno ministrstvo je namreč pomagalo pri ustanavljanju socialnih podjetij ter svetovanju in usposabljanju članov oziroma predvsem vodstvenega kadra, pa tudi pri iskanju virov financiranja dejavnosti posameznih socialnih podjetij. Poleg tega je moralo skrbeti za zagotavljanje konkurenčnosti socialnih podjetij na trgu.

Tretje pomembnejše ministrstvo je MKGP, ki s socialnim podjetništvom teži k razvoju podeželja, predvsem na področju pridelovanja hrane, turizma in trgovine. Trudi se čimbolj izenačiti kakovost bivanja na podeželju in v mestih. V povezavi z ministrstvom za kulturo se trudi za ohranitev kulturne in naravne dediščine na slovenskem podeželju. Na tem področju je zelo pomembna vloga oziroma vpliv in trud občin – le-te namreč veliko projektov sofinancirajo ter tako pomagajo pri razvoju in širitvi socialnega podjetništva v svoji občini in regiji (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 21).

Kljub vlogam, ki so dodeljene posameznim ministrstvom, pa je še vedno videti, da ni prave povezave med njimi, zato se v osnutku strategije predlaga oblikovanje tako imenovanega sporazuma oziroma partnerskega sporazuma, ki bi natančneje predpisoval vloge in naloge posameznih državnih organov ter bi s tem pripomogel k večji medsebojni usklajenosti.

3.2 Računovodske in davčne rešitve socialnih podjetij v Sloveniji

3.2.1 Slovenski računovodski standard 40

SRS 40 je standard, ki so ga po sprejemu zakona o socialnem podjetništvu sprejeli Slovenski inštitut za revizijo ter takratni ministrstvi za gospodarstvo in za finance. Tako kot zakon o socialnem podjetništvu je tudi omenjeni standard začel veljati 1.1.2012. SRS 40 se opira na splošne računovodske standarde, prav tako pa tudi na mednarodni računovodski standard MRS 20, ki govori o obračunavanju državnih podpor in razkrivanju državne pomoči ter je začel veljati za računovodske izkaze za obdobje po 1. 1. 1984.

Uvedba novega SRS-ja je imela kar nekaj izhodišč. Eno od njih je bilo to, da podjetje, ki se preoblikuje oziroma preimenuje v socialno podjetje, pridobi le nove pravice in obveznosti, ki jih za socialna podjetja določa zakon o socialnem podjetništvu, prvotna organizacijska oblika pa v podjetju ostane. Drugo izhodišče je bilo to, da je računovodenje v podjetju vezano na organizacijsko obliko, ki jo je imelo podjetje že pred preoblikovanjem v socialno podjetje, in ni vezano na status socialnega podjetja. Tako imajo socialna podjetja lahko zelo različno računovodenje znotraj podjetja. Edino, kar jim je skupno, je v zakonu zapisano ločevanje prikazovanja poslovanja socialnega podjetništva od drugih dejavnosti, ki jih podjetje poleg temeljne še opravlja (Kavčič, 2012, str. 6).

SRS 40 je razdeljen na pet delov oziroma poglavij (A, B, C, Č in D). Naj povzamem:

A. Uvod

B. Standard

a. Posebnosti vrst sredstev in načinov njihovega izkazovanja

b. Posebnosti vrst obveznosti do virov sredstev in načinov njihovega izkazovanja

c. Posebnosti obračunavanja amortizacije

č. Posebnosti razčlenjevanja in merjenja

d. Posebnosti vrst stroškov in odhodkov ter načinov njihovega izkazovanja

e. Posebnosti ugotavljanja in obravnavanja raznih vrst poslovnega izida

f. Posebnosti prevrednotovanja

g. Oblike bilance stanja

h. Oblika izkaza poslovnega izida in izkaza denarnih tokov

i. Letno poročilo ter vrste in vsebine posebnih razkritij in pojasnil k računovodskim izkazom

C. Opredelitve pojmov oziroma razlage izrazov

Č. Pojasnila

D. Datuma sprejetja in začetka uporabe

Temeljni načeli SRS 40 sta (Kavčič, 2012, str. 6):

1. vsaka organizacija, ki pridobi status socialnega podjetja, mora upoštevati računovodske standarde, ki veljajo za njeno prvotno organizacijsko obliko;
2. vsaka organizacija mora poleg prvotnih računovodskih rešitev upoštevati tudi posebnosti, določene v SRS 40, ki zahteva ločeno izkazovanje gospodarskih kategorij, ki zadevajo socialno podjetništvo, in gospodarskih kategorij, ki zadevajo komercialne dejavnosti, ter posebnosti pri delitvi dobička.

Drugi del SRS 40 je sam standard z desetimi podpoglavji. Najprej obravnava posebnosti vrst sredstev in načinov njihovega izkazovanja. Vsako socialno podjetje se mora pri opredeljevanju in izkazovanju sredstev opirati na SRS-je, ki so namenjeni njegovi pravnoorganizacijski obliki, hkrati pa upoštevati v SRS 40 omenjene posebnosti. Standard določa, da morajo socialna podjetja sredstva, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva, izkazovati ločeno od tistih, ki se uporabljajo za opravljanje drugih dejavnosti podjetja. Za to mora podjetje uporabljati sodila za razporejanje stroškov in odhodkov glede na vrsto sredstev, na katero se nanašajo. Podobno razdeljeno izkazovanje velja tudi za zaloge podjetja – ločiti se morajo glede na dejavnost, za katero so namenjene. Prav tako mora socialno podjetje posebej prikazati sredstva, ki jih je pridobilo brezplačno, ne glede na to, ali so le-ta opredmetena ali neopredmetena.

Tako kot za sredstva velja tudi za obveznosti do virov sredstev. Tudi tu se morajo obveznosti izkazovati ločeno glede na dejavnost, iz katere so nastale, prav tako pa mora socialno podjetje uporabljati za opredeljevanje in izkazovanje obveznosti SRS-je, ki veljajo za njegovo pravnoorganizacijsko obliko, ter hkrati upoštevati posebnosti iz zakona ZSocP. Podobno ločeno se izkazujejo tudi spodbude in olajšave, ki jih podjetje prejme zaradi dejavnosti socialnega podjetništva.

Letni popis sredstev in obveznosti do virov sredstev se naredi enkrat letno, in sicer zadnji dan v letu.

Podobno ločevanje izkazovanja med dejavnostmi (kot omenjeno pri sredstvih in virih) velja tudi pri obračunavanju amortizacije, razčlenjevanju in merjenju prihodkov, stroških, odhodkih, zalogah ter ugotavljanju in obravnavanju raznih vrst poslovnega izida.

Kakšno sodilo bo socialno podjetje uporabilo za razporejanje prihodkov, sredstev, odhodkov in stroškov, opiše v internih aktih ter pojasnilih k računovodskim izkazom. V internih aktih mora prav tako določiti vodenje poslovnih knjig in opredeliti način, na katerega bo oblikovalo posamezne računovodske izkaze (velja za dejavnost socialnega podjetništva in potencialne druge dejavnosti podjetja) (Čižman, 2011, str. 35, 36).

Olajšave, spodbude, subvencije in/ali podpore, pridobljene iz javnih sredstev, mora socialno podjetje izkazati na pasivnih časovnih razmejitvah (dolgoročne ali kratkoročne). Med prihodke se namreč prenesejo šele v obdobju, ko se pojavijo stroški ali odhodki stvari, za

katere so bile spodbude, subvencije itd. prejete. Če so bila javna sredstva namenjena za sredstva, ki so bila potrebna za opravljanje osnovne dejavnosti socialnega podjetništva, se omenjena javna sredstva pri podjetju izkažejo kot dolgoročne pasivne časovne razmejitev, ki se nato med prihodke prenesejo sorazmerno z amortizacijo omenjenih sredstev (Dimnik, 2012).

Po posebnostih SRS 40 v predzadnjem delu preide na oblike različnih računovodskih izkazov. Prva je omenjena oblika bilance stanja. Za socialna podjetja ni predpisana nobena posebna oblika bilance stanja, temveč je ta odvisna od pravnoorganizacijske oblike posameznega socialnega podjetja in SRS-ja, ki je za le-to namenjen. Bistveno je, da se v posebej namenjeni razpredelnici, ki je del letnega poročila in je videti podobno kot bilanca stanja, posebej prikažejo podatki, ki se nanašajo na dejavnost socialnega podjetništva, ter posebej za ostale dejavnosti podjetja.

Podobno kot za bilanco stanja velja tudi za izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov. Tudi pri omenjenih dveh izkazih socialno podjetje uporabi obliko, ki je namenjena pravnoorganizacijski obliki posameznega socialnega podjetja in je opisana v SRS, namenjenem omenjeni pravnoorganizacijski obliki. Tudi tu se podatki prikazujejo posebej za dejavnost socialnega podjetništva in ostale dejavnosti.

Na koncu SRS 40 preide še na najpomembnejši izkaz oziroma poročilo, to je letno poročilo, in na pojasnila k računovodskim izkazom.

Poleg vsebine in razkritij, namenjenih posameznim pravnoorganizacijskim oblikam socialnih podjetij, morajo le-ta letnemu poročilu dodati še:

- preglednico gibanja in stanja prejetih olajšav in spodbud za opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva;
- utemeljenost sodil za razporejanje sredstev in obveznosti na posamezne dejavnosti, utemeljenost sodil za razporejanje posrednih stroškov in odhodkov glede na dejavnost ter utemeljenost sodil za razporejanje prihodkov glede na dejavnost socialnega podjetništva in ostale;
- prikaz razporeditve dobička ali presežka prihodkov po posameznih namenih in prikaz prikrivanja izgub;
- povprečno število zaposlenih v obračunskem obdobju in zmanjšanje ali povečanje njihovega števila v tekočem letu v dejavnosti socialnega podjetništva ter njihovo povečanje in zmanjšanje v primeru posebnih pogojev zaposlovanja;
- izjavo, da je v ustanovitvenem aktu socialno podjetje uredilo pravila za vodenje poslovnih knjig in sodila, ki sem jih omenila v drugi točki, ter datum z začetkom njihove uporabe in izjavo, da socialno podjetje izpolnjuje pogoje glede predpisanega obsega prihodkov iz

svoje primarne dejavnosti (socialnega podjetništva) ter števila zaposlenih in sestavo le-teh v preteklem letu.

Letnemu poročilu mora socialno podjetje dodati še poslovno poročilo, v katerem pojasni doseganje ciljev socialnega podjetništva (družbena korist, število zaposlenih iz ranljivejših skupin prebivalstva itd.), pripravljeno pa mora biti v skladu z zakonom. Poslovno poročilo, ki je del letnega poročila, je obvezno za velike in srednje kapitalske družbe ter tudi tiste manjše, če njihovi vrednostni papirji kotirajo na borzi. Je tisti del letnega poročila, ki je namenjen celoviti predstavitvi poslovanja, tveganj, ki jim je podjetje izpostavljeno, in ukrepov za njihovo obvladovanje ter razvoja podjetja. Je zelo pomemben vir informacij za zunanje uporabnike, med katere prištevamo vlagatelje, banke in javnost. Vsebina poslovnega poročila je predpisana z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1 Ur. l. RS št. 42/2006, št. 60/06, št. 26/07, št. 33/07, št. 67/07, št. 100/07, št. 10/08, št. 68/08, št. 42/09, št. 33/11, št. 91/11, št. 32/12, 57/2012).

Na tem mestu bi omenila davek od dohodkov pravnih oseb, ki bi ga bilo morda sicer bolj smiselno vključiti v poglavje 3.1, ki obravnava zakon o socialnem podjetništvu, vendar se mi zdi z vidika tematike boljše, da ga vključim na tem mestu. Davka od dohodkov pravnih oseb socialnim podjetjem ni treba plačati le v dveh primerih: če je socialno podjetje ustanovljeno z namenom opravljanja nepridobitne dejavnosti in če dejansko posluje skladno z namenom, s katerim je bilo ustanovljeno. Če opravlja tudi pridobitno dejavnost, mora omenjeni davek plačati, vendar le od pridobitne dejavnosti. Enako je tudi, če sicer podjetje opravlja nepridobitno dejavnost, vendar ta ni temeljna ustanovitvena dejavnost, ampak je to pridobitna dejavnost (Mesojedec et al., 2012, str. 130).

Na koncu lahko omenim še davek na dodano vrednost (DDV). Pri njem za socialna podjetja veljajo enaka pravila in zakoni kot za ostala podjetja, ki so davčni zavezanci za DDV.

3.2.2 Mednarodni računovodski standard 20

MRS20 obravnava obračunavanje državnih podpor in razkrivanje državnih pomoči. Razdeljen je na naslednja poglavja (Mednarodni računovodski standardi Ur. l EU, št. 13/ZV.32, L261/1):

1. Področje uporabe
2. Opredelitev pojmov
3. Državne podpore
  - Nedenarne državne podpore
  - Predstavljanje s sredstvi povezanih podpor
  - Predstavljanje s prihodkom povezanih podpor
  - Vračanje denarnih podpor
4. Razkritje
5. Predhodne določbe
6. Datum začetka veljavnosti

V prvem delu MRS 20 je opisana njegova uporaba pri obračunavanju in razkrivanju državnih podpor in drugih oblik državne pomoči. V drugem delu so navedeni pojmi, ki se v standardu pojavljajo največkrat. Tretji del nato natančneje obravnava državne podpore, ki ne smejo neposredno povečati kapitala socialnega podjetja.

MRS 20 daje dve možnosti računovodskega obravnavanja državne podpore: kapitalski in na donosu zasnovan način. Pri prvem gre podpora neposredno v kapital, pri drugem pa jo socialno podjetje obravnava kot prihodek v enem ali več obdobjih poslovanja. K državnim podporam se prištevajo nedenarne državne podpore (npr. zemljišče), državne podpore, ki so povezane s sredstvi, in državne podpore, ki so povezane s prihodki (Mednarodni računovodski standardi Ur. l EU, št. 13/ZV.32, L261/1).

Državna pomoč je mišljena predvsem kot spodbuda podjetjem, da se lotijo določenih projektov, ki se jih sicer ne bi. Med državne pomoči sodijo brezobrestna posojila, posojilo z zelo nizkimi obrestmi, brezplačni strokovni in trženjski nasveti. Pri zadnjih dveh pomočeh je težko določiti neko vrednost, treba pa je v izkazih razkriti, za kakšno vrsto in obseg gre (Mednarodni računovodski standardi Ur. l EU, št. 13/ZV.32, L261/1).

Omenjena razkritja so vključena v predzadnji del MRS 20. Poleg razkritja vrst in obsega državnih pomoči in podpor morajo podjetja razkriti še neizpolnjene pogoje in druge možne pojave, povezane s priznano državno pomočjo, ki so jo prejela (Mednarodni računovodski standardi Ur. l EU, št. 13/ZV.32, L261/1).

3.3 Pomanjkljivosti in možne rešitve ter izboljšave pri izvajanju zakona o socialnem podjetništvu

Kljub osebni podpori koraku sprejetja zakona o socialnem podjetništvu se strinjam z mnogimi, ki so mnenja, da se je zakon sprejel nekoliko prehitro, lahko bi rekli, da celo brezglavo. Kot največkrat v Sloveniji se je tudi ta zakon sprejel brez širšega pogleda na področje, ki ga zajema. Iz omenjenega razloga se z ostalo zakonodajo ne povezuje dovolj. Prav tako se ni naredil dovolj natančen pregled oziroma analiza trga, da bi se na njeni podlagi oblikovala strategija razvoja socialnega podjetništva (Česen, 2012, str. 44).

Kritika zakona oziroma njegovega izvajanja je tudi državna pomoč projektom socialnih podjetij. Že v letih 2010 in 2011 so bila razpisana sredstva za njihovo financiranje, ki pa se zaradi slabe delitve in slabega nadzora nad delitvijo niso porabila dovolj racionalno. S temi sredstvi bi se namreč lahko v financiranih projektih in podjetjih zaposlilo veliko več ljudi, kot se je (Česen, 2012, str. 45).

Urediti bi se morala tudi primerjava/pogled na navadna in socialna podjetja v smislu poslovanja ter njihovih rezultatov. Socialna podjetja so zaradi premalo finančnih sredstev in preslabega strokovnega vodstva težko popolnoma konkurenčna navadnim. Na tem področju lahko še najbolj vidimo neustreznost zakonodaje o socialnem podjetništvu. Če želiš ljudem približati nov način poslovanja, jih moraš izobraziti. Dejstvo je, da socialna podjetja ne

delujejo v celoti tako kot navadna. Iz omenjenega razloga mora biti predvsem vodstveni kader dobro seznanjen z njegovim delovanjem. Tega v Sloveniji manjka. Začeti bi morali predvsem med mladimi in perspektivnimi, ki bi znanje ter izkušnje prenašali naprej. Na slovenskih fakultetah in poslovnih šolah sem do sedaj zasledila program socialnega podjetništva le kot MBA na Gea Collegeu. Bilo je sicer organiziranih že nekaj konferenc ter narejenih nekaj raziskav, diplomskih in magistrskih del, ki pa po mojem mnenju še ne dajejo dovolj celovitega vpogleda in potrebnega znanja. Socialno podjetništvo je sicer obravnavano kot del nekaterih predmetov na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani (tema pri predmetu Teorija podjetništva). Vseeno menim, da bi morali začeti izvajati poseben program managementa socialnih podjetij, da bi lahko povabili predavatelje in ljudi iz prakse iz tujine (npr. zahodna Evropa, kjer je področje bolj razvito), prav tako pa tudi ljudi s praktičnimi izkušnjami iz Slovenije. Prav tako bi se v tem programu lahko pripravljali poslovni načrti. Tisti, ki bi svojo idejo želeli uresničiti v praksi, pa bi se imeli možnost prijaviti na razpis oziroma bi med seboj tekmovali za razpisana finančna sredstva države. Država bi nato morala sprejeti zakon dosledno uporabiti v praksi, predvsem tako, da bi spremljala izvajanje financiranih projektov in podjetij. Dobra rešitev za približanje socialnega podjetništva mladim – (potencialnim) študentom smeri – bi bila tudi vključenost v projekte. V socialnih podjetjih bi lahko delali kot prostovoljci ter se na ta način tudi v praksi seznanili z delovanjem socialnega podjetja in njegovim vplivom na širšo okolico.

Večina vodilnih in zaposlenih v socialnih podjetjih izhaja iz nepridobitnega sektorja, torej kot že v prejšnjem odstavku povedano, nimajo izkušenj z vodenjem drugačnega podjetja ali pridobitnega podjetja. Ker pa socialno podjetje kljub temu, da njegov primarni cilj ni dobiček, le-tega nekako mora ustvariti, če želi delovati in se financirati čim bolj samostojno, morajo njegovi vodilni poznati vodenje tudi pridobitnega podjetja. Med izobraževanjem, ki bi ga po mojem mnenju morali obiskovati vsi željni voditi socialno podjetje oziroma delati v njem, bi se morali tako najprej otresti prepričanja, da ustvarjanje družbene koristi oziroma neko socialno razmišljanje in tržno delovanje podjetja (razni poslovni modeli) lahko delujeta hkrati.

Socialna podjetja pa nebi smela gledati le na to, koliko sredstev lahko prejmejo od države, ampak bi se morala osredotočiti predvsem na to, kako hitro in na kakšen način lahko svoje delo/poslovanje in razvoj financirajo sama. Temu podobna je filozofija, da če daš ribočloveku, bo ta sit en dan. Če pa človeka naučiš ribariti, bo ta sit vse življenje. Vodilni v socialnih podjetjih se morajo torej naučiti manj zanašati na financiranje države in postati bolj avtonomni oziroma v pogledu financiranja bolj samostojni.

Leta 2014 je prišlo do upoštevanja nekaterih pripomb, ki so jih poudarila socialna podjetja, predvsem tista tipa A, v zvezi z majhnim naborom dejavnosti, ki jih lahko izvajajo. Omenjeno se je rešilo še v istem letu z razširitvijo nabora dejavnosti, in sicer so bile dodane dejavnosti v zvezi z ohranjanjem narave in varstva okolja, razširile so se dejavnosti na področju kmetijstva, proizvodnje in lova, dodali so tudi spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije ter razvoj zelene ekonomije, kulture in naravne dediščine (Pavlin, 2014).

Avgusta 2014 je bil v Slovenskih Konjicah načrtovan že tretji sejem Pridne roke, na katerem imajo možnost predstavitve podjetja, ki poslujejo po načelu socialnega podjetništva. Organizatorji so predvidevali udeležbo več kot dvajsetih podjetij in pričakovali več kot tisoč obiskovalcev, vendar je bil dogodek po poročanju medijev v zadnjem hipu odpovedan zaradi vremenskih razmer, prestavljen pa naj bi bil na jesen 2014. Sejem sta skupaj organizirala Slovenski forum socialnega podjetništva in javna agencija Spirit, tretjino denarja pri organizaciji pa naj bi organizatorji prejeli tudi od ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Načrtovan sejem bi imel poudarek predvsem na združništvu, o katerem se je v letu 2014 v Sloveniji govorilo največ (predlog Mercator: ideja je bila, da bi se združili zaposleni, poslovni partnerji in kupci ter odkupili Mercator) (Repovž, 2014; Grizila, 2014, str. 4-6).

Osebnostno sem mnenja, da predstavitev socialnega podjetništva izpod okrilja ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) pod okrilje ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) lahko prinese velik napredek, kljub temu pa poteza ni nujno najboljša. Z vidika poznavanja trga, gospodarskih razmer itd. je morda predstavitev smiselna, res pa je, da se je dejavnost začela razvijati pod drugim ministrstvom, ki morda bolje pozna trenutno stanje dejavnosti. Najboljša možnost za razvoj bi se mi zdelo povezovanje obeh ministrstev. MDDSZ bi prispeval s svojimi izkušnjami, razvojem dejavnosti in skrbjo za težje zaposljive/ranljive skupine na trgu dela, MGRT pa s svojim poznavanjem razmer ostalih oblik podjetništva na trgu, idejami za nove razpise za financiranje, znanjem za izobraževanje bodočih ustanoviteljev socialnih podjetij itd.

Na tem mestu bi na kratko omenila še nekaj korakov, ukrepov in akcij, ki so bili vključeni v Program ukrepov 2014–2015 za izvajanje strategije razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016 (2013), saj prav tako kot moji predlogi predstavljajo predloge drugih za izboljšanje izvajanja zakona o socialnem podjetništvu. Med njimi je bilo nekaj ukrepov že izvedenih, npr. razvoj modela merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij. Nadaljnji ukrepi pa so še v razvoju, npr. nadaljnja izvedba promocijskih akcij in informiranje o socialnem podjetništvu, prilagoditev zakonodaje s področja podpornega okolja za podjetništvo, spodbujanje k razvoju in širjenju socialnega podjetništva na podeželju, s poudarkom na Prekmurju, nadaljnje spodbude za zaposlovanje ranljivih skupin ljudi na trgu dela, nadaljnji razvoj učnih delavnic za socialna podjetja tipa B ter razvoj programov za usposabljanje in izobraževanje ljudi za delo z ranljivimi skupinami ljudi na trgu dela.

Poleg tega bi rada omenila, da bo v Mariboru 19. maja letos Slovenski forum socialnega podjetništva organiziral delavnico, na kateri se bodo predstavniki socialnih podjetij in njihovi podporniki pogovorili o novih predlogih za spremembe za izboljšanje strategij, ukrepov in predpisov v zvezi s socialnim podjetništvom. Združene predloge bodo nato posredovali vladni projektni skupini za socialno podjetništvo, ki jih bo proučila in potencialno vključila v nadaljnji razvoj socialnega podjetništva. Tudi to je namreč lahko ena od možnih rešitev za izboljšanje izvajanja zakona (Slovenski forum socialnega podjetništva, 2015).

Korak Slovenskega foruma za socialno podjetništvo se mi zdi zelo smiseln, saj je bilo v zadnjih treh letih, odkar je socialno podjetništvo v Sloveniji zakonsko urejeno, ustanovljenih

precej socialnih podjetij, ki so pridobila izkušnje iz prakse ter bodo lahko podala dobre in učinkovite predloge za izboljšanje.

3.4 Primerjava socialnega podjetja in komercialnega podjetja v Sloveniji ter krajši povzetek letnih poročil

3.4.1 Podjetje CPU, d. o. o., so. p.

Zakon o socialnem podjetništvu je začel veljati šele leta 2012, zato sem se v magistrskem delu odločila za primerjavo letnih poročil socialnega in komercialnega podjetja vključiti letni poročilo podjetij iz leta 2013. Izmed socialnih podjetij sem izbrala CPU, d.o.o., so.p., iz Ormoža (Center ponovne uporabe), ki je bilo prvo socialno podjetje v Sloveniji – vpisano v register 13.3.2012. Njegova direktorica je Marinka Vovk (Center ponovne uporabe, 2013).

Podjetje CPU je tako leta 2012 kot tudi leta 2013 opravljalo zgolj dejavnost socialnega podjetništva (ni opravljalo kakšne dodatne vrste dejavnosti). Ustanovljeno je bilo kot družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), zato je moralo pri poročanju in pripravi računovodskih izkazov in potencialno letnega poročila poleg zakona o socialnem podjetništvu upoštevati tudi zakone, ki veljajo za omenjeno pravnoorganizacijsko obliko podjetij. Center ponovne uporabe se ukvarja z ravnanjem z odpadki, zato se uvršča v dejavnost saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki (E 39.000).

Prvo slovensko socialno podjetje je bilo ustanovljeno kot socialno podjetje tipa B, torej z namenom trajnega zaposlovanja najmanj tretjine težje zaposljivih oseb oziroma oseb, ki so navedene v 6. členu Zakona o socialnem podjetništvu. V letu 2013 je zaposlovalo šest ljudi (v začetku leta 2014 že 20 ljudi na devetih različnih lokacijah), od tega so bile štiri osebe zaposlene na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008, kar pomeni, da je bil njihov delež med vsemi zaposlenimi ne le tretjinski, ampak celo višji od polovice vseh zaposlenih. Z omenjenim številom, predstavljeno ustrezno strukturo zaposlenih v poročilih in upoštevanjem ostalih potrebnih pogojev poslovanja socialnih podjetij je podjetje CPU dobilo dovoljenje za nadaljevanje poslovanja v obliki socialnega podjetja tudi v letu 2014.

Pri kratkem pregledu izkaza poslovnega izida (Tabela 10) in bilance stanja (Tabela 11) sem ugotovila, da je podjetje CPU v letu 2013 močno povečalo čiste prihodke od prodaje (za cca 20.000 €) glede na leto poprej. Prodajo je v letu 2013 usmerilo celo na ostale evropske trge. Iz donacij, subvencij itd. je v letu 2013 prejelo več sredstev (2012: 13.954 €, 2013: 48.338 €). S povečanjem števila zaposlenih (povprečno število zaposlenih v letu 2012 je bilo 1,13, v letu 2013 pa 2,35) so se povišali tudi stroški plač: v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 za približno 20.000€. Čisti dobiček je bil konec leta 2013 od leta poprej višji za približno 7.200 €. Sredstva podjetja so bila v večini kratkoročna in so se v letu 2013 povečala za približno 28.000 €, kapital pa za približno 7.000 € (AJ PES, 2014).

Tabela 10: Izkaz poslovnega izida za leto 2013

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1. 1. do 31. 12.2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	40.821	17.910
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0	0
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	48.338	13.954
5. Stroški blaga, materiala in storitev	33.574	5.672
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	5.548	2.827
b) Stroški storitev	28.026	2.845
6. Stroški dela	47.161	25.954
a) Stroški plač	33.377	18.964
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	2.954	1.678
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	2.477	1.402
č) Drugi stroški dela	8.353	3.910
7. Odpisi vrednosti	47	0
a) Amortizacija	47	0
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0	0
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0
8. Drugi poslovni odhodki	55	0
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	2	0
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	0
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0
15. DRUGI PRIHODKI	700	0
16. DRUGI ODHODKI	0	0
17. DAVEK IZ DOBIČKA	1.536	0
18. ODLOŽENI DAVKI	0	0
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (ČISTI DOBIČEK/IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA)	7.488	238
20. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	2,35	1,13
21. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	175	0
22. ZMANJŠANJE KAPITALSKIH REZERV	0	0

se nadaljuje

nadaljevanje

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1. 1. do 31. 12.2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
23. ZMANJŠANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	0
a) zmanjšanje zakonskih rezerv	0	0
b) zmanjšanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
c) zmanjšanje statutarnih rezerv	0	0
č) zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	0	0
24. POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA	374	20
a) povečanje zakonskih rezerv	374	20
b) povečanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
c) povečanje statutarnih rezerv	0	0
č) povečanje drugih rezerv iz dobička	0	0
25. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	7.289	218

Vir: AJPES, Izkaz poslovnega izida za leto 2013, 2014a.

Tabela 11: Bilanca stanja 31. 12. 2013

Podatki iz bilance stanja 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
SREDSTVA	46.032	17.834
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	1.724	0
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
1. Neopredmetena sredstva	0	0
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	1.724	0
III. Naložbene nepremičnine	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	0	0
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0
2. Dolgoročna posojila	0	0
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	0	0
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	44.308	17.834
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0
II. Zaloge	0	0
III. Kratkoročne finančne naložbe	17.000	0
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0
2. Kratkoročna posojila	17.000	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	10.785	12.624
V. Denarna sredstva	16.523	5.210

se nadaljuje

nadaljevanje

Podatki iz bilance stanja 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2013
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančna sredstva	0	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	46.032	17.834
A. KAPITAL	15.183	7.695
I. Vpoklicani kapital	7.500	7.500
1. Osnovni kapital	7.500	7.500
2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0
II. Kapitalske rezerve	0	0
III. Rezerve iz dobička	394	20
IV. Presežek iz prevrednotenja	0	0
V. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček/izguba)	175	0
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta (čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta)	7.114	175
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
1. Rezervacije	0	0
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	0	0
I. Dolgoročne finančne obveznosti	0	0
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0
III. Odložene obveznosti za davek	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	30.849	10.139
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	6.600	6.600
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	24.249	3.539
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančne obveznosti	0	0

Vir: AJPES, Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013, 2014a.

Ker je podjetje opravljalo samo socialno oziroma, pravilneje, nepridobitno dejavnost (vsi odhodki in prihodki so bili v letu 2013 vezani na opravljanje te dejavnosti), mu postavk v računovodskih izkazih ni bilo treba ločevati glede na dejavnost. Iz omenjenega sledi, da

njegovi računovodski izkazi niso bili pripravljene nič drugače kot računovodski izkazi ostalih – komercialnih podjetij.

Če na kratko povzamem letno poročilo (finančni del in poslovno poročilo) podjetja CPU, je to vključevalo bilanco stanja in izkaz poslovnega izida, pojasnila k računovodskim izkazom, izjavo, da je podjetje dosegalo cilje socialnega podjetništva, ter zapisnik nadzornega sveta, v katerem sta navedena tudi število zaposlenih v podjetju in njihova struktura oziroma tabela, iz katere je razvidna ustreznost zaposlovanja glede na dejstvo, da podjetje CPU deluje kot socialno podjetje tipa B – del poslovnega poročila, ki loči socialna podjetja od ostalih.

3.4.2 Komercialno podjetje – podjetje XY, d. o. o.

Za komercialno podjetje sem si izbrala eno izmed družb z omejeno odgovornostjo. Podjetje, ki sem ga izbrala, predstavljam z imenom XY, d. o. o. Je mikro podjetje, saj so v njem zaposlene le tri osebe. Ustanovljeno je bilo leta 1992 v eni izmed dolenskih občin za izvajanje dejavnosti proizvodnje drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja (C 16.290). Vse proizvedene lesne izdelke podjetje XY, d. o. o., izvozi v tujino. Letnega poročila v širšem smislu podjetju ni bilo treba narediti, ampak je bilo državnim organom primorano predložiti le finančni del, ki je vseboval izkaz poslovnega izida in bilanco stanja ter pojasnila k njima.

Izkaz poslovnega izida (Tabela 12) nam pove, da so se prihodki iz poslovanja v letu 2013 povišali za približno 4.000 €, stroški plač za 14.000 € – predvsem na podlagi stroškov plač in drugih stroškov dela. Čisti poslovni izid je bil konec leta 2013 nizek, komaj 495 €, vendar glede na leto poprej višji za 70 €, čisti bilančni dobiček pa je konec leta 2013 znašal 35.669 € in je bil od leta poprej višji za približno 500 €.

Na spletni strani AJPES-a sta bila objavljena tako izkaz poslovnega izida kot tudi bilanca stanja (Tabela 13). Poleg omenjenih so bila objavljena le še pojasnila k njima.

Tabela 12: Izkaz poslovnega izida za leto 2013

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	134.141	129.926
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	(-5.797)	1.104
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	0	0

se nadaljuje

nadaljevanje

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
5. Stroški blaga, materiala in storitev	69.427	81.714
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	53.303	48.701
b) Stroški storitev	16.124	33.013
6. Stroški dela	56.570	42.148
a) Stroški plač	40.652	30.694
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	3.598	2.716
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	2.947	2.226
č) Drugi stroški dela	9.373	6.512
7. Odpisi vrednosti	1.263	2.043
a) Amortizacija	1.263	2.043
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0	0
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0
8. Drugi poslovni odhodki	371	4.530
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	6	18
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	0
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	3	1
15. DRUGI PRIHODKI	52	0
16. DRUGI ODHODKI	144	93
17. DAVEK IZ DOBIČKA	129	94
18. ODLOŽENI DAVKI	0	0
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (ČISTI DOBIČEK/IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA)	495	425
20. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	2,97	2,40
21. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	35.174	34.749
22. ZMANJŠANJE KAPITALSKIH REZERV	0	0
23. ZMANJŠANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	0
a) zmanjšanje zakonskih rezerv	0	0
b) zmanjšanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
c) zmanjšanje statutarnih rezerv	0	0
č) zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	0	0

se nadaljuje

nadaljevanje

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
24. POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	0
a) povečanje zakonskih rezerv	0	0
b) povečanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
c) povečanje statutarnih rezerv	0	0
č) povečanje drugih rezerv iz dobička	0	0
25. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	35.669	35.174

Vir: AJPES, Izkaz poslovnega izida za leto 2013, 2014b.

Tabela 13: Bilanca stanja na dan 31.12.2013

Podatki iz bilance stanja na dan 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
SREDSTVA	60.115	63.314
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	7.568	5.751
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
1. Neopredmetena sredstva	0	0
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	7.568	5.751
III. Naložbene nepremičnine	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	0	0
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0
2. Dolgoročna posojila	0	0
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	0	0
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	52.547	57.563
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0
II. Zaloge	8.269	17.413
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	0
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0
2. Kratkoročna posojila	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	4.705	16.566
V. Denarna sredstva	39.573	23.584
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančna sredstva	0	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	60.115	63.314

se nadaljuje

nadaljevanje

Podatki iz bilance stanja na dan 31. 12. 2013	Podatki so v EUR	
	2013	2012
A. KAPITAL	51.735	51.240
I. Vpoklicani kapital	14.605	14.605
1. Osnovni kapital	14.605	14.605
2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0
II. Kapitalske rezerve	0	0
III. Rezerve iz dobička	1.461	1.461
IV. Presežek iz prevrednotenja	0	0
V. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček/izguba)	35.174	34.749
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta (čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta)	495	425
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
1. Rezervacije	0	0
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	0	0
I. Dolgoročne finančne obveznosti	0	0
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0
III. Odložene obveznosti za davek	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	8.380	12.074
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0	0
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	8.380	12.074
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančne obveznosti	0	0

Vir: AJPES, Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013, 2014b.

Po pregledu obeh podjetij lahko zaključim, da se glede na to, da je podjetje CPU v letu 2013 opravljalo le eno od dejavnosti (dejavnost socialnega podjetništva), izkazi obeh podjetij med seboj ne razlikujejo. V zvezi s primerjavo letnega poročila pa je res, da je bilo socialno podjetje CPU po zakonu primorano letnemu poročilu priložiti dodatne dokumente, ki so vsebovali informacije o številu in strukturi zaposlenih, torej potrdila, s katerimi so upravičili oznako socialnega podjetja. Tega klasičnim podjetjem ni treba predložiti. Morajo pa večja (tako v smislu števila zaposlenih kot tudi z vidika višine prihodkov) klasična podjetja predložiti nekatere druge dokumente, ki pa jih predstavljenemu majhnemu d. o. o.-ju ni potrebno in jih zato na tem mestu tudi ne omenjam.

4 UREDITEV SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA V FRANCIJI, VKLJUČNO Z RAČUNOVODENJEM

4.1 Socialno podjetništvo v Franciji

V Franciji so pojma socialna ekonomija in socialno podjetništvo začeli uporabljati že pred stoletji, predvsem kot rešitev za težave, ki so se pojavljale v domačem in svetovnih gospodarstvih. Kasneje se je socialno podjetništvo razvijalo dokaj hitro, z izjemo zakonske ureditve.

V Evropi je ena bolj razširjenih oblik organizacij v sektorju socialne ekonomije kooperativa/zadruga. V Franciji je to še posebej vidno, saj omenjene predstavljajo kar polovico podjetij na področju kmetijstva, velik odstotek pa tudi na področju informacijske tehnologije, zavetišč in tako naprej. Od leta 2008 do 2009 je socialna ekonomija v Franciji ustvarila 60.000 novih delovnih mest oziroma je bila njena rast 2,9-odstotna %. Za primerjavo: zasebni sektor se je skrčil za 1,6 %, javni pa za 4,2 % (Spear, 2012, str. 16). Med letoma 2009 in 2010 sta bila v socialni ekonomiji zaposlena 2,32 milijona ljudi od 25,69 milijona vseh zaposlenih, to pomeni, da je bilo v socialni ekonomiji zaposlenih 9,02 % vseh zaposlenih. Ta stopnja je Francijo v tistem obdobju uvrstila na četrto mesto med državami EU-15. V nasprotju s Slovenijo, v kateri je bila stopnja 0,73-odstotna, kar jo je uvrščalo na deseto mesto med novimi članicami EU (12 držav) oziroma na petindvajseto med EU-27 (Spear, 2012, str. 10; Ministere de l'economie, de l'industrie et du numerique, 2014, str. 5).

V zadnjih desetih letih je bilo v Franciji povečanje števila zaposlenih v sektorju socialne ekonomije 23-odstotno, v primerjavi s tradicionalnim gospodarstvom, v katerem je bilo povečanje števila zaposlenih v zadnjih desetih letih le 7-odstotno. Razlog bi lahko bil v tem, da Francija tako na državni kot tudi lokalni ravni naredi veliko za razvoj socialnega podjetništva, in je naredila zanj veliko že pred uvedbo zakona o socialni ekonomiji. Projektov in programov itd. je kar nekaj. Naj jih nekaj naštejemo in na kratko pojasnim (Leluc & Goldberg, 2013, str.1-6):

- Zakon o socialni ekonomiji (fra. *Loi economie sociale et solidaire*) (več v nadaljevanju poglavja) za ureditev pravnega dela področja.
- Leta 2010 je Francija začela izvajati program, ki bi ga lahko imenovali naložba v prihodnost. Finančna sredstva programa so bila povratna (pridobiti jih je bilo možno do leta 2014), podjetja, ki so bila te pomoči deležna, jih morajo vrniti do leta 2019. Razpoložljivih je bilo 100 milijonov evrov.
- V letu 2011 je država začela izvajati nov program, JEUN, ki je bil namenjen mladim – da bi izvedeli čim več o socialnih podjetjih, o tem, kako jih ustanovijo, kakšne finančne spodbude lahko prejmejo pri ustanovitvi itd. Za program je država namenila 1,9 milijona evrov.

- Poslovne in zaposlitvene zadruge (CAE) – njihova ustanovitev je namenjena pomoči tistim, ki si želijo ustanoviti lastno podjetje in/ali se priključijo zadrugi. Poslovne in zaposlitvene zadruge izobražujejo z različnih področij (računovodstvo, pravo itd.), za pridobitev znanja, ki ga oseba potrebuje za vodenje lastnega podjetja. Ta za omenjeno storitev nato zadrugi plača 10% prihodkov od prodaje. Prva taka zadruga je bila ustanovljena že leta 1995, do leta 2013 pa jih je bilo ustanovljenih že 80.
- Plateforme Insertion (del širše evropske skupine SOS WISE (angl. *Work integration social enterprises*) – je podjetje, ki je namenjeno ranljivim skupinam ljudi oziroma težje zaposljivim. Omenjenim daje možnost različna izobraževanja in usposabljanja za to, da bi lažje na novo (ali pa prvič) vstopili na trg dela. Izkazalo so se kot zelo učinkovite, saj je njihov rezultat kar 78-odstotna uspešnost iskalcev zaposlitve po končanem usposabljanju/izobraževanju.
- Zaposlitev mladih francozov (fra. *Emplois francs*) je še eden izmed ukrepov francoske države med letoma 2013 in 2015. Njegov namen je bil zmanjšati brezposelnost mladih, mlajših od 30 let, v določenih francoskih krajih, kjer je število le-teh zelo visoko, na način, da država podjetjem v trgovinski dejavnosti, ki zaposlijo mlado osebo, ponudi finančno pomoč v višini 5.000 evrov (letno).
- Dohodki aktivne solidarnosti (fra. *Le revenu de solidarité active (RSA)*) ter Jamstvo za mlade (angl. *Youth Guarantee*), sta prav tako ukrepa, namenjena mladim brezposelnim, tokrat manjšim od 25 let. Prvi je namenjen tistim, ki so že bili v delovnem razmerju, in sicer najmanj 13 mesecev v zadnjih treh letih. Za drugega pa je značilno, da v kolikor oseba prejme finančno pomoč, se s tem zaveže, da bo izkoristila ponujeno izobraževanje, usposabljanje in svetovanje za to, da se bo čimprej zopet vrnila na trg dela in tam čimprej našla novo zaposlitev.
- Naslednji ukrep, ki je prav tako kot prejšnji namenjen mladim, pa je Generacijska pogodba (fra. *Contrat de génération*). Zanj je bilo v letu 2013 namenjenih kar 30 milijonov evrov. Ta ukrep vključuje tako mlade kot bodoče upokoјence. Mladim poskuša ponuditi čim večjo avtonomijo in zanesljivejšo zaposlitev, hkrati pa jih povezuje z ljudmi, ki bodo kmalu odšli v pokoj in bodo potrebovali nadomestitev na delovnem mestu.
- Kot zadnji ukrep države pa bi omenila ukrep CV (lat. *curriculum vitae*). Leta 2012 se je namreč začela izdelovati baza življenjepisov diplomantov (mladih), ki omogoča boljšo povezavo iskalcev zaposlitve s potencialnimi zaposlovalci.

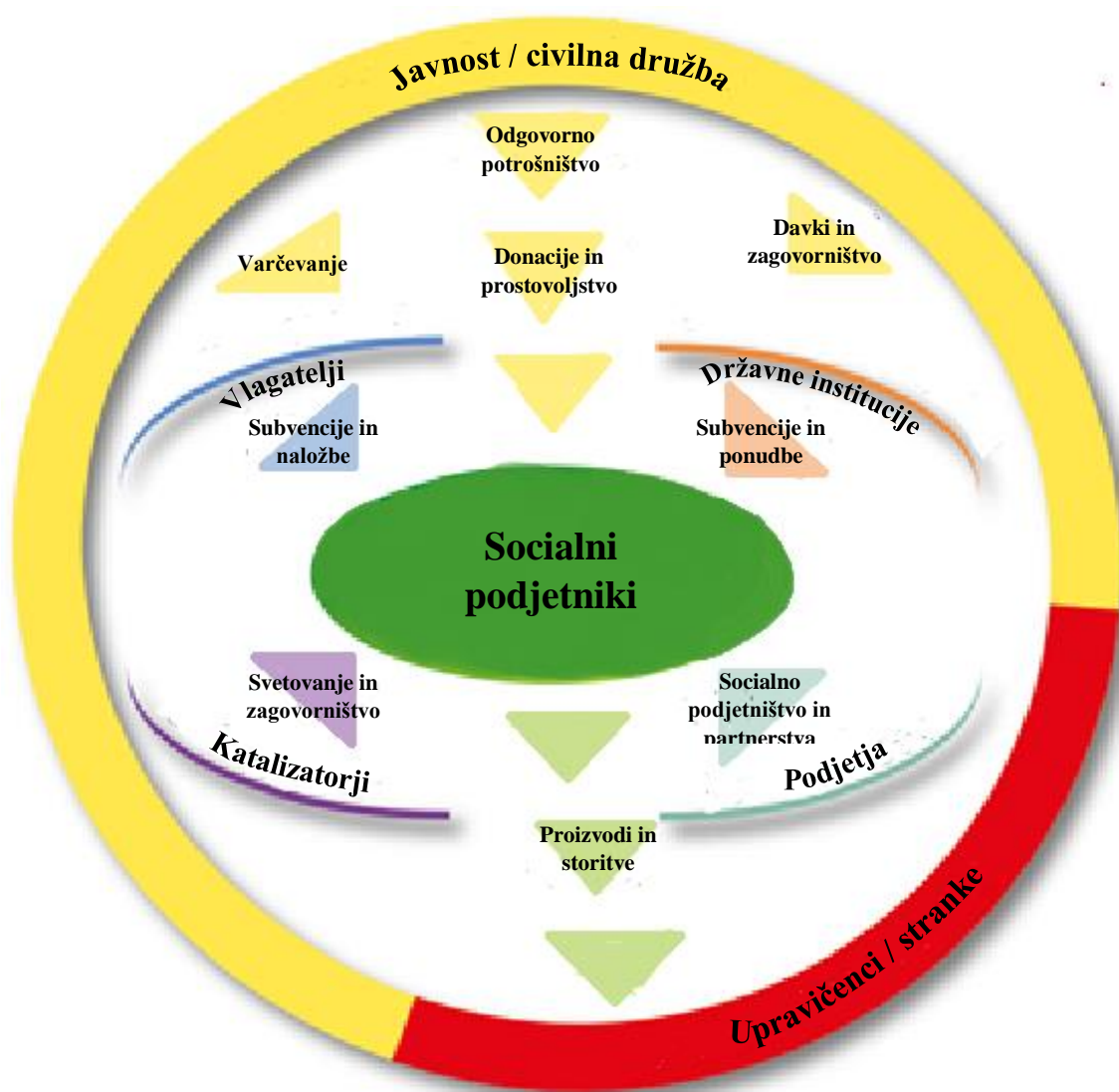
Evidenco oziroma register podjetij v Franciji (fra. *Registre du Commerce et des Societes*) najdemo na spletni strani www.infogreffe.fr/societes. Ta vključuje informacije, ki jih v Sloveniji ponuja AJ PES, je pa večina informacij plačljivih.

Na splošno v Franciji obstajajo štirje tako imenovani stebri socialne ekonomije. To so zadruge, vzajemne družbe, združenja in fundacije, ki pa se jim z novim zakonom (fra. *Loi*

économie sociale et solidaire) dodajajo tudi socialna podjetja. Med vsemi naštetimi je kar nekaj takih, ki so lahko za zgled drugim, tudi v tujini. Spearovo mnenje je, da je to v veliki meri posledica dobrega političnega in institucionalnega okvira v državi (Spear, 2012, str. 5).

Celoten sektor socialnega podjetništva sestavlja več skupin akterjev. To so socialna podjetja (fra. *Entrepreneurs sociaux*), državne institucije (fra. *Pouvoirs publics*), vlagatelji (fra. *Financeurs*), katalizatorji (mediji, inkubatorji itd., fra. *Catalyseurs*) in podjetja (fra. *Entreprises*). Omenjeno je predstavljeno v Sliki 6.

Slika 6: Skupine akterjev v sklopu socialnega podjetništva

Vir: *Convergences, Barometre 2014 de l'entrepreneuriat social, 2014, str. 2.*

Francija je ena redkih držav, ki je z željo širiti socialno ekonomijo in željo boljše ureditve socialne ekonomije, med katero uvrščamo tudi socialno podjetništvo, ustanovila ministrstvo za socialno ekonomijo in potrošnjo, ki sodi pod ministrstvo za gospodarstvo in finance. Z omenjeno ustanovitvijo so Francozi naredili prvi korak k pripravi predloga zakona o socialni

ekonomiji (fra. *Projet de loi relative a l'conomie et solidaire*). Predlog je bil sicer pripravljen že pred več kot enim letom, vendar je bil prvič predstavljen šele v drugi polovici leta 2013, sprejet pa 31. 7. letos. Zaradi sprejetja zakona med pisanjem magistrskega dela (2014) se besedilo nanaša na obdobje pred sprejetjem zakona (Pignot-Malapert, 2012).

Predlog zakona (fra. *Loi economie sociale et solidaire*), ki so ga pripravili v Franciji, zajema celoten sektor socialne ekonomije, ne le dela (v Sloveniji je to le socialno podjetništvo). Lahko pa kljub temu najdemo dele zakona, ki se po mojem mnenju močneje nanašajo na socialno podjetništvo. V nadaljevanju jih poskušam čim bolj vključiti in razložiti.

Bagnoli in Toccafondi (2011, str. 8) v Evropi na splošno razlikujeta med tremi modeli oziroma evropske države delita na skupine glede na pravnoorganizacijsko obliko, ki jo imajo v njih socialna podjetja. Za Francijo, Portugalsko, Španijo in Poljsko je tako značilen model zadruge/kooperative, za Belgijo in Veliko Britanijo model podjetja ter za Italijo in Finsko model odprtih organizacijskih oblik.

V Franciji so bili, kot že povedano, do sprejetja novega zakona (julija 2014) v sektor socialne ekonomije vključeni le tako imenovani zgodovinski akterji socialne ekonomije, in sicer združenja, vzajemne družbe, zadruge in fundacije. Z novo sprejetim zakonom so se jim pridružila še podjetja, katerih dosedanji cilj je bil čim višji dobiček. Mednje uvrščamo tudi družbo z omejeno odgovornostjo S.A.R.L. (fra. *Societe a responsabilite limitee*) in delniško družbo S.A. (fra. *Societe anonyme*). Omenjeno sicer ne pomeni, da si družba pridobi dodatni naziv socialnega podjetja, temveč se v internih aktih oziroma z delovanjem zaveže, da bo delovala kot družbeno koristno podjetje. Glede na to lahko takoj vidimo, da socialna podjetja v Franciji tudi po sprejetju novega zakona nimajo enakih značilnosti in ne delujejo kot v Sloveniji, kar bi osebno povežala z različnimi prevodi in definicijami socialnega podjetništva v Evropi oziroma na splošno po svetu. Vzporednico s Slovenijo pa lahko potegnem pri pravnoorganizacijskih oblikah. Z novim francoskim zakonom se namreč omenjeni nabor iz tako imenovanih zgodovinskih akterjev v socialni ekonomiji širi med podjetja, kar je podobno slovenskemu odprtemu modelu. Tako kot so se določeni vidiki zgodovinskih socialnih akterjev prenesli na podjetja, pa so se tudi določeni vidiki podjetij začeli v zadnjih letih prenašati na zgodovinske socialne akterje (Les Mesures cles du projet de loi economie sociale et solidaire, 2013, str. 4). Najsplošnejše zakonske določbe, ki veljajo za vse vrste podjetij, so v trgovinskem zakoniku (fra. *Code de commerce*).

Pravnoorganizacijsko obliko S.A.R.L. morata ustanoviti vsaj dva družbenika, največ pa jih je lahko sto. Ustanovitelji so lahko tako fizične kot tudi pravne osebe. Če se število družbenikov zmanjša na enega, se S.A.R.L. preoblikuje v E.U.R.L. (fra. *L'entreprise unipersonnelle a responsabilite limitee*), ki je enoosebna družba z omejeno odgovornostjo, in obratno: če se število družbenikov poveča (nad sto), se S.A.R.L. preoblikuje v S.A., torej v delniško družbo. Ta oblika (S.A.R.L.) je tako najprimernejša za srednje velika podjetja. Družbeniki sprejmejo statut, v katerem določijo znesek osnovnega kapitala družbe, ki od leta 2003 ni več zakonsko določen. To pomeni, da osebam sedaj ni treba imeti veliko kapitala, da lahko ustanovijo

podjetje v taki obliki. Pred tem je bil predpisan znesek tak kot v Sloveniji. Omenjeno obliko družbe lahko upravlja en direktor, lahko pa jih je več (European Commission, 2011, str. 7,8).

Druga pravnoorganizacijska oblika je S.A. Ustanovi jo lahko ena ali več fizičnih ali pravnih oseb. Minimalni ustanovitveni kapital je zakonsko določen in znaša 37.000 €, kar je nekoliko več kot v Sloveniji, če pa delniška družba izda delnice z javnim pozivom, mora ustanovitveni kapital znašati 225.000 €. Tudi francoske delniške družbe morajo oblikovati zakonske rezerve, ki so tako kot v Sloveniji v višini 10 %, tudi postopek ob nedoseganju je podoben. Prav tako mora podjetje vsako leto odvesti 5 % letnega razpoložljivega dobička, dokler rezerve ne dosežejo predpisane meje 10 %.

Upravljanje je prav tako podobno kot v Sloveniji. Tudi v Franciji namreč obstaja možnost enotirnega in dvotirnega vodenja, torej z upravo in nadzornim svetom ali z upravnim odborom. Pri prvem ima uprava omejeno število članov na pet oziroma sedem, če podjetje trguje na organiziranem trg vrednostnih papirjev, njihov mandat pa traja od dveh do šestih let, če je to določeno v statutu družbe, ali štiri leta po zakonu. V enotirnem sistemu je število članov upravnega odbora omejeno od minimalno treh do maksimalno osemnajstih, njihov mandat zakonsko traja šest let, s statutom lahko tudi tri leta z največ petimi zaporednimi ponovitvami (European Commission, 2011, str. 4-7).

S.A. so v Franciji dveh vrst. To sta S.A.S. in S.A.S.P. S.A.S. bi po slovensko imenovali poenostavljena delniška družba, S.A.S.P. pa delniška družba za profesionalni šport. Slednje nebi podrobneje opisovala, medtem ko se mi zdi poenostavljeno delniško družbo vredno omeniti, saj ima značilnosti tako S.A. kot tudi S.A.R.L. Ker se imenuje delniška družba, je seveda na neki način bolj podobna klasični delniški družbi, je pa zaradi svoje odprtosti oziroma poenostavljenosti zelo podobna tudi klasični obliki družbe z omejeno odgovornostjo S.A.R.L. S.A.S. ima večino stvari določeno s statutom, kar ji omogoča večjo fleksibilnost. Primerna je tako za mala kot tudi za srednje velika podjetja. Ustanovijo jo lahko tako pravne kot tudi fizične osebe. Poleg upravljanja, ki je določeno s statutom, je s statutom določen tudi minimalni ustanovitveni kapital.

Delitev francoskih organizacij socialne ekonomije v predlogu francoskega zakona o socialni ekonomiji prikazuje Slika 7.

Večine organizacij iz Slike 7 v Sloveniji nimamo, zato je prevod njihovih poimenovanj težak in najverjetneje nebi pomenil dovolj, zato sem raje na kratko povzela njihovo bistvo.

Kooperative/zadruge:

- SCOP (fra. *Societe Cooperative et Participative*): so lahko ustanovljene kot S.A., S.A.R.L. ali S.A.S. Delujejo po načelu ena oseba – en glas, njihov dobiček naj bi se lahko delil na naslednji način: minimalno 25 % zaposleni, minimalno 33 % kapital (dividende) in minimalno 16 % rezerve. Zanj velja tudi novo sprejet zakon v letu 2014.

- SCIC (fra. *Societe Cooperative d'Interet Collectif*): dobesedni prevod bi bil zadruga v skupnem interesu (največkrat so to proizvodne zadruga), ki omogoča delo prostovoljcem. Lahko ima obliko S.A., S.A.R.L. ali S.A.S., pri odločanju in poslovanju so vključene vse interesne skupine, tudi te delujejo na način ena oseba/partner – en glas, prav tako za njih velja novo sprejet zakon. Davčna pravila so taka kot pri ostalih podjetjih, le da so le-te deležne delne oprostitve davka od dohodkov pravnih oseb.
- CAE (fra. *Cooperative d'Activite et d'Emploi*): te kooperative bi najbolje opisala kot družbe z omejeno odgovornostjo, ki ponujajo alternativo ustanovitvi lastnega klasičnega podjetja. Gre za nekakšne povezave različnih podjetnikov v enem podjetju, namesto da bi vsak od njih odprl svoje.
- Fra. *Cooperatives d'entreprises*: te zadruga so združena manjša podjetja ali skupine manjših podjetij ali posameznikov, ki se združijo z namenom združiti sredstva zato, da na trgu lažje tekmujejo z velikimi podjetji. Odločitve se sprejemajo na način en partner – en glas. Kot primer bi lahko omenila zadruga obrtnikov in ostalih manjših podjetnikov (prevozniki, pekarnice, gradbinci itd.).

Vzajemne družbe:

- Fra. *Mutuelles de sante et de prevoyance*: to so vzajemne družbe, delujejo na področju zavarovalništva, in sicer kot nekakšne zdravstvene zavarovalnice.
- Fra. *Mutuelles d'assurance ou societe d'assurance mutuelle*: običajna zavarovalnica, kot jo poznamo tudi v Sloveniji.

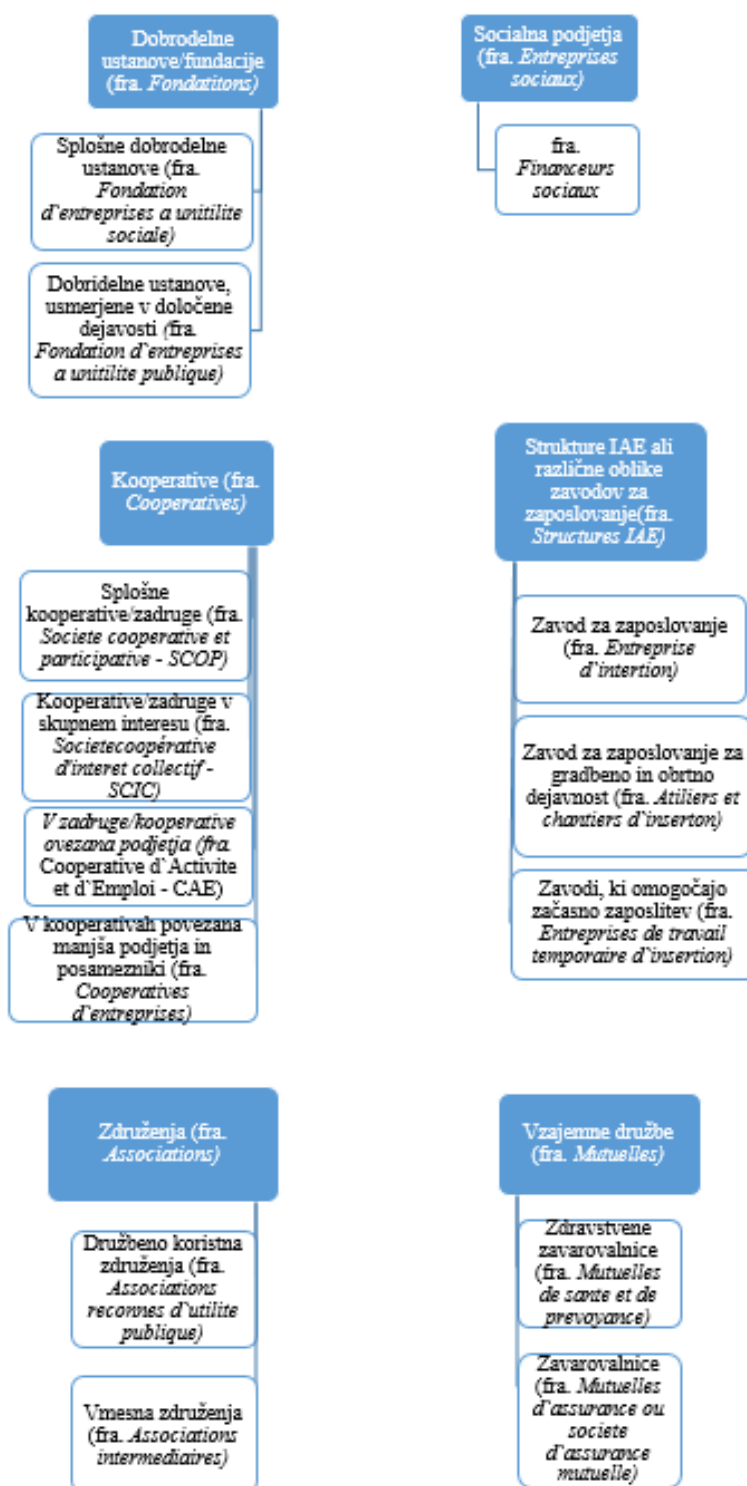
Fundacije oziroma dobrodelne organizacije:

- Fra. *Fondation d'entreprises unitilite sociale*: gre za obliko dobrodelne ustanove.
- Fra. *Fondation d'entreprises unitilite publique*: gre za dobrodelne ustanove, ki delujejo predvsem na področju umetnosti in kulture, pa tudi izobraževanja in znanosti. Zaradi njihove vloge v družbi so deležne različnih vrst finančnih pomoči.

Strukture IAE oziroma organizacije IAE:

- Fra. *Entreprise d'insertion*: to so neke vrste zavodi za zaposlovanje oziroma podjetja, ki nudijo pomoč pri iskanju zaposlitve.
- Fra. *Ateliers et chantiers d'insertion*: tudi ta podjetja pomagajo pri iskanju zaposlitve, so pa osredotočena in povezana predvsem z gradbeno in obrtno dejavnostjo.
- Fra. *Enterprises et travail temporaire d'insertion*: omenjena podjetja poskušajo ljudem dati začasno zaposlitev.

Slika 7: Prikaz delitve francoskih organizacij socialne ekonomije

Vir: Les mesures clés du projet de loi économie sociale et solidaire, *Qu'est-ce que l'Économie sociale et solidaire?*, 2013, str. 1.

Socialna podjetja v Franciji lahko uvrščamo v dve skupini. Ena so podjetja s socialnimi cilji, druga pa podjetja za delovno integracijo. Prva so namenjena ponujanju storitev skupnosti, s tem pa ponujajo storitve tudi ljudem, ki brez njih do omenjenih storitev nebi mogli priti. Tu gre največkrat za državne in občinske organe. Z zaposlovanjem ranljivih skupin prebivalstva

skrbijo za njihovo uvajanje v delo in jim s tem kasneje omogočajo lažjo pot pri iskanju nove zaposlitve. Omenjena podjetja največkrat in v večji meri financira država. Druga podjetja pa so podjetja za delovno integracijo, ki prav tako ranljivim skupinam prebivalstva omogočajo lažji vstop na trg dela, vendar na drugačen način. Potencialnim zaposlenim omogočajo zaposlitev za določen čas in usposabljanje za določeno delovno mesto. Omenjena podjetja prav tako kot podjetja s socialnimi cilji financira država (subvencije). Pravnoorganizacijskih oblik podjetij za delovno integracijo je več. Lahko so to kooperative, nepridobitne organizacije ali družbe z omejeno odgovornostjo, prav tako pa za njih velja, da so to lahko zasebna podjetja ali javna (Integra, 2009, str. 6).

4.2 Socialna podjetja v Franciji in njihova ureditev

Kot že omenjeno, po informacijah Tadeja Slapnika, generalnega sekretarja Slovenskega foruma socialnega podjetništva, je v Franciji do konca julija 2014 obstajal le predlog zakona o socialni ekonomiji. Kljub njegovemu sprejetju pa še ni zakona, ki bi urejal le področje socialnega podjetništva na način, kot ga slovenski zakon o socialnem podjetništvu. Njihov predlog in sedaj zakon vključuje namreč vse štiri prej omenjene stebre socialne ekonomije.

Cilji predstavljenega zakona so (Projet de loi relatif a l'economie sociale et solidaire etude d'impact, 2013, str. 17):

- boljše poznavanje sektorja socialne ekonomije in jasnejša opredelitev le-tega;
- možnost boljšega dialoga z državnimi organi;
- spodbujanje razvoja sektorja socialne ekonomije.

Tako socialna podjetja kot tudi ostale organizacije v sklopu socialne ekonomije morajo po predlogu zakona delovati po treh načelih:

- dobiček ni primarni cilj podjetja oziroma je omejen;
- demokratično upravljanje, pri katerem zaposleni v podjetjih delujejo po načelu ena oseba – en glas;
- izvajanje dejavnosti v splošnem interesu oziroma družbeno korist.

Branco, Gattolin, Tommasini, Johannes, Zagorc in Zagorc (2004, str. 17) v študiji Uvajanje socialnega podjetništva v Sloveniji: primerjalna študija: Italija, Avstrija, Slovenija, ki vključuje tudi primere definicij socialnega podjetništva itd. v državah OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development* (Belgija, Francija, Španija, Nemčija, Portugalska, Irska, Švedska, Finska, Velika Britanija)), omenjajo dva možna načina finančne pomoči organizacijam v sektorju socialne ekonomije v Franciji. Prvi način je javni razpis, pri katerem imajo prednost ponudbe s tako imenovano zaposlitveno klavzulo, drugi pa je javno financiranje za kritje naraščajočih

stroškov (npr. stroški nižje produktivnosti), saj morajo takšne organizacije oziroma podjetja sama zagotoviti večino sredstev.

Predlog zakona vsebuje dva pogoja za pridobitev finančnih sredstev:

- organizacija deluje na področjih socialne ekonomije;
- cilj organizacije je družbena korist.

Laurent Gardin v svojem prispevku, ki ga navaja Nyssens (2006, str. 121), omenja vire sredstev in njihov delež v socialnih podjetjih v enajstih državah Evropske unije, med njimi tudi Franciji. Vire sredstev in njihove deleže v času priprave prispevka v Franciji prikazujeta Tabela 14 in Tabela 15.

Tabela 14: Viri sredstev glede na obliko oziroma tip vira sredstev in njihovi deleži

Viri sredstev	Delež
Prodaja	58
Subvencije	27
Darila	1
Posredne subvencije	12
Prostovoljski prispevki	2
Skupaj	100

Vir: M. Nyssens, Types of resources by country, 2006.

Tabela 15: Viri sredstev glede na plačnika in njihovi deleži

Viri sredstev	Delež
Posamezniki	11
Zasebni sektor	21
Javni sektor	56
Tretji sektor	12
Skupaj	100

Vir: M. Nyssens, Origins of resources in each country, 2006.

Poleg zakona naj bi bili sprejeti tudi različni programi, s pomočjo katerih bi se v sklopu socialne ekonomije izvajalo financiranje novih projektov in inovacij – za zdaj omenjenega še ni.

Na tem mestu bi ponovno omenila francoski trgovinski zakonik (fra. *French Code of Commerce*) in francoske računovodske standarde (fra. *Plan Comptable General*).

Trgovinski zakonik je dokument, ki vsebuje podobna pravila delovanja in poslovanja podjetij kot v Sloveniji zakon o gospodarskih družbah (ZGD).

Če govorimo o računovodskih izkazih in poročanju v Franciji, za podjetja v sektorju socialne ekonomije trenutno ne velja nobena posebna zakonodaja, kar pomeni, da morajo upoštevati zakonodajo, ki velja za vsa ostala podjetja. Prav tako predlog zakona o socialni ekonomiji ne vključuje na omenjenem področju nobenih posebnih novosti. Vsa podjetja morajo enkrat letno izvesti popis sredstev (inventura) in konec vsakega obračunskega leta izdelati glavna računovodska izkaza, ki sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. K njima morajo po trgovinskem zakoniku priložiti tudi pojasnila. Poleg tega morajo pripraviti dokument, v katerem bodo zapisani vsi računovodski postopki in metode, ki jih podjetja uporabljajo.

Računovodstvo podjetij v Franciji urejajo drugi pomembni dokumenti –francoski računovodski standardi (fra. *Plan Comptable General*).Razdeljeni so na pet delov oziroma poglavij z več podpoglavji. Osnovnih pet poglavij je (Plan Comptable General, 2005):

Poglavje I. Namen in načela računovodstva

Poglavje II. Opredelitev sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov

Poglavje III. Računovodska pravila in vrednotenje

Poglavje IV. Struktura in vodenje računovodskih izkazov

Poglavje V. Povzetek oziroma prikaz različnih oblik glavnih računovodskih izkazov

Za hitrejši razvoj računovodskih pravil in njihovo poenotenje je bil leta 1998 ustanovljen Odbor za računovodska pravila, ki pa ga je leta 2007 – tako kot tudi Državni svet za računovodstvo (fra. *Conseil national de la comptabilite* (CNC)), ki je bil ustanovljen leta 1996 ter je svetoval ministrstvu za gospodarstvo in finance na način z mnenji o potencialnih standardih itd. oziroma o vseh delih računovodstva) – nadomestila Agencija za računovodske standarde (fra. *Autorite des normes comptables*), katere namen ustanovitve je bil sprejemanje nacionalnih računovodskih pravil in pomoč pri razvoju mednarodnih računovodskih standardov.

V uvodnem poglavju so določbe, ki veljajo za vse fizične ali pravne osebe, obvezane pripravljati letne računovodske izkaze, ki obsegajo bilanco stanja in izkaz poslovnega izida, v skladu z določbami, ki so specifične za njih. Poglavje govori o pripravi letnih računovodskih izkazov. Prav tako govori o primerljivosti, usklajenosti metod, poštenosti in rednosti pri pripravi letnih računovodskih izkazov.

V enem izmed kasnejših poglavij tematika preide na računovodska pravila in vrednotenje. Natančneje so predstavljene naslednje teme:

- pripoznavanje sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov;

- vrednotenje sredstev in obveznosti;
- posebna pravila in računovodstvo vrednotenja;
- vrednotenje sredstev in obveznosti, katerih vrednost je odvisna od nihanj na tujih valutah;
- presežek iz prevrednotenja;
- vrednotenje sredstev in obveznosti posebne narave (takse, pristojbine, provizije, subvencije, štete v kapital, itd.);
- vrednotenje posebnih finančnih transakcij;
- obravnava transakcij, ki presegajo obračunsko obdobje ali leto;
- vrednotenje in priznavanje skupnih vlaganj in tretjih oseb.

Zadnje poglavje je namenjeno računovodskim izkazom in vsebuje naslednje tematike:

- letni računovodski izkazi;
- obrazci letnih računovodskih izkazov – bilanca stanja in izkaz poslovnega izida;
- obrazci letnih računovodskih izkazov – priloga, ki vsebuje dodatne informacije o bilanci stanja in izkazu poslovnega izida itd.

Glede na francoske računovodske standarde (fra. *Plan Comptable General*), imata lahko dve glavni računovodski poročili, bilanca stanja in izkaz poslovnega izida, obliko tabele ali seznama, odvisno od sistema. Točne oblike omenjenih izkazov glede na izbran sistem najdemo na spletnem naslovu http://www.plancomptable.com/comptes_annuels/comptes_annuels.htm.

Za pripravo dveh glavnih računovodskih izkazov, bilance stanja in izida poslovnega izida, obstajajo trije sistemi:

- osnovni sistem (fra. *ystème de base*),
- abstraktni sistem (fra. *ystème abrege*) in
- razviti sistem (fra. *ystème developpe*).

Osnovni sistem:

Glede na omenjeni sistem se lahko tako bilanca stanja kot tudi izkaz poslovnega izida pripravita v obliki tabele ali seznama.

Pri bilanci stanja sta v primeru tabele dve tabeli – ena predstavlja aktivo, druga pasiva. V primeru seznama pa je oboje združeno na enem seznamu.

Pri izkazu poslovnega izida sta, če je pripravljen v obliki tabele, dve tabeli – ena je s stroški in druga s proizvodi. V primeru seznama pa je tudi tu oboje združeno v eno celoto.

Abstraktni sistem:

Glede na omenjeni sistem se lahko bilanca stanja pripravi le v obliki tabele, medtem ko se izkaz poslovnega izida lahko pripravi tako v obliki tabele kot tudi v obliki seznama.

Izkaz poslovnega izida je v obeh primerih združen v en dokument oziroma celoto.

Razviti sistem:

Glede na omenjeni sistem imata lahko tako bilanca stanja kot tudi izkaz poslovnega izida le eno obliko.

Bilanca stanja je razdeljena na dva dela: ločeni sta aktiva in pasiva na način, kot je bilo omenjeno že pri osnovnem sistemu – v obliki tabel.

Pri izkazu poslovnega izida sta ločeni tabeli: ena s stroški in druga s proizvodi, prav tako kot je izkaz poslovnega izida pripravljen v osnovnem sistemu - v obliki tabele.

Po podatkih predstavnika skupine SOS francoskim podjetjem, Louisa Augustina Calonneja, ne glede na to, ali se ukvarjajo s socialnim podjetništvom ali ne, ni treba pošiljati računovodskih izkazov in poročil nobenemu državnemu organu, kot je v Sloveniji AJ PES. Predpisane računovodske izkaze sicer morajo pripraviti, predložiti pa le v primeru davčnega preverjanja (L. A. Calonne, osebna komunikacija, september, 2013).

V Franciji poleg splošnih računovodskih pravil obstajajo tudi nekatera specifična pravila, ki urejajo določena področja, med katera sodijo podjetja iz javnega sektorja, kreditne ustanove in investicijske družbe, zavarovalne, pozavarovalne in vzajemne družbe, združenja, obrtniki, fundacije, izobraževalne ustanove ter pravne osebe v kmetijski dejavnosti, kot so kmetijske zadruge in združenja ter vzajemne socialne ustanove s področja kmetijstva (Lekše, 2007, str. 15). Za vzajemne družbe (fra. *mutuelles*) se poleg druge zakonodaje uporablja tudi *Code de la mutualite* (v slovenščino bi lahko prevedli kot Koda vzajemnosti) (e-pismo, 14.11.2012, Code de la mutualite, 2014). Primeri takih podjetij v Franciji so MAIF (fra. *Mutuelle d'Assurance des Instituteurs de France*), MACIF (fra. *Mutuelle assurance des commerçants et industriels de France et des cadres et des salariés de l'industrie et du commerce*, Matmut (fra. *Mutuelle d'assurance des travailleurs mutualistes*), MAAF (fra. *Mutuelle d'Assurance des Artisans de France*), MMA (*Mutuelles du Mans Assurances*) in SMACL (fra. *Société mutuelle d'assurance des collectivités locales*). Najboljši slovenski približek je zavarovalnica

Vzajemna. Ker vsa omenjena podjetja tako v Sloveniji kot tudi v Franciji (glede na predstavljen nov zakon) ne uvrščamo med socialna podjetja, podrobneje o njih ne bom pisala.

4.3 Primerjava socialnega podjetja in komercialnega podjetja v Franciji

Ker je bila francoska zakonodaja do letošnjega leta (2014) skupna vsem podjetjem, v nadaljevanju predstavljam podjetje Juratri, ki posluje po načinu socialnega podjetja, in komercialno podjetje Pernod Ricard S.A. (Alexander & Archer, 2003, poglavje 6.01; OECD, 2013, str. 4-5).

4.3.1 Podjetje Juratri

Podjetje Juratri je bilo ustanovljeno leta 1993 v Lons-le-Saunieru kot družba z omejeno odgovornostjo. Kooperativa/zadruga (fra. *SCOP*) je postalo decembra 2006. Že od vsega začetka je bil njegov poudarek na družbenem in poklicnem vključevanju ljudi, izključenih s trga dela. Ukvarja se s sortiranjem odpadkov (gospodinjskih in industrijskih ter odpadne električne in elektronske opreme). Njegov promet je v letu 2011 znašal 6,16 mio EUR ter je višji od leta prej za 15% in v primerjavi z letom 2006 kar za 190%. V letu 2013 je zaposlovalo 135 ljudi, v zadnjih petih letih je ustvarilo 53 novih delovnih mest. 63 delavcev, ki delajo pod skrbnim nadzorom in mentorstvom, je zaposlenih za določen čas (v procesu integracije). Takšne pogodbe so namenjene lažjemu vključevanju brezposelnih oseb, ki se srečujejo s težavami pri vstopu na trg dela. Leta 2011 je Juratri namenil podporo tudi ljudem brez formalne izobrazbe, nestabilno stanovanjsko situacijo, mladim in tistim, ki prejemajo socialne prejemke. Uspeh Juratri pa nebi bil tak, kakršen je, brez podpore širše javnosti in oblasti (Juratri, 2013).

V Franciji je integracija z gospodarsko dejavnostjo zapisana v delovni zakonik, zakon iz leta 1998 o boju proti izključenosti pa določa okvir za organizacije socialne ekonomije. Zakon predpisuje sporazum med podjetji, ki sodelujejo pri dejavnostih socialne ekonomije in državo. Za vsakega zaposlenega podjetje prejme do 9.681 EUR na leto od države. Do tega načina zaposlitve pa so upravičeni le tisti, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Podjetje jim tako omogoči zaposlitev za določen čas, ki se lahko nato podaljša dvakrat, a za največ dve leti. V letu 2012 je bilo v podjetju Juratri tako zaposlenih 62. Podjetje nekaj finančne pomoči prejme tudi za usposabljanje zaposlenih, ki sodelujejo v procesu integracije, in sicer 3.000 EUR za vsakega zaposlenega (Juratri, 2013).

V istem letu je podjetje Juratri vložilo več kot 2 milijona EUR, da bi pridobilo položaj vodilnega podjetja na področju recikliranja s svojo inovativno in učinkovito infrastrukturo. Naložbe je financiralo z lastnimi sredstvi (65%) in subvencijami (35%), ki jih je prejelo tako od državnih kot tudi lokalnih institucij, ADEME (francoske agencije za okolje in upravljanje z energijo) ter Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) (OECD, 2013; Juratri 2013).

V nadaljevanju (tabele 16, 17 in 18) sta predstavljeni krajši, brezplačno dostopni verziji bilance stanja in izkaza poslovnega izida za leto 2013.

Bilanca stanja je razdeljena na dva dela in narejena kot tabela. V eni tabeli je predstavljena aktiva, v drugi pasiva. Izkaz poslovnega izida je združen v celoto. Zato predvidevam, da sta izkaza narejena po prej omenjenem abstraktnem sistemu.

Tabela 16: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013 - Aktiva

Datum	31. 12. 2013
Trajanje	12 mois
Valuta	€
Osnovna sredstva	2.990.800
- Neopredmetena osnovna sredstva	14.400
- opredmetena osnovna sredstva	2.767.600
- finančna sredstva	208.800
Kratkoročna sredstva	3.060.500
- zaloge	0
- terjatve	1.875.100
- razpoložljiva sredstva	1.185.300
Aktivne časovne razmejitve	5.900
Sredstva (skupaj)	6.057.200

Vir : Bilans sociaux 2013; Actif, Paasif et Comptes de Resultats de l'entreprise Juratri, 2014.

Tabela 17: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2013 - Pasiva

Trajanje	12 mois
Valuta	€
Kapital	2.740.600
Provizija	82.300
Obveznosti/dolg	3.233.700
-Finančne obveznosti	1.331.200
- Poslovne obveznosti	702.600
- Davčne in socialne obveznosti	1.059.700
- Ostale obveznosti	140.200
Pasivne časovne razmejitve	600
Obveznosti do virov sredstev (skupaj)	6.057.200

Vir : Bilans sociaux 2013; Actif, Paasif et Comptes de Resultats de l'entreprise Juratri, 2014.

Tabela 18: Izkaz poslovnega izida za leto 2013

Datum	31-12-2013
Trajanje	12 mois
Valuta	€
Prodaja	6.513.600
- Izvoz	0
Proizvodnja	5.125.900
Dodana vrednost	3.697.300
EBE	195.300
Prihodki iz poslovanja	-300
RCAI	-11.300
Čisti prihodki iz poslovanja	100.300
Povprečno število zaposlenih	Ni določeno

Vir : Bilans sociaux 2013; Actif, Paasif et Comptes de Resultats de l'entreprise Juratri, 2014.

4.3.2 Podjetje Pernod Ricard S.A.

Klasično podjetje, ki sem ga izbrala, pa je podjetje Pernod Ricard S.A. To je delniška družba, ki se ukvarja s proizvodnjo alkoholnih pijač. Je plod združitve dveh podjetij leta 1975: Pernod, ki je bilo ustanovljeno leta 1805, in Ricard, ki ga je leta 1932 ustanovil Paul Ricard. Do zdaj se je razvilo v veliko podjetje z več kot 18.500 zaposlenimi. Prisotno je v 80 državah po vsem svetu. Proizvaja večino širši javnosti najbolj poznanih alkoholnih pijač (Jameson, Havana Club Rum, Chivas Regal, Martell, Ballantines, Civas Regal, Malibu, Absolut Vodka itd.). Kljub nižji prodaji (primerjava 30.6.2013 in 30.6.2014) so bili z neto dobičkom (konsolidiran izkaz poslovnega izida), ki je 30.6.2014 znašal 1.000 mio € (30.6.2013 1.190 mio €), eno uspešnejših svetovnih podjetij (Pernod Ricard, 2014).

Podjetje Pernod Ricard vsako leto pripravi zelo obširno letno poročilo, prav tako pa tudi registracijski dokument (angl. *registration document*), ki je po mojem mnenju nekakšna krajša verzija letnega poročila. V njem se daje večji poudarek predstavitvi podjetja z njegovo zgodovino in strategijami, družbeni odgovornost in poročilu uprave, prav tako pa vključuje tudi (konsolidirane) računovodske izkaze.

Njihovo letno poročilo pa je, kot rečeno, zelo razširjeno, z veliko fotografijami, široko predstavitvijo vseh organov podjetja ter še bolj razširjeno predstavitvijo vseh blagovnih znamk, krajšo zgodovino in strategijo podjetja, organizacijsko strukturo ter nenazadnje predstavitvijo najprej glavnih rezultatov podjetja (finančnih itd.) in na koncu (konsolidiranih) računovodskih izkazov podjetja.

V nadaljevanju sta predstavljena konsolidirani izkaz poslovnega izida (Tabela 19) in konsolidirana bilanca stanja (Tabela 20).

Tabela 19: Konsolidirani izkaz poslovnega izida na dan 30. 6. 2013 in 30. 6. 2014 (v mio €)

	30.6.2013	30.6.2014
Čisti prihodki od prodaje	8.575	7.945
Prodajni stroški	(3.224)	(2.958)
Bruto marža po odšteti stroških	5.351	4.987
Stroški oglaševanja in promocije	(1.644)	(1.503)
Prispevek po odšteti investiciji v oglaševanje in promocijo	3.707	3.484
Strukturni stroški	(1.476)	(1.428)
Stroški ponavljajočih se operacij/poslovanja	2.231	2.056
Drugi poslovni prihodki	101	60
Drugi poslovni stroški	(214)	(300)
Izid iz poslovanja	2.119	1.817
Finančni odhodki	(579)	(561)
Finančni prihodki	25	76
Prihodek (odhodek) od obresti	(554)	(485)
Davek od dohodkov pravnih oseb	(374)	(305)
Delež čistega dobička/izgube pridruženih podjetij	1	0
Čisti poslovni izid iz poslovanja	1.191	1.027
Čisti dobiček iz prekinjenega poslovanja	-	-
Čisti dobiček	1.191	1.027
Vsebuje:		
- tistih, ki nimajo večinskih deležev	19	11
- večinskih lastnikov skupine	1.172	1.016
Dobiček na delnico – osnovni (v evrih)	4,45	3,86
Dobiček na delnico – popravljen (v evrih)	4,40	3,82
Čisti dobiček na delnico iz ohranjenega poslovanja (izvzeto prekinjeno poslovanje) – osnovno (v evrih).	4,45	3,86
Čisti dobiček na delnico iz ohranjenega poslovanja (izvzeto prekinjeno poslovanje) – popravljen (v evrih).	4,40	3,82

Vir: Pernod Ricard S.A., Annual report and Registration document Pernod Ricard 2013/2014, Consolidated income statement, 2014.

Tabela 20: Konsolidirana bilanca stanja na dneva 30.6.2013 in 30.6.2014 (v mio €)

	30.6.2013	30.6.2014
Sredstva		
Neto zneski		
Dolgoročna sredstva		
Opredmetena sredstva	11.780	11.542
Dobro ime	4.973	4.907
Nepremičnine, naprave in oprema	1.942	2.016
Biološka sredstva	133	150
Dolgoročna finančna sredstva	357	340
Naložbe v pridružena podjetja	16	15
Dolgoročni izvedeni finančni instrumenti	59	63
Odložene obveznosti za davek	1.771	1.926
Dolgoročna sredstva	21.030	20.968
Kratkoročna sredstva		
Nedokončane zaloge	4.484	4.861
Terjatve	1.159	1.051
Odložene terjatve za davek	27	37
Druga kratkoročna sredstva	209	194
Izvedeni finančni instrumenti (kratkoročni)	23	26
Denar in denarni ekvivalenti	597	477
Kratkoročna sredstva	6.499	6.646
Sredstva namenjena prodaji	8	2
Sredstva	27.537	27.616
Obveznosti do virov sredstev in lastniški kapital		
Latniški kapital		
Osnovni kapital	411	411
Vplačani presežek	3.052	3.052
Preneseni dobiček in prilagoditve tečaja	6.379	7.142
Čisti dobiček skupine	1.172	1.016
Lastniški kapital skupine	11.014	11.621
Neobvladujoči deleži	165	157
Lastniški kapital	11.179	11.778
Dolgoročne obveznosti		
Dolgoročne rezervacije	587	564
Rezervacije za pokojnine in drugi dolgoročni prejemki zaposlenih	565	569
Odložene obveznosti za davek	2.924	3.041

se nadaljuje

nadaljevanje

	30.6.2013	30.6.2014
Dolgoročne obveznice	6.949	6.844
Izvedeni finančni instrumenti (dolgoročni)	152	85
Druge dolgoročne finančne obveznosti	763	830
Dolgoročne obveznosti	11.940	11.933
Kratkoročne obveznosti		
Kratkoročne rezervacije	163	251
Obveznosti do dobaviteljev	1.546	1.463
Davek od dohodka	127	56
Druge kratkoročne obveznosti	924	887
Druge kratkoročne finančne obveznosti	567	290
Kratkoročne obveznice	1.001	929
Kratkoročni izvedeni finančni instrumenti	89	29
Kratkoročne obveznosti	4.418	3.905
Obveznosti, povezane s sredstvi za prodajo	0	0
Obveznosti do virov sredstev in lastniški kapital	27.537	27.616

Vir: Pernod Ricard S.A., Annual report and Registration document Pernod Ricard 2013/2014, Consolidated balance sheet, 2014.

Glede na predstavljene računovodske izkaze lahko ugotovim, da se od računovodskih izkazov v Sloveniji praktično ne razlikujejo. Razlikovali bi se, če bi slovensko socialno podjetje opravljalo obe dejavnosti, nepridobitno in pridobitno, saj bi v takem primeru glede na zakon o socialnem podjetništvu moralo podjetje prikazovati podatke ločeno glede na to, na kateri del dejavnosti se nanašajo. V Franciji, kjer vsa podjetja računovodske izkaze pripravljajo po enakih pravilih, pa razlike v izkazih glede na vrste dejavnosti, ki jo podjetje opravlja, nebi našli. Razlika je le v obliki (tabela ali seznam). V primeru podjetja Pernod Ricard sta tako bilanca stanja kot izkaz poslovnega izida narejena v obliki tabele. Glede na omenjene sisteme priprave poročil v poglavju 4.2., sem tudi v tem primeru mnenja, da gre za abstraktni sistem.

5 PRIMERJAVA MED DRŽAVAMA

Trenutno je največja razlika med državama v splošni urejenosti področja socialnega podjetništva. V Sloveniji smo namreč leta 2011 sprejeli zakon o socialnem podjetništvu, ki je začel veljati leta 2012, v Franciji pa so podoben zakon, ki pa vključuje veliko širše področje kot slovenski zakon, dokončno sprejeli šele konec julija 2014. V letih 2012 in 2013 so pripravili predlog zakona o socialni ekonomiji, ki je bil prvič predstavljen decembra 2013. Iz naziva predloga zakona in vsebine je takoj jasno, da vsebuje veliko širše področje kot le socialno podjetništvo. Vanj je namreč vključeno celotno področje socialne ekonomije. Moje mnenje je, da je predlog napisan precej splošno, morda ravno zato, ker zajema zelo široko področje. Po pregledu predloga zakona sem ugotovila, da o računovodenju tako v socialnih

podjetjih kot tudi v ostalih organizacijah v sklopu socialne ekonomije ni govora. Iz tega sklepam, da potrebe in/ali želje po spremembi omenjenega področja ni.

Razlika med socialnim podjetništvom v Sloveniji in Franciji je v prvi vrsti torej povezana tudi z računovodsko ureditvijo socialnih podjetij. Računovodstvo socialnih podjetij v Sloveniji v večini urejajo nov zakon o socialnih podjetjih in SRS 40 ter MRS 20, socialna podjetja v Franciji pa se morajo vsaj, kar se socialne ekonomije tiče, ravnati po enakih pravilih in zakonih kot ostala podjetja. Torej po francoskih računovodskih standardih in po splošni zakonodaji (Code de Commerce, 2014).

Naslednja razlika je v višini potrebnega ustanovitvenega kapitala. V Sloveniji je za družbo z omejeno odgovornostjo potreben ustanovitveni kapital 7.500 €, Francozi so znesek že pred časom znižali na 1 € oziroma minimalni znesek ni potreben. Pri delniških družbah je prav tako razlika v ustanovitvenem kapitalu. V Sloveniji je za delniške družbe predpisan minimalni ustanovitveni kapital 25.000 €, v Franciji je precej višji, 37.000 € oziroma 225.000 €.

Razlika je tudi pri poročanju. Slovenska podjetja morajo poleg tega, da računovodske izkaze pripravijo, le-te pravočasno poslati tudi na AJ PES itd., francoskim podjetjem tega ni treba. Pripravljene izkaze morajo predložiti le v primeru preverjanja državnih organov. Če pa govorimo o obliki računovodskih izkazov, se je v prejšnjem poglavju pri predstavitvi praktičnih francoskih računovodskih izkazov izkazalo, da se le-ti od slovenskih praktično ne razlikujejo. Omenjeno bi nam koristilo, če bi želeli določeni podjetji med seboj natančneje primerjati, kar pa ni bil namen tega magistrskega dela. Razlika je morda le v tem, da imajo vsa podjetja v Sloveniji točno predpisano obliko, in ta je le ena, v Franciji pa oblika med podjetji lahko malce variira. Omenjeni prikazi računovodskih izkazov so podrobneje predstavljeni v francoskih računovodskih standardih.

Podjetjem v Franciji ni treba pridobiti statusa socialnega podjetja v smislu, da bi ob imenu potrebovala kratico, kot v Sloveniji (so. p.). To niti ni zajeto v predlogu zakona. Je pa podobnost med državama v tem, da imajo lahko v Sloveniji socialna podjetja katerokoli pravnoorganizacijsko obliko, v Franciji pa se je izbor pravnoorganizacijskih oblik po predlogu zakona o socialni ekonomiji prav tako razširil. Tako imajo lahko socialna podjetja obliko S.A., S.A.R.L, kooperativ, vzajemnih družb itd. Prvih dveh omenjenih pravnoorganizacijskih oblik v Franciji je več vrst. Družba z omejeno odgovornostjo je lahko običajna ali enoosebna. Prav tako poznajo več oblik delniške družbe, običajno in poenostavljeno. V Sloveniji v nasprotju s Francijo obstajata le ena oblika družbe z omejeno odgovornostjo in ena oblika delniške družbe.

V Franciji je sektor socialne ekonomije po mojem mnenju bolj razvit in razširjen. Željo po širitvi sektorja in njegovi razpoznavnosti poleg predloga zakona kažejo tudi z ustanovitvijo ministrstva za socialno ekonomijo in potrošnjo, ki je uvrščeno pod ministrstvo za gospodarstvo in finance. Prav tako je videti, da želijo z zakonom zares spremeniti oziroma izboljšati le potrebne stvari, in če so določeni spektri že urejeni in delujejo, jih v predlogu zakona ne omenjajo in jih ne poskušajo spremeniti. To se nanaša predvsem na ureditev na

področju računovodstva, ki v predlogu zakona ni niti omenjeno. Z vidika podjetnikov se mi zdi to smiselno. Manj je namreč privajanja na nove posebnosti, lažja je primerjava z ostalimi podjetji, še posebno, če želimo primerjati konkurenčnost socialnega podjetja s klasičnim, tržno oziroma pridobitno naravnanim podjetjem.

Naj na kratko povzamem zakonodajo, ki jo morajo pri poslovanju, vključno z računovodenjem, upoštevati socialna podjetja v Sloveniji in Franciji:

- **SLOVENIJA:**

- Zakon o socialnem podjetništvu v povezavi z ostalimi zakoni, ki urejajo določene pravnoorganizacijske oblike podjetij.
- SRS 40, ki je namenjen izključno socialnim podjetjem.
- MRS 20.

- **FRANCIJA:**

- Do konca leta 2014 vsa zakonodaja, ki je veljala za vsa ostala podjetja: najpomembnejša poslovni zakonik (fra. *Code de commerce*) in na področju računovodstva francoski računovodski standardi (fra. *Plan Comptable General*), od 2015 pa v določenih delih tudi novosprejeti zakon, ki ureja sektor socialne ekonomije: Zakon o socialni ekonomiji (fra. *Loi Economie sociale et solidaire*) – v njem se ne omenjajo spremembe na področju računovodenja.

Na začetku pisanja magistrskega dela sem si postavila hipotezo, da je socialno podjetništvo v Sloveniji in Franciji računovodsko urejeno enako. Prav tako sem predvidevala, da je socialno podjetništvo na splošno urejeno ter se je in se še razvija enako. S proučevanjem in analiziranjem razvoja in trenutne ureditve v obeh državah ter s primerjalno analizo podjetij v obeh državah, sem prišla do zaključka, da se zastavljena hipoteza ni potrdila ter jo lahko zavrnem. Razlika se je pokazala že pri samem razvoju socialne ekonomije ter znotraj nje socialnega podjetništva, kasneje pa tudi pri sami zakonski ter računovodski ureditvi, vključenosti državnih in lokalnih oblasti ter splošni uspešnosti razvoja in razširjenosti podjetij, ki se ukvarjajo s socialnim podjetništvom.

SKLEP

Socialno podjetništvo je del socialne ekonomije in sam pojem si različni ljudje razlagajo na različne načine. Nekateri so celo mnenja, da bi bil primernejši izraz za socialno podjetništvo družbeno podjetništvo, saj naj bi imel pojem socialno negativen prizvok. Vsi pa se strinjajo, da je to vrsta podjetništva, katerega namen je s svojim poslovanjem ustvariti čim večjo korist za širšo družbo (omogočanje dostopnosti proizvodov in storitev širšemu krogu ljudi, vključevanje težje zaposljivih ljudi ter s tem zmanjšanje brezposelnosti itd.), ni pa njegov prvotni namen ustvarjanje dobička. Res pa je, da pridobljen dobiček ni nezaželen, saj podjetju omogoča večjo finančno neodvisnost ter razvoj. Zaslužek socialnih podjetij je namreč

namenjen njihovemu nadaljnemu razvoju in manjšo odvisnost od lokalnih in državnih finančnih sredstev.

Pojem je v svetu znan že vrsto let. Dunoyer ga je uporabil že v 19. stoletju. Zaradi zgodovine in razvitosti socialne ekonomije v Franciji, sem bila prepričana, da imajo v Franciji področje socialnega podjetništva pravno urejeno bolje ali podobno kot v Sloveniji, zato sem si postavila hipotezo, da je socialno podjetništvo v Sloveniji in Franciji v računovodskem smislu urejeno enako oziroma da sta obe državi že sprejeli zakon, ki ureja tematiko socialnega podjetništva, ter da se znotraj zakonodaje, ki ureja socialno podjetništvo, v obeh državah najdeta tudi standarda, ki urejata računovodsko ureditev socialnih podjetij.

Po pregledu literature in virov, s spremljanjem dogodkov in komunikacijo po e-pošti sem ugotovila, da sicer zgodovina socialne ekonomije in socialnega podjetništva v Franciji morda res seže dlje kot v Sloveniji, da pa smo v Sloveniji predvsem v zadnjih letih naredili precejšen korak naprej, predvsem na področju zakonodaje. Že v letu 2011 smo namreč sprejeli Zakon o socialnem podjetništvu, ki je začel veljati v letu 2012, v Franciji pa so leta 2012 začeli šele dobro pripravljati predlog zakona, povezanega s socialnim podjetništvom, oziroma je bil decembra 2013 dokončno pripravljen in predstavljen, sprejet pa šele konec julija 2014. Glede na preučen predlog francoskega zakona o socialni ekonomiji, sprejet zakon obsega veliko širše področje kot zakon o socialnem podjetništvu v Sloveniji ter ne omenja nobenih sprememb na področju računovodenja ali posebnosti na področju poročanja.

Vzporednico med državama bi lahko naredila le v primeru pravnoorganizacijskih oblik socialnih podjetij, vendar le iz vidika katere organizacijske oblike imajo lahko naziv socialno podjetje, ne pa tudi v primeru njihovega ustanavljanja, računovodenja, poročanja, itd. Že pri obliki računovodskih izkazov se je namreč pokazalo, da imajo v Franciji bolj odprte možnosti kot v Sloveniji, kjer je oblika predpisana, prav tako pa tudi poročanje v Franciji ni zakonsko določeno tako kot v Sloveniji.

Zaradi vsega naštetega lahko torej postavljeno hipotezo o podobni ureditvi v državah zavrnem. Lahko bi celo rekla, da je področje socialnega podjetništva v Sloveniji urejeno bolje oziroma, če se pravilno izrazim, bolj podrobno. Slovenski zakon namreč zajema le socialno podjetništvo in ne celotne socialne ekonomije, katere le delček je tudi socialno podjetništvo. Res pa je, da smo z vidika bistva, znanja, financiranja in vodenja socialnih podjetij ter na splošno vedenja o socialnih podjetjih itd. za Francozi, kjer sektor socialne ekonomije ter tudi delež samega socialnega podjetništva predstavlja precej večji del tako pri bruto domačem proizvodu, kot tudi pri deležu zaposlenih v sektorju.

Zanimiva je uvrščenost socialne ekonomije in socialnega podjetništva med pristojna ministrstva, ki se je tekom pisanja magistrskega dela spremenila. V Franciji so za namen socialne ekonomije leta 2012 ustanovili ministrstvo ter postavili ministra za socialno ekonomijo. Omenjen minister je bil sprva umeščen pod ministrstvo za gospodarstvo, finance in zunanjo trgovino, od leta 2014 pa imajo državnega sekretarja, ki poleg drugih področij ureja tudi področje socialne ekonomije ter je umeščen pod ministrstvo za gospodarstvo in

industrijo. Prav tako je do sprememb na omenjenem področju prišlo v Sloveniji, saj smo že po treh letih zakonske ureditve socialnega podjetništva, zamenjali pristojno ministrstvo za socialno podjetništvo. Sprva je bilo socialno podjetništvo uvrščeno pod ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, od leta 2015 pa je zanj pristojno ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Omenjeni spremembi po mojem mnenju nista najboljši, se bo pa njun vpliv najverjetneje videl šele čez čas.

Za konec moram poudariti, da sta obe državi v zadnjih letih pripravili in izvedli kar nekaj projektov in programov ter za pomoč financiranja socialnih podjetij in njihovih potencialnih zaposlenih imeli na razpolago kar nekaj denarja. Večino akcij so v obeh državah zaključili uspešno, posledica česar je širše poznavanje sektorja socialne ekonomije in socialnega podjetništva ter vsako leto več ustanovljenih socialnih podjetij, ki bodo s svojim delom pričakovano na dolgi rok uspela doseči zastavljene cilje. Upam lahko, da bo uspešnih projektov in programov tako na državni kot tudi na lokalni ravni v naslednjih letih še več.

LITERATURA IN VIRI

1. *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve AJPES*. Najdeno 10. aprila 2012 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/prs/rezultati.asp?podrobno=0&naziv=so.p.&MAXREC=20>
2. *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve AJPES*. Najdeno 23. oktobra 2014 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si>
3. Alexander, D., & Archer, S. (2003). *Miller European Accounting Guide* (5th ed.), *Chapter 6: France*. New York: Aspen Publishers.
4. Ambrožič, B. (2011). Socialno podjetništvo: namen zakona je dolgotrajno brezposelnim osebam omogočiti vrnitev na trg dela v okviru socialnega podjetništva. *Denar: revija o davkih*, 21(402), 35-40.
5. *Annual report and Registration document Pernod Ricard 2013/2014*. (2014). Najdeno 10. marca 2015 na spletnem naslovu <http://pernod-ricard.com/670/investors/publications/annual-reports>
6. Avšič, V., Šalamun, A., & Šubic, P. (2012, 12. avgust). Koliko brezposelnih bi lahko delalo v socialnih podjetjih? *Finance*. Najdeno 17. avgusta 2012 na spletnem naslovu http://www.finance.si/koliko_brezposelnih_bi_lahko_delalo_v_socialnih_podjetjih_1_496661
7. Bagnoli, L., & Toccafondi, S. (2011). *Reporting framework for social enterprises: a European overview* (str. 8-9). Valladolid: 3rd International CIRIEC Research Conference on the Social Economy.
8. B. D. (2012, 17. avgust). Izbrani projekti socialnega podjetništva. *Delo*. Najdeno 18. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/arhiv/izbrani-projekti-socialnega-podjetnistva.html>
9. Bilans sociaux 2013, Actif, Paasif et Comptes de Resultats de l'entreprise Juratri. (2014). Najdeno 17. marca 2015 na spletnem naslovu <http://www.societe.com/bilan/juratri-389426628201312311.html#MevSE575b6366XT7.99>
10. Branco, D., Gattolin, E., Tommasini, G., Johannes, F., Zagorc, S., & Zagorc, S. (2004). *Uvajanje socialnega podjetništva v Sloveniji: primerjalna študija: Italija, Avstrija, Slovenija*, Ljubljana: Pospeševalni center za malo gospodarstvo.
11. *Center ponovne uporabe*. Najdeno 29. septembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.eko-tce.eu/center-ponovne-uporabe-poslovne-enote/cpu-sop-ormoz.html>
12. Cetinski Malnar, E. (urednik). (2012, 22. februar). *Prava ideja* [televizijska oddaja]. Ljubljana: RTV Slovenija.

13. *Code de Commerce: Version consolidée au 19 mars 2014*. (2014). Najdeno 20. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>
14. *Code de la mutualite*. (2014). Najdeno 20. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074067&dateTexte=20080505>
15. *Convergences* (2014). L'ecosysteme de l'entrepreneuriat social. *Barometre de l'entrepreneuriat social 2014*, (3), 2
16. Čeh, S. (2010, 6. september). Ko bodo gradovi postali socialni klubi. *Delo*. Najdeno 29. maja 2015 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/clanek/120280>
17. Česen, T. (2012). Družbena ekonomija in socialno podjetništvo. *EIPF – revija Gospodarska gibanja*, (446), 31–46.
18. Čižman, M. (2011). Socialno podjetništvo. *IKS Revija za računovodstvo in finance*, 38(10), 35-36.
19. Črnak Meglič, A., Slapnik, T., & Magajna, A. (2010, 7. junij). Predlog zakona o socialnem podjetništvu. Najdeno 29. marca 2012 na spletnem naslovu <http://www.eko-tce.eu/projekti/socialno-podjetnitvo.html>
20. Dees, J. G. (1998). Enterprising nonprofits. *Harvard Business Review*, str. 60.
21. Defourny, J., & Nyssens, M. (2008, januar). Social enterprise in Europe: recent trends and developments (Fraisie Laurent: France). *EMES – European Research Network, WP 08(01)*. Najdeno 4. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.emes.net/fileadmin/emes/PDF_files/News/2008/WP_08_01_SE_WEB.pdf
22. *Develop*. Najdeno 6. aprila 2012 na spletnem naslovu <http://www.develop.sitew.com/#Home.D>
23. Dimnik, S. (2012, 4. junij). Računovodski vidik socialnih podjetij. Najdeno 20. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://data.si/blog/2012/06/04/racunovodski-vidik-socialnih-podjetji/>
24. Epstein, M. J., & Buhovac, A. (2009). *Performance Measurement of Non-For-Profit Organizations*. Ontario: Accountants of Canada and the American Institute of Certified Public Accountants.
25. Epstein, M. J., & McFarlan, F. W. (2011). Measuring the efficiency and effectiveness of a nonprofit's performance. *Strategic Finance*, str. 32-34.

26. European Commission. (2011, 22. julij). Annex 1. F, France. Najdeno 3. septembra 2012 na spletnem naslovu http://www.ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/annexes_accounting_report_2011/france_en.pdf
27. *Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014*. Najdeno 20. novembra 2014 na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/socialno_podjetnistvo/evidenca_so_p/
28. Grizila, S. (2014, 24. junij). Ste za Naš Mercator? (Zadružništvo kot alternativa gnilemu kapitalizmu). *Jana, Slovenska družinska revija*, 42(25), 4-6.
29. Hrast, A., Kojc, S., & Mulej, M. (2014). *Študija in model merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij v Sloveniji*. Ljubljana: Inštitut IRDO in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
30. Hribar, P. (2012, 14. februar). Denar za socialno podjetništvo. *Finance*. Najdeno 20. februarja 2012 na spletnem naslovu <http://podjetnistvo.finance.si/340299/Denar-za-socialno-podjetni%C5%A1tvo>
31. *INTEGRA*. (2009). Najdeno 20. januarja 2013 na spletnem naslovu http://www.eu-integra.eu/cms/uploads/media/Socialna_ekonomija_v_sloveniji.pdf
32. Jaksetič, D. (2011, 21. junij). Ženske, ki utirajo pot socialnim podjetjem. *Delo*. Najdeno 17. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/druzba/delova-borza-dela/zenske-ki-utirajo-pot-socialnim-podjetjem.html>
33. *Javni razpis za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva*. Najdeno 18. novembra 2013 na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi_in_javna_narocila/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=855
34. *Javni razpis za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva II*. Najdeno 1. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi_in_javna_narocila/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=953
35. *Juratri*. (2013). Najdeno 17. marca 2015 na spletnem naslovu <http://www.juratri.fr>
36. Kavčič, S. (2012). *Posebnosti računovodenja socialnih podjetij*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
37. Lekše, A. (2007). *Računovodstvo gospodarskih družb v Franciji* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.

38. Leluc, A. C., & Goldberg, K. (2013, 29.-30. oktober). Social entrepreneurship and other models to secure employment for those most in need (comments paper – France). *Peer Review on social entrepreneurship*. Najdeno 19. aprila 2015 na spletnem naslovu: <http://www.ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11141&langId=en>
39. *Les mesures clés du projet de loi économie sociale et solidaire* (2013). Najdeno 12. novembra 2013 na spletnem naslovu www.economie.gouv.fr/.../projet-loi-ess-mesures-cles.pdf
40. Mednarodni računovodski standardi. *Uradni list EU* št. 13/Zv. 32, L 261/1
41. Megla, M. (2012, 18. maj). Socialno podjetništvo in mikrokrediti za revne. Najdeno 17. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/kultura/epk/socialno-podjetnistvo-in-mikrokrediti-za-revne.html>
42. Mesojedec, T., Šporar, P., Strojan, K., Valentinčič, T., Bačar, F., Sakovič, G., & Strojan, T. (2012). *Socialno podjetništvo*. Ljubljana: Salve.
43. *Ministere de l'économie et des finances*. Najdeno 25. novembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.economie.gouv.fr>
44. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2011, 16. december). Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2012 – 2015 – osnutek. Najdeno 18. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.fsp.si/wp-content/uploads/Strategija-ZSocP_osnutek_16.12.2011.doc
45. *Ministere de l'économie, de l'industrie et du numérique*. (2014, 31. julij). *Principales mesures de la loi relative à l'Économie Sociale et Solidaire*. Pariz: Ministère de l'économie, de l'industrie et du numérique.
46. Nayab, N. (2011, 9. junij). History of Social Entrepreneurship. *Brighthub*. Najdeno 13. januarja 2014 na spletnem naslovu <http://www.brighthub.com/office/entrepreneurs/articles/73851.aspx>
47. *Novi ukrepi za spodbujanje financiranja socialnih podjetij*. Najdeno 7. aprila 2012 na spletnem naslovu <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1512&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>
48. Nyssens, M. (2006). *Social Enterprise - At the crossroads of market, public policies and civil society*. New York: Routledge Taylor and Francis Group London and New York.
49. *Odprli prvi Center ponovne uporabe v Sloveniji* (2010, 11. avgust). Najdeno 29. marca 2012 na spletnem naslovu <http://www.cosmopolitan.si/samo-zate/odprli-prvi-center-ponovne-uporabe-v-sloveniji/>

50. OECD (Organisation for economic co-operation and development) (2013). *Policy brief on social entrepreneurship: Entrepreneurial Activities in Europe*. Luxemburg: Publications office of the European Union.
51. Pavel, I., & Štefanič, P. (2005). *Socialno podjetje, od ideje k praksi*. Ljubljana: ŠENT-Slovensko združenje za duševno zdravje.
52. Pavlin, B. (2012, 1. junij). Slovenka članica evropske skupine za socialno podjetništvo. *Delo*. Najdeno 17. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/podjetja/slovenka-clanica-evropske-skupine-za-socialno-podjetnistvo.html>
53. Pavlin, B. (2014, 4. julij). Za socialno podjetništvo 12,7 milijona v dveh letih. *Delo*. Najdeno 24. Avgusta 2014 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel/za-socialno-podjetnistvo-12-7-milijona-v-dveh-letih.html>
54. Pignot-Malapert, L. (2012, 23. maj). Le Mouvement des entrepreneurs sociaux (Mouves) se felicite de la creation d`un Ministere dedie a l`Economie sociale et solidaire. *Mouves*. Najdeno 23. novembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.mouves.org>
55. *Plan comptable general*. (2005). Najdeno 20. marca 2014 na spletnem naslovu <http://www.plancomptable.com/index.htm>
56. Repovž, E. (2010, 8. marec). Možnost za 100.000 delovnih mest?: socialno podjetništvo. *FT: gospodarsko-finančna priloga*, str. 191.
57. Repovž, E. (2011, 15. marec). Zgled socialnega podjetništva iz tujine. *Delo*. Najdeno 24. avgusta na spletnem naslovu <http://www.delo.si/druzba/delova-borza-dela/zgledi-socialnega-podjetnistva-iz-tujine.htm>
58. Repovž, E. (2014, 11. avgust). Letos spet sejem Pridne roke. *Delo*. Najdeno 24. avgusta 2014 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel/letos-spet-sejem-pridne-roke.html>
59. Slapnik, T. (2010). Pojem in razvoj socialnega podjetništva. *Zbornik prispevkov Strokovne tematske konference socialno podjetništvo – izzivi in perspektive: (str. 50-53)*. Murska Sobota: Pribinovina.
60. *Slovenski forum socialnega podjetništva*. Najdeno 16. maja 2015 na spletnem naslovu <http://fsp.si/delavnica-oblikovanja-koncnih-predlogov-sprememb-za-izboljsanje-predpisov-strategije-in-ukrepov-za-socialno-podjetnistvo>

61. Slovenski računovodski standard 30. *Uradni list RS* št. 118/05, 10/06 – popr., 58/06, 112/06 – popr., 112/06 – popr., 3/07, 12/08, 119/08, 1/10, 90/10 – popr., 80/11, 2/12, 64/12, 94/14 in 2/15 – popr.)
62. Slovenski računovodski standard 40. *Uradni list RS* št. 2/2012
63. *Social return on investment*. Najdeno na spletnem naslovu <http://www.neweconomics.org/projects/social-return-investment>
64. Spear, R. (2013). *Social economy – laying the groundwork for innovative solutions to today's challenges* (Synthesis report). Luxemburg: Publications Office of the European Union.
65. *Strategija razvoja socialnega podjetništva za obdobje 2013 – 2016*. Najdeno 15. februarja 2014 na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//7189/
66. *The SROI Network*. Najdeno 12. julija 2012 na spletnem naslovu <http://thesroinetwork.org>
67. *Uredba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva*. Najdeno 13. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.racunovodja.com/iskanje.asp?iskanje=najdi&vpis=Uredba+o+dolo%EAitvi+d ejavnosti+socialnega+podjetni%9Atva>
68. *Vlada sprejela stališče RS do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskih skladih za socialno podjetništvo*. Najdeno 7. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//1130/
69. Zakon o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS* št. 117/2006, Ur. l. RS, št. 33/2009, 85/2009, 10/2010-UPB2, 85/2010, 13/2011-UPB3, 18/2011, 78/2011, 38/2012
70. Zakon o davku od dohodka pravnih oseb. *Uradni list RS* št. 117/2006, Ur. l. RS, št. 90/2007, 56/2008, 76/2008, 92/2008, 5/2009, 96/2009, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012-ZDDPO-2H.
71. Zakon o društvih. *Uradni list RS* št. 61/2006, Ur. l. RS, št. 91/2008 Odl.US: U-I-380/06-11, 102/2008 Odl.US: U-I-57/07-7, 58/2009, 39/2011, 64/2011-UPB2.
72. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 42/2006, 60/2006 popr., 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFI (100/2007 popr.), 10/2008, 68/2008, 23/2009; Odl. US: U-I-268/06-35. , 42/2009, 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012.

73. Zakon o javnem naročanju. *Uradni list RS* št. 128/2006, Ur. l. RS, št. 16/2008, 19/2010, 18/2011, 43/2012 Odl.US: U-I-211/11-2
74. Zakon o kmetijstvu. *Uradni list RS* št. 54/2000, Ur. l. RS, št. 16/2004 Odl.US: U-I-211/00-16, 45/2004-ZdZPKG, 20/2006, 51/2006-UPB1, 45/2008-ZKme-1.
75. Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. *Uradni list RS* št. 36/2000, Ur. l. RS, št. 118/2006, 12/2007-UPB1, 29/2010, 57/2012.
76. Zakon o socialnem podjetništvu. *Uradni list RS* št. 20/2011.
77. Zakon o ustanovah. *Uradni list RS* št. 60/1995, Ur. l. RS, št. 53/2005, 70/2005-UPB1 (91/2005 popr.).
78. Zakon o zadrugah. *Uradni list RS* št. 13/1992, Ur. l. RS, št. 7/1993, 13/1993-ZP-G, 22/1994, 68/1995 Odl.US: U-I-78/93, 35/1996, 41/2007, 62/2007-UPB1, 87/2009, 97/2009-UPB2.
79. Zakon o zavodih. *Uradni list RS* št. 12/1991, Ur. l. RS, št. 45I/1994 Odl.US: U-I-104/92, 8/1996, 18/1998 Odl.US: U-I-34/98, 36/2000-ZPDZC, 127/2006-ZJZP.
80. Zidar, R. (2012). Kako razvito je socialno podjetništvo v drugih državah? *RTVSLO*. Najdeno 20. aprila 2015 na spletnem naslovu http://www.rtv slo.si/files/Slovenija/socpod_tujina_1_.doc
81. Zveza društvenih organizacij Slovenije: Integrator – časopis projekta ZDOS (Integrator društvenega sektorja v Sloveniji). (2010, oktober). Zakon o socialnem podjetništvu. Najdeno 5. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.zdos.si/data/upload/casopis03_web.pdf
82. Yunus, M. (2009). *Novemu kapitalizmu naproti: socialno podjetništvo za svet brez revščine*. Tržič: Učila International.
83. *What is an SME?* (b.l.). Najdeno 17. aprila 2015 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_sl.html

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Tabela 1: Dejavnosti socialnega podjetništva po področjih.....	1
Tabela 2: Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014.....	7

Tabela 1: Dejavnosti socialnega podjetništva po področjih

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
Socialno varstvo	Oddelek 87	Socialno varstvo z nastanitvijo
	88.109	Drogo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe
	88.910	Dnevno varstvo otrok
	88.991	Dejavnost humanitarnih in dobredelnih organizacij
	88.999	Drugo drugje razvrščeno socialno varstvo brez nastanitve
Družinsko varstvo	88.109	Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe
	88.910	Dnevno varstvo otrok
	88.999	Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve
Varstvo invalidov	87.300	Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb
	88.109	Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe
	88.910	Dnevno varstvo otrok
Znanost, raziskovanje, izobraževanje in vzgoja	Oddelek 72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost
	Oddelek 85	izobraževanje
Zagotavljanje in organiziranje mladinskega dela	55.201	Počitniški domovi in letovišča
	55.300	Dejavnost avtokampov, taborov
	85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
	88.999	Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve
	90.010	Umetniško uprizarjanje
	93.120	Dejavnost športnih klubov
	93.190	Druge športne dejavnosti
	93.299	Druge nerazvrščene dejavnosti za prosti čas
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij
Varstvo in promocija zdravja	58.110	Izdajanje knjig
	58.120	Izdajanje imenikov in adresarjev
	58.130	Izdajanje časopisov
	58.140	Izdajanje revij in druge per odlike
	58.190	Drugo založništvo
	73.110	Dejavnost oglaševalskih agencij
	Oddelek 86	Zdravstvo
Zagotavljanje socialne vključenosti, spodbujanje zaposlovanja in poklicnega usposabljanja oseb, ki so brezposelne ali jim grozi brezposelnost	78.100	Dejavnost pri iskanju zaposlitve
	78.200	Posredovanje začasne delovne sile

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
	78.300	Druga oskrba s človeškimi viri
	85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
	85.600	Pomožne dejavnosti za izobraževanje
	Oddelek 95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo
	Oddelek 96	Druge storitvene dejavnosti
	Oddelek 97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem
	Oddelek 98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo
Posredovanje zaposlitve osebam iz 6. člena Zakona o socialnem podjetništvu, vključno z dejavnostjo zagotavljanja dela takšnih delavcev drugemu delodajalcu	78.100	Dejavnost pri iskanju zaposlitve
	78.200	Posredovanje začasne delovne sile
	78.300	Druga oskrba s človeškimi viri
	88.109	Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe
	88.999	Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve
Ekološka proizvodnja hrane	Oddelek 01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve
	Oddelek 10	Proizvodnja živil
	Oddelek 11	Proizvodnja pijač
Ohranjanje narave, urejanje in varstvo okolja in zaščita živali	02.400	Storitve za gozdarstvo
	Oddelek 37	Ravnanje z odpadki
	Oddelek 38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi; pridobivanje sekundarnih surovin
	Oddelek 39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki
	70.220	Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
	74.900	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
	81.300	Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice
	Oddelek 82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti
	85.600	Pomožne dejavnosti za izobraževanje
	91.040	Dejavnost botaničnih in živalskih vrtov, varstvo naravnih vrednot
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij
	Oddelek 95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
	Oddelek 96	Druge storitvene dejavnosti
Spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije in razvoj zelene ekonomije	16.100	Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa.
	16.290	Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja
	Oddelek 38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi; pridobivanje sekundarnih surovin
	71.129	Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje
	74.900	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij
Turizem za osebe, ki jim življenjske razmere onemogočajo ali ovirajo dostop do turističnih storitev, na način, ki spoštuje vrednote trajnosti, dostopnosti in solidarnosti (socialni turizem)	Oddelek 55	Gostinske nastanitvene dejavnosti
	Oddelek 56	Dejavnost strežbe jedi in pijač
	Oddelek 79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti
Trgovina za socialno ogrožene osebe (socialna trgovina) ter trgovina, ki zagotavlja prodajo proizvodov majhnih proizvajalcev iz gospodarsko najbolj nerazvitih okolij na temelju etičnih, preglednih in enakopravnih poslovnih razmerij med proizvajalci in trgovcem, usmerjenih predvsem v zagotavljanje možnosti pravičnega plačila proizvajalcev in s tem njihovega preživetja (pravična trgovina), ter trgovina s storitvami in proizvodi iz dejavnosti socialnega podjetništva	Oddelek 45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil
	Oddelek 46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili
	Oddelek 47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili
Kultura, tehnična kultura in ohranjanje kulturne, tehnične in naravne dediščine	Oddelek 18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
	33.190	Popravila drugih naprav
	47.610	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s knjigami
	47.621	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s časopisi in revijami
	47.630	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z glasbenimi in video zapisi
	47.782	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z umetniškimi izdelki
	Oddelek 58	Založništvo
	Oddelek 59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video in zvočnimi zapisi
	Oddelek 60	Radijska in televizijska dejavnost
	Oddelek 63	Druge informacijske dejavnosti
	70.220	Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
	71.112	Krajinsko, arhitekturno, urbanistično in drugo projektiranje
	72.200	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike
	74.300	Prevajanje in tolmačenje
	74.900	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
	79.120	Dejavnost organizatorjev potovanj
	81.300	Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice
	82.300	Organiziranje razstav, sejmov in srečanj
	85.520	Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti
	85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
	Oddelek 90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti
	Oddelek 91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij
Amaterski šport in telesna kultura, katere namen je rekreacija in socializacija	77.210	Oddajanje športne opreme v najem in zakup
	85.510	Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju športa in rekreacije
	Oddelek 93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas
Reševanje in zaščita	84.250	Zaščita in reševanje pri požarih in nesrečah
	86.909	Druge zdravstvene dejavnosti
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
Spodbujanje razvoja lokalnih skupnosti	69.103	Druge pravne dejavnosti
	69.200	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje
	70.210	Dejavnost stikov z javnostjo
	70.220	Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
	73.110	Dejavnost oglaševalskih agencij
	73.200	Raziskovanje trga in javnega mnenja
	74.900	Druge nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
	82.990	Drugje nerazvrščene spremljajoče dejavnosti za poslovanje
	85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
	85.600	Pomožne dejavnosti za izobraževanje
	94.110	Dejavnost poslovnih in delodajalskih združenj
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij
Podporne storitve za socialna podjetja	58.110	Izdajanje knjig
	58.130	Izdajanje časopisov
	58.140	Izdajanje revij in druge periodike
	58.190	Drugo založništvo
	58.210	Izdajanje računalniških iger
	58.290	Drugo izdajanje programja
	59.110	Produkcija filmov, video filmov, televizijskih oddaj
	59.120	Post produkcijske dejavnosti pri izdelavi filmov, video filmov, televizijskih oddaj
	59.130	Distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj
	59.140	Kinematografska dejavnost
	59.200	Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij
	60.100	Radijska dejavnost
	60.200	Televizijska dejavnost
	62.010	Računalniško programiranje
	62.020	Svetovanje o računalniških napravah in programih
	62.030	Upravljanje računalniških naprav in sistemov
	62.090	Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti
	63.110	Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje socialnega podjetništva	Šifra dejavnosti	Naziv
	63.120	Obratovanje spletnih portalov
	63.910	Dejavnost tiskovnih agencij
	63.990	Drugo informiranje
	64.190	Drugo denarno posredništvo
	64.920	Drugo kreditiranje
	64.990	Drugje nerazvrščene dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov
	66.110	Upravljanje finančnih trgov
	66.190	Druge pomožne dejavnosti za finančne storitve, razen za zavarovalništvo in pokojninske sklade
	69.103	Druge pravne dejavnosti
	69.200	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje
	70.210	Dejavnost stikov z javnostjo
	70.220	Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
	73.110	Dejavnost oglaševalskih agencij
	73.200	Raziskovanje trga in javnega mnenja
	74.900	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
	82.990	Drugje nerazvrščene spremljajoče dejavnosti za poslovanje
	85.520	Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti
	85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
	85.600	Pomožne dejavnosti za izobraževanje
	94.110	Dejavnost poslovnih in delodajalskih združenj
	94.999	Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij

Vir: Računovodja.com, Uredba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva, 2012.

Tabela 2: Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
1.	CENTER PONOVNE UPORABE, izvajanje postopkov za ponovno uporabo rabljene opreme, d.o.o., so.p.	Vrazova ulica 9, 2270 Ormož	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Celje, 13.3.2012	39.000 Saniranje okolja in dr. ravnanje z odpadki	
2.	Zadruga Kooperativa Rog z.b.o.-so.p. (IZBRIS 18.03.2014)	Trubarjeva cesta 72, 1000 Ljubljana	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče Ljubljana, 19.3.2012	70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje	18.02.2014, št. 110-1/2013-5
3.	KNOF Zavod za kreativni razvoj Sevnica - socialno podjetje	Ob gozdu 11, 8290 Sevnica	Zavod	Okrožno sodišče Krško, 10.5.2012	85.590 Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	
4.	Turistično razvojni Zavod Vrtnica - socialno podjetje	Razgled 31A, 6330 Piran	Zavod	Okrožno sodišče Koper, 31.8.2012	91.040 Dejavnost botaničnih in živalskih vrtov, varstvo naravnih vrednot	
5.	Fundacija Vincenca Drakslerja za odvisnike - ustanova za zdravljenje odvisnikov, pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, so.p.	Slovenski trg 1, 4000 Kranj	Ustanova/Fundacija	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 29.10.2012	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
6.	Kulturno umetniško društvo Prvi plan - socialno podjetje	Masarykova cesta 24, 1000 Ljubljana	Društvo	Upravna enota Ljubljana Center, 17.12.2012	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
7.	BRINJEVKA, socialne storitve, pridelava in predelava hrane d.o.o., so.p.	Partizanska cesta 15, 6210 Sežana	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Koper, 21.12.2012	88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
8.	ZADRUGA KOOPERATIVA GORENJSKE REGIJE ZA ZELENO EKONOMIJO, z.b.o.-so.p. (IZBRIS 9.6. 2014)	Tupaliče 15, 4205 Preddvor	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče Kranj, 28.2.2013, sprememba ustanovitvenega akta 3.10.2013	71.129 Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje	22.4. 2014, št. 110-1/2013-20
9.	ZAVOD PEC Murska Sobota so.p.	Lendavska ulica 1, 9000 Murska Sobota	Zavod	Okrožno sodišče Murska Sobota, 18.4.2013	71.129 Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje	
10.	Razvojna zadruga eTRI, ekologija, ergonomija in ekonomija, z.o.o., so.p	Industrijska ulica 2, 9220 Lendava - Lendava	Zadruga z.o.o.	Okrožno sodišče Murska Sobota, 25.04.2013	72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike	
11.	MAKROBIOS PANONIJA so.p., Permakulturni center za boljšo kvaliteto življenja in za pot k samozadostnosti, Lucova	Lucova 33, 9203 Petrovci	Zavod	Okrožno sodišče Murska Sobota, 13.5.2013	01.500 Mešano kmetijstvo	
12.	ZAVOD ZA POMOČ PRI RAZVOJU OTROK IN MLADOSTNIKOV TER ZA UVELJAVLJANJE LJUBITELJSKIH FOTOGRAFOV - KORAK NAPREJ MURSKA SOBOTA, SOCIALNO PODJETJE	Slomškova ulica 51, 9000 Murska Sobota	Zavod	Okrožno sodišče Murska Sobota, 17.5.2013	47.790 Trgovina na drobno v prodajalnah z rabljenim blagom	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
13.	Združenje brezposelnih Slovenije so.p., Trajnostna samooskrba in vzajemna pomoč	Iška 38, 1292 Ig	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljubljana Center, 22.5.2013	94.999 Dejavnost druge nerazvrščenih članskih organizacij	
14.	Turistično gastronomski razvojni zavod Matjaž so.p.	Letoviška pot 1, 6320 Portorož - Portorose	Zavod	Okrožno sodišče Koper, 3.6.2013	56. 101 Restavracije in gostilne	
15.	AGRO POMOČ, pomoč na kmetijah, d.o.o., socialno podjetje	Vrazova ulica 9, 2270 Ormož	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Ptuj, 6.6.2013	88.999 Drugo druge nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	
16.	AB POMURJE, socialno podjetje, d.o.o. - so.p.	Ivanovci 34, 9208 Fokovci	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Ljubljana, 12. 6. 2013	74.900 Druge nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti	
17.	Zavod Gostinstvo in turizem na Planoti, Lokve, socialno podjetje	Lokve 30, 5252 Trnovo pri Gorici	Zavod	Okrožno sodišče Nova Gorica, 17.6.2013	82.300 Organiziranje razstav, sejmov, srečanj	
18.	Zavod UTRINEK - Pomoč na domu ostarelim, invalidom in pomoči potrebnim osebam, socialno podjetje	Delavska pot 5, 8340 Črnomelj	Zavod	Okrožno sodišče Novo mesto, 28.6.2013	88.109 Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	26.9.2014, št. 11609-4/2014-1
19.	Kooperativa Konjice, z.b.o., socialno podjetje	Stari trg 27, 3210 Slovenske Konjice	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče Celje, 28.6.2013	46.190 Nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
20.	EKSTREM TIM, proizvodnja, inženiring in storitve, d.o.o. - socialno podjetje	Cesta IX 16, 3320 Velenje	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Celje, 12.7.2013	71.111 Arhitekturno projektiranje	1.8. 2014, št. 11009-3/2014-1
21.	SOTRA PLUS trgovina z živili d.o.o., so.p.	Gregorčičeva ulica 57, 2000 Maribor	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče Ljubljana, 29.7.2013	47.110 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah, pretežno z živili	
22.	ZADRUGA KOOPERATIVA OSRE ZA ZELENO EKONOMIJO z.b.o.-so.p.	Tržaška cesta 289, 1000 Ljubljana	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče Ljubljana, 30.8.2013	87.100 Dejavnost nastanitvenih ustanov za bolniško nego	
23.	Znanstveno-raziskovalno združenje za umetnost, kulturne in izobraževalne programe in tehnologijo EPEKA, socialno podjetje	Koroška cesta 8, 2000 Maribor	Društvo	Upravna enota Maribor, 24.10.2013	94.120 Dejavnost strokovnih združenj	
24.	CENTER STONOGA - zavod za povezovanje in medgeneracijsko sodelovanje - socialno podjetje	Britof 142, 4000 Kranj	Zavod	Okrožno sodišče Kranj, 11.12.2013	85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje	
25.	Društvo brezposelnih Slovenije - Servis dela, socialno podjetje	Savinjska cesta 39, 3330 Mozirje	Društvo	Upravna enota Mozirje, 17.12. 2013	94.999 Dejavnost druge nerazvrščenih članskih organizacij	
26.	SONČEK-ZVEZA DRUŠTEV ZA CEREBRALNO PARALIZO SLOVENIJE SO.P.	Rožanska ulica 2, 1000 Ljubljana	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljubljana, 24.12.2013	94.991 Dejavnost invalidskih organizacij	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
27.	Romsko društvo Romano Pralipe Maribor, socialno podjetje	Partizanska cesta 12, 2000 Maribor	Društvo, zveza društev	Upravna enota Maribor, 2.1. 2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
28.	Društvo za pomoč pri zaposlovanju v Avstriji, socialno podjetje	Aškerčeva ulica 21, 9240 Ljutomer	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljutomer, 8.1.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
29.	Zavod za humanitarno dejavnost LAZARJEV DOM Martjanci, so.p.	Martjanci 71, 9221 Martjanci	Zavod	Okrožno sodišče Murska Sobota, 8.1.2014	88.991 Dejavnost humanitarnih in dobrodelnih organizacij	
30.	SLOKVA, zavod za razvoj neizkoriščenih potencialov, so.p.	Podgorje 46, 2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu	Zavod	Okrožno sodišče Slovenj Gradec, 7.2.2014	96.090 Druge storitvene dejavnosti, drugje nerazvrščene	
31.	Zavod Varen sem, socialno podjetje-svetovanje, izobraževanje in promocija varnosti v bivalnem in delovnem okolju	Vrhovci, cesta XIX 4, 1000 Ljubljana	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 15.10.2013	88.109 Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	
32.	TURISTIČNO DRUŠTVO PRLEK, so.p.	Jureša Cirila ulica 1, 9240 Ljutomer	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljutomer, 28.2.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
33.	Društvo za varovanje okolja -REC, socialno podjetje	Slomškova ulica 51, 9000 Murska Sobota	Društvo, zveza društev	Upravna enota Murska Sobota, 18.3.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
34.	BOLJE, družba za odgovorno ravnanje z odpadki, d.o.o., so.p.	Trstenjakova ulica 8, 9000 Murska Sobota	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče v Murski Soboti, 17.3.2014	38.110 Zbiranje in odvoz nenevarnih odpadkov	
35.	Društvo brezposelnih oseb Obalno kraške regije so.p. – Società disoccupati della regione litorale carsica so.p., socialno podjetje	Strunjan 30A, 6320 Portorož	Društvo, zveza društev	Upravna enota Piran, 26.2.2014	88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	
36.	Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinsko dejavnost Trbovlje, socialno podjetje	Šuštarjeva kolonija 27, 1420 Trbovlje	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 26.3.2014	55.201 Počitniški domovi in letovišča	
37.	Zveza socialnih društev in zavodov Zasavja so.p.	Ulica 1. junija 19, 1420 Trbovlje	Društvo, zveza društev	Upravna enota Trbovlje, 16.4. 2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij	
38.	Zavod za ekološko gojenje rastlin ZLATA MELISA Bratonci, socialno podjetje	Bratonci 137, 9231 Beltinci	Zavod	Okrožno sodišče v Murski Soboti, 30.4.2014	01.280 Gojenje začimb., arom., in zdr. rastlin	
39.	Zavod za medgeneracijsko sodelovanje Simbioza Genesis Ljubljana, socialno podjetje	Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 6.5. 2014	85.590 (Dr.n. izobr., izpopolnj. in usposabljanje)	
40.	ZADRUGA GOLF LIPICA-ZADRUGA ZA RAZVOJ GOLFA IN TURIZMA Lipica z.b.o., socialno podjetje	Lipica 22B, 6210 Sežana	Zadruga	Okrožno sodišče v Kopru, 9.5.2014	93.110 Obratovanje športnih objektov	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
41.	Kooperativa DAME, trajnostni turizem in gostinstvo, z.o.o., socialno podjetje	Valvasorje va ulica 42, 2000 Maribor	Zadruga	Okrožno sodišče v Mariboru, 13.05.2014	88.109 Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	
42.	Zadruga Biža, zadruga brez obveznosti, socialno podjetje	Ulica Matije Gubca 18, 9000 Murska Sobota	Zadruga	Okrožno sodišče v Murski Soboti, 14.5.2014	47. 290 Druga trg. na drob. v spec. prod. z živili	
43.	Zadruga SVETOVID, socialne in izobraževalne storitve, z.b.o., socialno podjetje	Podbreška cesta 20, 2000 Maribor	Zadruga	Okrožno sodišče v Mariboru, 15.05.2014	88.109 Drugo socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	
44.	Združenje Center alternativne in avtonomne produkcije, socialno podjetje	Vlavorje va ulica 42, 2000 Maribor	Društvo, zveza društev	Upravna enota Maribor, 28.5. 2014	94.120 (Dejavnost strokovnih združenj)	
45.	DRUŠTVO DOMAČA LEKARNA so.p.	Jureša Cirila ulica 1, 9240 Ljutomer	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljutomer, 5.6. 2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrš. članskih org.	
46.	MLADINSKI CENTER PRLEKIJE-POKRAJINSKI CENTER NVO, slovensko nacionalno združenje, delujoče v javnem interesu, socialno podjetje	Spodnji Kamenščak 23,9240 Ljutomer	Društvo, zveza društev	Upravna enota Ljutomer, 17.6.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrš. članskih org.	
47.	GRUNT, Zavod za socialno podjetništvo na podeželju, socialno podjetje	Glavarjeva cesta 50, 1218 Komenda	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 18.6.2014	01.500 Mešano kmetijstvo	16.10 2014, št. 11009-5/2014-1

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
48.	Zelena turistična kooperativa Štatenberg, z.b.o., so.p.	Štatenberg 86, 2321 Makole	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče v Mariboru, 25.7. 2014	91.030 Varstvo kulturne dediščine	
49.	FREKVENCA, Socialno združenje nemirnih in aktivnih, socialno podjetje	Tkalski prehod 4, 2000 Maribor	Društvo, Zveza društev	Upravna enota Maribor, 25.07.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrš. članskih org.	
50.	Zavod Carnus, zavod za spodbujanje družbene solidarnosti, so.p.	Ulica Gorenjskega odreda 10, 4000 Kranj	Zavod	Okrožno sodišče v Kranju, 01.8. 2014	47.790 Trgovina na drobno v prodajalnah z rabljenim blagom	
51.	ZAVOD ARTMAR, izobraževanje in razvoj, Maribor, so.p.	Ulica Matije Murka 35, 2000 Maribor	Zavod	Okrožno sodišče v Mariboru, 04.8. 2014	85.590 Dr.n. izobr., izpopolnj. in usposabljanje	
52.	Društvo za razvijanje socialnih projektov in spodbujanje aktivnega življenja AKTIVIRAJ SE, socialno podjetje	Pušnikova ulica 11, 2000 Maribor	Društvo, zveza društev	Upravna enota Maribor, 05.8.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrš. članskih org.	
53.	Društvo Terne Roma - Mladi Romi, socialno podjetje	Tkalski prehod 4, 2000 Maribor	Društvo, zveza društev	Upravna enota Maribor, 28.8.2014	94.999 Dejavnost drugje nerazvrš. članskih org.	
54.	Zavod za usposabljanje, izobraževanje, izpolnjevanje in razvoj neizkoriščenih potencialov, HAJR	Jelinčičeva ulica 4, 1000 Ljubljana	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 17.8. 2014	85.590 Dr.n. izobr., izpopolnj. in usposabljanje	
55.	Društvo Dnevni center aktivnosti za starejše Maribor, socialno podjetje	Gorkega ulica 34, 2000 Maribor	Društvo, zveza društev	Upravna enota Maribor, 24. 9. 2014	88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	

se nadaljuje

nadaljevanje

	Socialno podjetje	Sedež	Pravno organizacijska oblika	Registrski organ/datum vpisa	Glavna dejavnost	Datum izbrisa iz evidence (št. odločbe)
56.	A-ergos, Slovenska agencija za ergonomijo so.p.	Pot v Hrastovec 21, 1231 Ljubljana-Črnuče	Zavod	Okrožno sodišče v Ljubljani, 06.10. 2014	94.120 Dejavnost strokovnih združenj	
57.	HIŠA VZHAJAJOČEGA SONCA Zavod za osebno rast, samopodobo in samospoštovanje Černelavci, socialno podjetje	Gorička ulica 45, Černelavci, 9000 Murska Sobota	Zavod	Okrožno sodišče v Murski Soboti, 19.12.2013	94.999 Dejavnost druge nerazvršč. članskih org.	
58.	Replikateh, napredne tehnologije d.o.o., socialno podjetje	Tržaška cesta 42, 1000 Ljubljana	Družba z omejeno odgovornostjo d.o.o.	Okrožno sodišče v Ljubljani, 17.10. 2014	70.220 Drugo podjetniško poslovanje	
59.	Novi Armal, nove oblike proizvodnje in proizvodnja igrač Maribor, z.b.o. s.o.p.	Šolska ulica 18B,2000 Maribor	Zadruga z.b.o.	Okrožno sodišče v Mariboru, 23.10. 2014	32.400 Proizvodnja igrač in rekvizitov za igre in zabavo	
60.	Mozaik - društvo za socialno vključenost, socialno podjetje	Ulica arhitekta Novaka 9, 9000 Murska Sobota	Društvo, zveza društev	Upravna enota Murska Sobota,24. 10. 2014	88.991 (Dej.hum. In dobrodelnih org.)	
61.	Zadruga KonopKo, zadruga za razvoj trajnostne pridelave in predelave konoplje, z.o.o., socialno podjetje	Lindek 22, 3213 Frankolovo	Zadruga z.o.o.	Okrožno sodišče v Celju, 30.10. 2014	94.120 (Dejavnost strokovnih združenj)	
62.	DARILO NARAVE, zavod za pridelavo in predelavo sadja ter ostale storitve, so.p.	Metleče 7, 3325 Šoštanj	Zavod	Okrožno sodišče v Celju, 06.11. 2014	01.240 (Gojenje pečkatega in koščicatega sadja)	

Vir: Evidenca socialnih podjetij na dan 20. 11. 2014, 2014